

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EV YÖNETİMİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

2013 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İLE
İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşen TÜKEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Onur KÖKSAL

Konya -2017

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

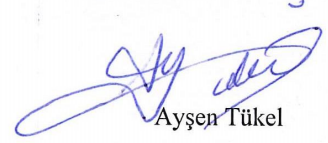

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin

Adı Soyadı	Ayşen Tükel
Numarası	144238031009
Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi/ Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tezin Adı	2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ayşen Tükel

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ayşen Tükel		
	Numarası	144238031009		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi/ Çocuk Gelişimi ve Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Onur KÖKSAL		
	Tezin Adı	2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma ..01../...08./2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç. Dr. Onur KÖKSAL	Danışman	
Prof. Dr. Coşkun ARSLAN	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Gökhan KAYILI	Üye	

TEŞEKKÜR

Öncelikle araştırmamda tecrübesi ve desteğiyle bana yol gösteren, sevgili danışmanım Sayın Doç. Dr. Onur KÖKSAL hocama ve ders sürecinde akademik anlamda gelişmeme katkı sağlayan bölüm başkanı Prof. Dr. Ramazan ARI başta olmak üzere tüm değerli bölüm hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Tezimin istatistiksel analizlerinin yapılmasında bana değerli vaktini ayıran Sayın Hocam Doç. Dr. Yunus ARSLAN'a, tez sürecinde desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Özden TAŞGIN'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans ders sürecinde Konya'da bulunduğum süre içinde bana evlerinin kapılarını açan TARTILMIŞ Ailesine, tez sürecinde bana arkadaşlıklarıyla ve yönlendirmeleriyle destek olan Sayın Öğr. Gör. Pınar GÜNGÜR ve Sayın Öğr. Gör. Seçil YILDIZ'a teşekkür ederim.

Tezin veri toplama aşamasında araştırmaya görüşleriyle katkı sağlayan değerli öğretmen arkadaşlarıma ve uygulama sırasında kolaylık sağlayan tüm okul müdürlerine teşekkür ederim.

İyi ki onların bir parçasıyım dediğim sevgili anneme, sevgili babama, kardeşlerime ve bana bu süreçte en büyük desteği veren hayat arkadaşım, eşim Ali İhsan TÜKEL'e ve canım çocuklarım Ömer ile Rana'ya beni cesaretlendirdikleri ve destekledikleri için çok teşekkür ederim.

Ayşen TÜKEL

Konya-2017

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ayşen TÜKEL	Numarası	144238031009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi		
	Danışman	Doç. Dr. Onur KÖKSAL		
Tezin Adı	2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi			

2013 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Eğitimin küçük yaşlarda başlaması gerektiği herkesçe bilinen yadsınamaz bir gerçektir. Formal anlamda ilk eğitimin verildiği kurumlarsa “ Okul Öncesi Eğitim Kurumları” dır. Bu durum kurumlarda verilen eğitim programının önemini birey ve toplum açısından önemli kılmaktadır. Bu araştırma 2013-2014 yılında uygulamaya konulan 2013 Okul Öncesi Eğitim Programını alan öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmek amacıyla yapılmış betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Nevşehir ili belediye sınırları içinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıfları ve kız teknik lisesi

bünyesindeki uygulama anaokullarında görev yapan Okul öncesi eğitim öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırma nicel ve nitel yöntemlerin analiz edildiği karma yöntemle hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgiler formu ile Likert tipi 5 dereceli 53 maddeden ve 4 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın nicel bölümünden 90 anket, nitel bölümünden 40 görüşme formu ile kişisel bilgi formu elde edilmiştir.

Verilerin analizinde Kişisel bilgi formu ile elde edilen nitel veriler, frekans ve yüzdeleri alınarak ve içerik analizi yapılarak sunulmuş anketten elde edilen veriler SPSS 15 (Statistical Packages for the Social Sciences) programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular incelendiğinde okul öncesi eğitim öğretmenlerinin 2013 Okul öncesi Eğitim Programıyla ilgili kazanım ve göstergeler, günlük planlar ve günlük eğitim planı akışı, etkinlikler, okul öncesi eğitim programının genel değerlendirmesi, yıllık planların aylık planlara dönüştürülmesi, öğrenme merkezlerinin oluşturulması, aile katılımı ve işbirliği, ev ziyaretleri, uyarlamalara ilişkin olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Fiziki yetersizlik nedeniyle öğrenme merkezlerinin oluşturulamaması, Sınıf içi malzeme ve donanım yetersizliği, MEB tarafından dağıtılan derginin yetersiz içerik ve sayıda olması Programın uygulanmasında karşılaşılan problemler olarak ifade edilmiştir. Ayrıca Katılımcılar tarafından değerler eğitimine daha fazla yer verilmesi, kaynaştırma eğitimi veren sınıflarda birden fazla öğretmenin görev yapması konuyla ve programla ilgili hizmet içi eğitim almak istedikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Okul Öncesi Eğitim Programı, Öğretmen Görüşleri.

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ayşen TÜKEL	Numarası	144238031009
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi Ve Ev Yönetimi Eğitimi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi		
	Danışman	Doç. Dr. Onur KÖKSAL		
Tezin Adı	Evaluation Of Teacher’s Views On 2013 Pre-School Education Program			

**EVALUATION OF TEACHER'S VIEWS ON 2013 PRE-SCHOOL
EDUCATION PROGRAM**

SUMMARY

It is a well-known and an undeniable certainty considered by almost everyone that education must start from the early ages. In fact, first educational institutions are considered as “pre-school educational institutions” in formal sense. This reality makes the education programme given at such institutions very important for the individuals and community. This research is a descriptive essay which assesses 2013 Pre-School Education Programme in light of teachers’ opinions who have engaged in this Programme placed in effect between 2013 and 2014. The research group contains teachers at nursery classes employed at official and independent kindergartens, elementary and secondary schools under the supervision of the Ministry of Education and preschool teachers working at practice kindergartens operating under the Girls Technical High Schools within the city boundaries of Nevsehir.

The research has been prepared by a mixed method in which quantitative and qualitative methods were analyzed. Personal Information Form and A Likert type semi-constructed interview form consisting of 5 levels, 53 articles and 4 open-ended questions have been used as data collection devices. Individual information forms have been acquired with 90 surveys in the quantitative section and 40 interview forms in the qualitative section of the research. In the analysis of the data, the qualitative data obtained by the Individual information form were taken by frequency and percentages and analyzed by content analysis and the data obtained from the questionnaire were analyzed with Statistical Packages for the Social Sciences 15 programme.

Whilst findings have been examined, it has been identified that preschool teachers have demonstrated positive views with regards to earnings and indicators of 2013 Preschool Education Programme, daily plans and daily programme flows, activities, general overview of the preschool education programme, conversion of annual plans to monthly plans, setting up learning centres, participation of families and cooperation, home visits and adaptations. The major setbacks during the programme execution have been listed as invalidating of learning centres, the physical insufficiency, insufficiency of class equipments and materials, insufficient number and unsatisfactory content of the Journal distributed by the Ministry of Education. Moreover, it has been determined that the participants want the value education to be given more place and they want more than one teacher to work in the mainstreaming classes and want to receive in-service training on the subject and the program.

Key words: Pre-school, Preschool Education Programme, Teachers' Opinions

KISALTMALAR

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını

DBT: Devlet Planlama Teşkilatı

DEHB: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

EBADER : Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

EÇE: Erken Çocukluk Eğitimi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NUTS: Sayımlama İçin Bölge Birimleri Sınıflaması (Nomenclature d'Unités Territoriales Statistiques)

OBADER: Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)

OÖEP: Okul Öncesi Eğitim Programı

OSB: Otizm Spektrum Bozukluğu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1.	Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Sayıları Ve Okullaşma Oranları	17
Tablo-2.	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaş Durumlarına Göre Dağılımları	50
Tablo-3.	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Durumlarına Göre Dağılımları	51
Tablo-4.	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımları	52
Tablo-5.	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştığı Kuruma Göre Dağılımları	53
Tablo-6.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Kazanım Ve Göstergelere Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular	54
Tablo-7.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programın Da Yer Verilen Günlük Eğitim Planı Akışı Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Sunulmuştur	56
Tablo-8.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Etkinlik Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Sunulmuştur	57
Tablo-9.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programına Yönelik Genel Görüşler Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular	60
Tablo-10.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Aylık Planlar Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular	62
Tablo-11.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Öğrenme Merkezi Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular	63
Tablo-12:	2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Aile Katılımı Ve İşbirliği Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular	64
Tablo-13.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Görülen Değişiklikler	65

Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

Tablo-14.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Genel Olarak Uygulanmasına İlişkin Karşılaşılan Problem Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular.	67
Tablo-15.	2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Genel Olarak Uygulanmasına İlişkin Karşılaşılan Problemlere, Öğretmenlerin Sunduğu Çözüm Önerilerine Dair Bulgular	68
Tablo-16.	Mesleki Bilgi Düzeyinin Programı Uygulamak İçin Yeterli Olup Olmadığı Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular.	69
Tablo-17.	Bilişsel Gelişim Alanına Dair Bulgular	70
Tablo-18.	Dil Gelişimi Alanına Dair Bulgular	71
Tablo-19.	Motor Gelişimi Alanına Dair Bulgular	71
Tablo-20.	Sosyal Duygusal Gelişim Alanına Dair Bulgular	72
Tablo-21	Öz Bakım Becerilerine Dair Bulgular.	72

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
TEZ KABUL FORMU.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
A-GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	2
1.2.1. Alt Amaçlar	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
II. BÖLÜM	6
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL VE KAVRAMSAL TEMELİ.....	6

2.1. Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi.....	6
2.1.1. Geçmişte ve Günümüzde Türk Eğitim Sistemi İçinde Okul Öncesi Eğitim	6
2.1.2. Cumhuriyet Öncesi Kazım Karabekir Paşa'nın açtığı "Ana Mektepleri"	15
2.1.3. Cumhuriyet Dönemi.....	15
2.2.2. Günümüzde Bazı Avrupa Ülkelerinde Okul Öncesi Eğitiminin Durumu	20
2.2.2.1. Almanya'da Okul Öncesi Eğitim.....	20
2.2.2.2. Fransa'da Okul Öncesi Eğitim.....	20
2.2.2.3. İtalya'da Okul Öncesi Eğitim	21
2.2.2.4. İngiltere'de Okul Öncesi Eğitim	22
2.3. Türkiye'de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programları	22
2.3.1. Türkiye'de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarına Genel Bakış	22
2.3.2. 1994 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı	24
2.3.3. 2002 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı	25
2.3.4. 2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı	26
2.3.5. 2013 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı	27
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	33
BÖLÜM III.....	46
YÖNTEM	46
3.1. Araştırmanın Modeli.....	46
3.2. Çalışma Grubu.....	46

3.3. Veri Toplama Araçları	46
3.4. Verilerin Toplanması	48
3.5. Verilerin Analizi	48
BÖLÜM IV	50
BULGULAR.....	50
4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular	50
4.2. Katılımcıların 2013 Okul öncesi Eğitim Programının “Kazanım ve göstergeler, günlük planlar ve günlük eğitim planı akışı, programda yer alan etkinlikler, okul öncesi eğitim programının genel değerlendirmesi, programda yer alan aylık planlar, öğrenme merkezleri, aile katılımı ve işbirliği” Boyutlarına ilişkin Görüşlerine Ait Bulgular.....	53
BÖLÜM V	74
TARTIŞMA ve YORUM	74
5.1. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Kazanım Göstergeler ve Açıklamalara Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Doğrultusunda Yorumlar	74
5.2. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Günlük Eğitim Planı Akışı Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Doğrultusunda Yorumlar	75
5.3. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programın da Yer Verilen Etkinlik Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Doğrultusunda Yorumlar	75
5.4. Okul Öncesi Eğitim Programına Yönelik Genel Görüşler Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.....	76

5.5. Okul Öncesi Eğitim Programında Aylık Planlar Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.....	78
5.6. Okul Öncesi Eğitim Programında Öğrenme Merkezi Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.....	80
5.7. Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılımı Ve İşbirliği Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.....	81
5.8. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Karşılaşılan Problemler Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi.....	82
5.9. Çözüm Önerileri Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi.....	84
5.10. Mesleki Bilgi Düzeyinin Programı Uygulamak İçin Yeterli Olup Olmadığına Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi.....	87
SONUÇ VE ÖNERİLER	89
EKLER	102

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

İnsanlar doğdukları andan itibaren değişim ve gelişim içinde ilerlerler. Bebeklik, ilk çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi evrelerden geçerken unutulmaması gereken bu evrelerin birbirinden ayrı olmayıp bir alt evrenin her açıdan bir üst evreyi etkilemesidir. Yaşamın ilk yıllarında (0-6 yaş) birey hızlı öğrenir, kişilik gelişiminin temelleri bu yıllarda atılır. Çocukların dıştan gelen etkilere en açık oldukları dönemdir. Bu dönem Montessoriye göre “Emici zihin” dir. Bu dönemde Eğitim çocuğun beslenmesi ve sağlığı kadar önemlidir (Köksal Akyol, 2014: 170-171). Çevresel uyarıcılara bu kadar açık olan çocuk içinse çevre yapılandırılmalıdır. Çocuğun gerekli bilgi, beceri, tutum ve temel alışkanlıkları kazanması, toplumun değer yargılarını öğrenip uygulayabilmesi planlı bir eğitim ve iyi bir rehberlik hizmetiyle sağlanabilir. Çocuklara planlı programlı sosyal, duygusal, bilişsel, motor, fiziksel alanlara göre eğitim verilen ilk kurum Okul öncesi eğitim kurumları, ilk program ise “Okul Öncesi Eğitim Programı” dır.

Eğitim düzeyinin artmasında eğitim programlarının niteliğinin önemli bir yeri vardır. Eğitim programları; çağdaş kuram ve yaklaşımlar, toplumun ihtiyaçları, çocuk ve gençlerin çağa göre değişen özellik ve ihtiyaçları, hızla gelişme gösteren ve değişen bilim ve teknolojinin verileri doğrultusunda sürekli olarak bir değerlendirme yapılmalı ve geliştirilmelidir. Ancak bu şekilde sosyo-kültürel dinamizme uygun, nitelikli insan gücünü yetiştirmek söz konusu olabilmektedir (Gürkan, 2012 :38).

Okul öncesi eğitimin hedeflenen amaçlara ulaşabilmesi ancak çocukların seviyesine uygun hazırlanacak Okul öncesi eğitim programıyla mümkün olacaktır. Zorunlu eğitimden önce, çocuğun gelişimine yardım edilmesi, gereken beceri ya da yeterliliklerin kazandırılması Okul öncesi eğitim döneminde hazırlanacak eğitim programlarıyla sağlanabilir. Bu bağlamda yenilenen okul öncesi eğitim programı hakkında bilgi sahibi olabilmek ve okul öncesi eğitim programlarını geliştirmek ancak değerlendirme ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle Okul öncesi eğitim

öğretmenlerinin 2013 Okul öncesi Eğitim Programıyla ilgili kazanım ve göstergeler, günlük planlar ve günlük eğitim planı akışı, etkinlikler, okul öncesi eğitim programının genel değerlendirmesi, aylık planlar, öğrenme merkezleri, aile katılımı ve işbirliği boyutlarına ilişkin görüşleri incelenecektir.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan 2013-2014 eğitim-öğretim yılında tüm ülkede uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programıyla ilgili öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu amaçla Nevşehir ili belediye sınırları içinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıfları ile kız teknik lisesi bünyesinde bulunan uygulama anaokullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınmıştır.

1.2.1. Alt Amaçlar

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programın da yer alan kazanım ve göstergelere dair öğretmen görüşleri nelerdir?
2. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programın da yer alan günlük eğitim planı akışına dair öğretmen görüşleri nelerdir?
3. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programın da yer alan etkinliklere dair öğretmen görüşleri nelerdir?
- 4.2013 Okul Öncesi Eğitim Programına yönelik genel görüşlere dair öğretmen görüşleri nelerdir?
5. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki aylık planlara dair öğretmen görüşleri nelerdir?
6. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında yer verilen öğrenme merkezine dair öğretmen görüşleri nelerdir?

7.2013 Okul Öncesi Eğitim Programında yer verilen aile katılımı ve işbirliğine dair öğretmen görüşleri nelerdir?

8. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının genel olarak uygulanmasına ilişkin karşılaşılan problemlere dair öğretmen görüşleri nelerdir?

9. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının genel olarak uygulanmasına ilişkin karşılaşılan problemlere dair öğretmenlerin çözüm önerileri nelerdir?

10. Mesleki bilgi düzeyinin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programını uygulamak için yeterli olup olmadığına dair öğretmen görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem gelişim özellikleri ve eğitim ihtiyaçları yönünden farklı bir dönem olarak kabul edilmektedir. Eğitim sisteminin ilk basamağını, insan gelişiminin en önemli evresi olan Okul öncesi dönem oluşturmaktadır. Çocukların zihinsel ve kişilik gelişiminin büyük ölçüde 0-6 yaş arasında tamamlandığı düşünüldüğünde, bu süre içerisinde kazanılan davranış biçimleri, çocuğun tüm yaşamını etkilemektedir. Bu davranış biçimlerini ortaya çıkarmanın yolu da planlı bir eğitim programından geçmektedir. Okul öncesi eğitim programı Türkiyede zaman zaman güncellenmiştir. 2006 yılında denenip geliştirilen Okul Öncesi Eğitimi programının değerlendirilmesi, ulusal ve uluslararası alan araştırmaları, uygulamadan gelen geri bildirimler ve “Okul Öncesi Eğitiminin Güçlendirilmesi” Projesi çalışmaları kapsamında yapılan mevcut durum analizleri dikkate alınarak 2012-2013 yılında program geliştirme çalışması yapılmış olup bu değerlendirmeler ışığında 2013 Okul Öncesi Eğitimi programının hazırlanmıştır. 2013-2014 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren uygulanmakta olan Okul Öncesi Eğitim Programı hakkında bilgi sahibi olmak Okul öncesi eğitim açısından öneme sahiptir.

Ayrıca bu çalışmanın Okul Öncesi Eğitimi Programının geliştirilmesi ile ilgili yeni çalışmalara ışık tutması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar (Sayıtlar)

Araştırma aşağıdaki sayıltıya dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

- Araştırmada, görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri yanıtlar, öğretmenlerin gerçek görüşlerini yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Nevşehir ili belediye sınırları içinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıfları ve kız teknik lisesi bünyesindeki uygulama anaokullarında görevli öğretmenlerin görüşleriyle,
- 36-66/72 aylık çocuklar için hazırlanan 2013 Okul öncesi eğitim programı'nın değerlendirilmesiyle,
- Araştırmanın uygulaması 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Erken Çocukluk Dönemi: Erken çocukluk dönemi tanım olarak 0-8 yaş grubunu kapsamaktadır. Ancak, bu çalışmada erken çocukluk 0-66 ay grubundaki çocukları tanımlamak için kullanılmıştır (Toplum Temelli Erken Çocukluk Hizmetleri Sunumu Kılavuzu, 2013).

Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE): Bireysel farklılıklar ve gereksinimler göz önünde bulundurularak 0-66 aylar arasındaki çocukların dil, zihin, sosyal, duygusal, fiziksel gelişimlerinin planlı ve sistemli eğitsel etkinliklerle sürdürüldüğü eğitimidir (Toplum Temelli Erken Çocukluk Hizmetleri Sunumu Kılavuzu, 2013).

Okul Öncesi Eğitim Kurumu: Okul öncesi eğitim çağı çocuklarına eğitim veren anaokulu, ana sınıfı ile uygulama sınıfını (MEB, 2014).

Anaokulu: 36-66 aylık çocukların eğitimi amacıyla açılan okulu (MEB, 2014).

Anasınıfı: 48-66 aylık çocukların eğitimi amacıyla örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde açılan sınıfı, ifade etmektedir (MEB, 2014).

Program: Genel olarak yapılması gereken bir işin bölümlerini her bölümün yapılış sırasını zamanını ve nasıl yapılacağını gösteren bir tasarıdır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999)

Eğitim Programı: Milli Eğitimin amaçlarını , eğitim kuruluşunun amaçlarını bu amaçlara ulaşmak için saptanmış öğretim ve ders programını, ders içi ve ders dışı etkinlikleri içeriğin etkinlikle kazandırılmasını sağlayacak süreç yöntem ve teknikleri amaç ve değerlendirme etkinliklerini içerir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Okul Öncesi Eğitim Programı; Milli Eğitim Bakanlığı İlgili birimleri, üniversiteler, uzmanlar ve uygulayıcılar (Okul öncesi öğretmeni ve idareciler) tarafından ortak çalışmalar sonucunda, çocuğun gelişim alanları, kültürel ve sosyal faktörler ve ulusal eğitim amaçları doğrultusunda hazırlanan eğitim programlarıdır.

II. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL VE KAVRAMSAL TEMELİ

Bu bölümde araştırmanın kuramsal ve kavramsal temelini oluşturan konular ayrıntılı bir biçimde ele alınmış, konuyla ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi

2.1.1. Geçmişte ve Günümüzde Türk Eğitim Sistemi İçinde Okul Öncesi Eğitim

Geçmişte okul öncesi eğitimden önce eski Türklerde çocuk kavramı üzerinde durmak gerekir. Eski Türklerde büyük bir çocuk sevgisi olduğu ve cinsiyet ayrımı yapmadıkları görülmektedir. Çocukların toplumsallaşmasında törenin etkisi büyüktür (Akyüz, 2014 :5-6). İslamiyet'in kabulünden sonra çocuğa bakış açısı yine değişmemiştir. Eski Türklerde olduğu gibi İslam da insanın doğuştan iyi olduğunu kabul eder (Oktay, 2004: 66-76). Çocuksa anne babaya verilmiş bir emanettir (Bayraktar, 1989: 113-115). Tarihte eğitime yön veren bilim insanları olmuştur. Bunlardan ilki ve ilk kez “eğitim bilimine” ilişkin görüş beyan eden Türk bilgini Farabi'dir (850-950). Ona göre çocukta zihnin deneyler yolu ile gelişimini gerçekleştirebilir ve bunun yolu da beş duyuyu geliştirmekten geçmektedir (Poyraz ve Dere, 2001: 9). Eğitimde yöntem konusunda kolaydan zora gidilmesi ilkesini, bir şey tam olarak öğrenilmeden diğer konulara geçilmemesi gerektiğini, çocuklarda karar verme yeteneğinin geliştirilmesi ve sorumluluk bilincinin verilmesi gerektiğini savunmuştur (Akyüz, 2014: 24).

İbn-i Sina (980-1037), çocukta eğitimin sütten kesilince kötü huylar edinmeden önce başlaması görüşündedir. İslamiyet'e göre bu iki yaş civarına denk gelmektedir. Eğitim konusundaki düşünceleri ise şöyledir; çocuğa fazla baskı yapılmamalı, hatalarını uygun biçimde düzeltilmeli, ödül ve övgüye yer verilmeli, sınıf ortamının çocuğun gelişimi için eğitici ve öğretici olması gerektiğini savunur. Ayrıca öğretmenin çocuğu tanıyarak çocuğun kabiliyetini keşfetmesi gerektiğini çocuk üzerinde baskı kurmanın olumsuz etkilerini dile getirmiş çocukların okul ortamında

yaşıtlarıyla birlikte eğitim almasını önermiş çocukların tek başına eğitim almasını da uygun görmemiştir. Meslek ediniminin önemine değinerek bireylerin yetenekleri doğrultusunda mesleki eğitim almaları gerektiğini vurgulamıştır (Akyüz, 2014: 28-30).

Gazan Mahmut Han (1271-1304): Eğitim alanında devletin öncülüğü ve sorumluluğu geleneği Türklerin Anadolu'ya göç ettiği ilk yıllarda gelişmeye başlamıştır. Çocuklarla ilgili ilk hizmet örgütlenmesini Gazan Mahmut Han tarafından gerçekleştirildiği ve kimsesiz ve suçlu çocuklar için kurumlar açtığı bilinmektedir (Poyraz ve Dere, 2001: 9-10).

Osmanlı Devletinin eğitim düzeninde okul öncesi eğitim kavramına ve uygulamasına 1910 yılına kadar ulaşamamıştır. Ancak bu döneme kadar bakıldığında okul öncesi işlevi gören bazı kurumlar olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki Sübyan mektepleridir. "Taş Mektep ve Mahalle Mektebi" de olarak bilinen "Sübyan Mektepler"i Osmanlı döneminde Fatih Sultan Mehmet'in kurduğu külliye'nin yanına birde mektep açmasıyla bilinmekte olup geçmişi Karahanlı ve Selçuklulara kadar sürmektedir (Akyüz, 1996: 11). Fatih sübyan mekteplerine öncelikle yetim olan çocuklar, yetim bulunamazsa fakir çocukların alınmasını salık vermiştir (Onur, 2005: 120). Bu durum o dönemlerde yetim ve fakir çocukların koruyup gözetilmesinin bir yansımasıdır. Bu kurumlara 5-6 yaşındaki kız ve erkek çocukları alınmaktadır (Akyüz, 2001: 79). Çocuklar kurum içinde aynı yerde eğitim alıp ancak ayrı gruplar halinde oturmaktadır. Bu kurumlara 4 yaş, 4 ay ve 4 gün de başlama geleneği de vardır. Bu geleneğin çok uzun geçmişinin olduğu da bilinmektedir. Ergin' in (1939) verdiği bilgiye göre bu okullar parasız olmakla birlikte okullardaki kimsesiz çocuklara "Kapama" denilen giysiler verilip, yiyecekler dağıtılmaktadır. Kut'a göre (1997) ise belirli günlerde onlara gezi düzenleyecek vakıflar kurulmuştur (Aktaran: Onur, 2005: 122) .

Osmanlıda mahalle okuluna başlama "Amin Alayı" denilen bir grupla tören şeklinde yapılmaktadır. Celalettin Keşmir'in (2004), aktarımına göre "*Çoğu çocuklar beş yaşını bitirir bitirmez okula başlardı. Hemen her ailenin bir defteri bulunurdu çocukların doğum tarihleri, okula başladığı ve evlendiği gün gününü gününe*

kaydedilirdi. Çocuğun hangi okula kaydedileceği ailece kararlaştırılır, öğretmeniyle görüşülür okulda ve evde hazırlıklara başlanırdı. Bana okula gideceğim diye yeni bir elbise alındı. Minderimi cüz kesemi rahmetli annem özenerek dikti. Babam yeni bir elifba cüzü aldı. Nihayet beklenen gün geldiğinde babam elimden tutarak ve mahalle çocuklarının ‘Amin alayı’ ile özene bezene süslenmiş at üzerinde okula gittim” diye devam etmektedir. Buradan da anlaşılabileceği gibi o dönemde çocuklar ekonomik şartlarına göre hazırlık yapıp “Amin Alayı” ile okula başlamaktadırlar. Yol boyu öndeki grup ilahi söylediği arkadaki grupta amin dediği için bu adı almıştır (Onur, 2007: 249). Törenin amacı çocuklara okulu sevdirmektir. Ayrıca o dönemde insanların okula olan bakış açısını da göstermektedir.

Bu okulların belli bir programı olmamakla birlikte Kur’an okunuşu, bazı sureler ve anlamları, öğretilip bazı öğütler içeren Türkçe manzum eserler okunmaktaydı. Yaş grubu karmadır. Çocuklar hocanın önüne tek tek gelerek o günkü derslerini okur sonra yerine geçerlerdi. Böylece o dönem de seviyeye göre ve bireysel bir uygulama yapıldığı söylenebilir (Akyüz, 2014: 90).

Diğer kurumlar Islahhaneler, Darüleytam-ı Osmani ve Darüleytamlardır. Bu kuruluşların ortak yanı kimsesiz kız ve erkek çocukların koruma altına alınması, barındırılması iyi yetiştirilip bir meslek sahibi olup topluma kazandırılmasıdır. Darüleytam-ı Osmaniye’ye 5-10 yaş, Darüleytamlara içinde anasınıfı oluşturulup 2-7 yaş aralığındaki çocuklar alınmıştır (Akyüz, 2014: 90).

I. Dünya savaşı ve Balkan Harbi pek çok çocuğun öksüz ve yetim kalmasına yol açmış dolayısıyla öncelik onların bakımı ve korunmasını sağlamak olmuştur (Akyüz, 1996: 11-17). Başaran ise bu kurumların amacının, çağdaş okul öncesi eğitiminin amacıyla eş olmadığını savunmaktadır (Başaran, 1983: 74).

1900’lerin başında İstanbul’da ve büyük şehirlerde yabancılara ait “Ana Mektebi” adında kurumlara rastlanmakla birlikte Türklere ait özel kurumlara ilk olarak II. Meşrutiyetin ilanından hemen önce 23 temmuz 1908 de rastlanmaktadır (Akyüz, 2005; 149). Resmi anaokulları ise Balkan Savaşlarından (1912-1913) sonra açılıp yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu güzel bir gelişme olmasına rağmen öncesinde

alt yapının tam olarak oluşturulmaması ve yetişmiş alan öğretmeninin olmaması beraberinde gelen sorunlardan en önemlisidir. II. Meşrutiyet döneminde açılan anaokullarında İsviçre'nin etkisi olmakla birlikte sonrasında tüm Avrupa'nın özellikle Fransa'nın etkisinin olduğu görülmektedir (Akyüz, 1996: 12).

1915 yılında çıkarılan nizamname ile İptidai mekteplerinin ilk basamağı olarak “Ana mektepleri” açılmaya başlamıştır. Bu nizamnameye göre bu okulların programında şu dersler yer almaktadır; çocuklara dini ve milli hikayeler anlatılacak, resim dersi ve el sanatları dersi olacak, beden eğitimi ve düzenli yürüyüşler yaptırılacak, değer yargıların olduğu temsiller gösterilecektir (Onur, 2005: 128).

Satı Bey de İstanbul Beyazıt'ta özel bir Çocuk Yuvası açmıştır (Aktaran: Akyüz: 14). Bu anaokulu kısa bir süre içinde ilgi görmüştür. Okulun paralı olması İstanbul aristokrat ailelerinin çocuklarına hitap etmesine neden olmuştur. Pestalozzi, Froebel, Montessori ünlü pedagogların adları Türk eğitimcilerin dilinden düşmüyor her çeşit maddi cezadan uzak ödüle dayalı bir eğitim uygulanıyordu. Bu güzel bir başlangıç olmasına rağmen yalnızca üst tabakanın, zengin çocuklarının okuluydu (Akyüz, 1996: 12).

Satı Bey o dönemlerde eğitimde modernleşme hareketlerine aynı Ziya Gökalp (1876-1924), İsmail Hakkı Baltacıoğlu (1886-1978) ve Tefik Fikret gibi katkıları olmuştur. Satı Bey ilk pedagoji kitabını yazmış, beden eğitimi, müzik ve el işi derslerinin okul müfredatına alınmasını sağlamış, Baltacıoğlu yaratıcılığın eğitimdeki önemine vurgu yapmış, Gökalp ise eğitimin ulusallaştırılması gerektiğini savunmuştur (Aktaran: Onur, 2005: 134).

1914 tarihinde Maarif Nezareti (Eğitim Bakanlığı) tarafından anaokulları öğretmenleri ve yöneticileri için bir belge yayınlanmıştır. Bu belgede en çok dikkat çeken özellik belgede, anaokulları ve sınıflarının bir “öğretim yeri değil”, “eğitim, hayat ve hareket yeri” olduğunun belirtilmesi ve anaokulu düzeyinde dramatizasyonun ilk uygulamalarını da getirmesidir (Aktaran: Çelik, 2007: 29)

Osmanlının son dönemlerinde savaş yılları içinde olmasına rağmen Ana Mektepler Nizamnamesi'nden sonra okul öncesinde okullaşmaya hız verilmiş fakat tüm yurda bu girişim yayılamamıştır.

2.1.2. Cumhuriyet Öncesi Kazım Karabekir Paşa'nın Açtığı “Ana Mektepleri”

“Çocuk istikbalin ümididir, çocuk nesillerin öncüsüdür. Çocuk var olma çabasının başarılı meyvasıdır” diyen Kazım Karabekir Paşa bu konuya olan hassasiyetini savaş yıllarında da korumuş ve şehit çocuklarını, öksüz, yetim olanları ayrıca annesi babası olup yoksulluk ve fakirlikten dolayı iyi bakılamayanları zamanla tek çatı altında toplayarak bu çocuklara yaşlarına, ilgi ve yeteneklerine göre eğitim kurumları açmıştır. Ana mektebi, Sanayi Gürbüzleri Mektebi ve Askeri İlk Mektep bunlardan bazılarıdır. 21 Kanunuevvel 1919 da Erzurum’da ilk Ana Mektebi açmıştır (Karabekir, 2015: 17).

Şekil-1: Yatakhane

Kaynak: Karabekir, 2015

Bu kurumlara gelen çocukların ilk olarak boy ve kilo ölçümleri yapılır ve belirli aralıklarla gelişimleri kontrol edilirdi. Kazım Karabekir Paşa “İrfan Müessesesi” dediği eğitim ortamları hazırlamış bu eğitim alanlarından ana mektebindeki çocuklarda yararlanmıştır. İrfan müesseseleri şöyledir:

- 1.İbret yeri (Tiyatro temsil yeri aynı zamanda konferans salonu
- 2.Müze
- 3.Müzik mektebi
- 4.Muhtelif kurslar Muhtelif kurslar (Elektrikçilik, sinemacılık, fotoğrafçılık)
- 5.Spor Kulübü: Avcılık, atıcılık, binicilik, uzun yürüyüş. (binicilik ve atıcılık 12 yaşından başlar.)
6. Okuma Salon
- 7.Okuma bilmeyenlere mektup yazma merkezi
8. Bir gazete
- 9.Sinema ve film kütüphanesi (İlim ve fenne dair) , (Karabekir, 2015: 25).

Şekil-2: Çocuklar Temsilde Marş Söylerken

Kaynak: Karabekir, 2015

Ayrıca Ağaç bayramı, idman bayramı, kitap bayramı, atış bayramı (12 yaşından büyükler için) kutlamalarını halkın ve çocukların maneviyatını geliştirip hoşça vakit geçirmeleri için yapmıştır.

Şekil-3:Sarıkamış'ta Yetimlerin Yatakhanesi

Kaynak: Karabekir, 2015: 459.

Ana mekteplerinde çocuklara kadın bakıcılar nezaret ederdi. “Çocuk neyi yapabilirse onu kendi yapar” ilkesi ile hareket edildiğinden çocukların ilk günden itibaren kendi işlerini kendileri yapma, öz bakımlarını yapabilme konularında eğitim verilir ve düzenli kontrollerle devamı sağlanırdı. Bu kurumlarda pusula, telgraf, telefon, saat vb. makinelerin işleyişi gösterilir, sağlık konusunda bilgi verilir, coğrafya bilgileri özellikle oyun yoluyla öğretilirdi. Milli ve tarihi vakalar sık sık anlatılır, özellikle İstanbul Türkçesiyle konuşmak teşvik edilir, adab-ı muaşeret

kuralları öğretilirdi (Karabekir, 2015: 27). Ana mekteplerinin fiziki yapısı ve sınıf içi düzenlenirken Amerika Birleşik Devletlerindeki uygulama örnek alınmış çocukların boylarına uygun masa sandalyeler yapılmış ve kullanılmıştır (Karabekir, 2015: 49).

Şekil-4:Sarıkamış Anamektebi

Kaynak: Karabekir, 2015 : 455.

Şekil-4 de Anamektebindeki çocukların etkinlik saatinden bir fotoğraf yer almaktadır. Fotoğrafın üzerinde ise “Şehit Yavruları Elişleri Dershanesi’nde” ifadesi yazılıdır.

Sınıf içinde etkinlik için yedi ayrı masa oluşturulmuştur. Oluşturulan masalar ve uygulanan faaliyetler şöyledir:

- Kağıt işleri masası: Kağıt bükme, kağıt kese, kağıt la oyuncak yapma
- İğne iplik masası: İğneye iplik geçirmek sonra mukavva üzerine üçgen, dörtgen ve karışık şekiller oluşturmak, düğme sökmek ve dikmek.

- Terbiye-i fikriye masası: Kuşlar, renkler, çiçeklerden oluşan konulardan, şiir ve küçük hikâyeler.
- Çamur kum ve boya masası: Çamur ve kumdan dağlar tepeler vb. şekiller, çanak, tabak ve hayvan figürleri yapmak.
- Temizlik masası: Temizlik, sabun vs malzemelerinin bulunduğu masada el ve yüz yıkama, öz bakım becerileri uygulamalı olarak gösterilir.
- Güzel yaşayış masası: Çatal kaşık kullanma ve adabı, tabak, fincan yıkama, sofr tertibi, yemek vermek, misafir olmak, hasta ziyareti vb. konular temsili olarak (drama yoluyla) öğretilir.
- Ağaç ve mukavva masası: Ağaç yontma, kibrit çöpleri ile şekiller yapma, bunları boyama işlerinin yapıldığı masa ve köşelerdir (Karabekir, 2015: 49).

Şekil-5: Anamektebi Çocuklarından Etkinlik

Kaynak: Karabekir, 2015

Şekil-5'in üzerinde "Şehit yavrularından küçük süvari marşı" yazmaktadır.

Çocukların eğitim boyunca en çok dikkat edilen şey onların mutlu ve neşeli olması idi (Karabekir, 2015: 22). Bunun için özel bir çaba sarf ediliyor çocuklara korkunç şeyler anlatılmıyordu. Bu hassasiyetin ülkenin savaş yıllarındayken gösterilmesi ise çocuklara verilen değeri gözler önüne sermektedir.

Kazım Karabekir Paşanın ısrarlarına ve defalarca konunun önemini dile getirmesine rağmen açmış olduğu bu kurumlar Cumhuriyetin kurulmasından bir süre sonra mali yetersizlik nedeniyle kapatılmıştır.

2.1.3. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyetin ilan edildiği tarihte 38 ilde 80 anaokulunda 5.880 çocuk ve 136 öğretmenin mevcut olduğu bilinmektedir (Başal, 2005: 45). 25 Ekim 1925 ve 29 Ocak 1930 yıllarında çıkarılan iki tamimle, ilköğretimin geliştirilmesi için bütçe imkânlarının anaokullarından ilköğretime kaydırılması yolunda bakanlığın görüşleri, okullara bildirilmiştir. Türkiye Cumhuriyetini yeniden yapılanması ve öğretmen sayısının azlığı bu durumu zorunlu kılmıştır. Bu gerekçeyle vilayetlerde açılmış olan anaokulları kapatılmıştır. *“Maarif vekâleti bütçesinden kaynak alan bağımsız ve ilkokullara bağlı anaokullarının kapatılmaları yolundaki tamiminde, ana mekteplerinin istisnai olarak bütçesi müsait vilayetlerde, fabrikalarda ve ziraatta çalışan ve çocuklarını çalıştığı saatlerde, tevdi edecek kimseyi bulamayan birçok anaların bulunduğu yerlerde, yalnız bu esvabı mucibe ile açılabilir. Vekâlet, yapacağı teftişlerde, bu nevi mekteplerde bulunan çocukların annelerinin, çalışmayanlardan olduğunu görürse, hiç mazeret ve müsamaha göstermeksizin kapatacaktır.”*, hükmünün bulunması nedeniyle İstanbul’da çalışan fakir kadınların çocuklarını bırakabilecekleri “Çocuk Yuvaları” açılmaya başlanmıştır (Oktay, 1989: 120). 3-7 yaş arasındaki çocukları kapsamak üzere 1932 yılında İstanbul Belediyesi tarafından bir çocuk yuvası açılmıştır. Çocuklar burada tüm gün kalıyor, eğitim ve öz bakımları sağlanıyordu ayrıca burası yemekli bir anaokulu niteliğindedir (Oktay, 1989: 121).

1932-1933 öğretim yılında resmi anaokullarında sadece 12 anaokulu öğretmenin görev yaptığı bilinmektedir (Oğuzkan ve Oral, 2003: 32) 1937-1938 yılı istatistiğinde resmi anaokulları hiç yer almazken, özel anaokullarının sayısı 47,

öğretmen sayısı 59, öğrenci sayısı da 1555 olarak gösterilmektedir. Aynı kaynak bu okulların yalnızca Ankara (1 tane), İçel(1 tane), İstanbul (9 Türk özel, 25 azınlık, 3 yabancı toplam 37), İzmir (4 Türk özel, 2 azınlık, 2 yabancı toplam 8) illerinde bulunduğunu göstermektedir. Bu verilerde özellikle dikkati çeken husus, yalnızca 14 Türk Anaokuluna karşılık 32 azınlık ve yabancı Anaokulunun bulunmasıdır (Oktay, 1989: 121).

Mart 1917’de, Eğitim Bakanı Şükrü Bey, Meclis-i Mebusan’da yaptığı bir konuşmasında, ilköğretimi 4 yaşından başlayarak 12 yaşını bitiren çocukları kapsamına alan bir öğretim olarak tanımlamaktadır. Dört yıldır binlerce çocuğun Bakanlığın gerek İstanbul’da gerek taşrada açmış olduğu ana mekteplerine alınarak sokak terbiyesinden ve aile içindeki bazı sakıncalı etkilerden kurtarıldığını belirtmektedir. Böylece okul öncesi eğitimin yararlarından bahsetmektedir (Akyüz, 1996: 14).

Günümüzde Erken çocukluk gelişimi, UNICEF’in de orta-erimli stratejik planında var olan beş önemli alanlardan birisidir (Haktanır, 2012: 311).Milyonlarca çocuğa eşit fırsatlı bir eğitim sunmanın ilk basamağı okul öncesi eğitimidir. Okul öncesi eğitimi yaymak ve geliştirmek için MEB projeler yürütmüştür. 2006 yılından itibaren yürütülen bazı projeler şunlardır; “*Yaz Okulları*” bölgede ihtiyaç duyulan konuları kapsayacak şekilde ve valilik onayıyla 2 ayı geçmemek üzere yaz okulları açılmış 2007 yılında 349 yaz okulu sınıfında 9572 öğrenciye eğitim verilmiştir. “*Dünya Bankası – Temel Eğitim Projesi*” kapsamında Okul öncesi eğitiminin desteklenmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüş bilgisayar kullanımının yaygınlaştırılması desteklenmiştir. “*Hollanda Hükümeti MATRA programı Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma ve kalitesini artırma Projesi*” kapsamında çalıştay düzenlenmiş ve Türkiye’de Okul öncesi eğitim için Stratejik Eylem Planı hazırlanmıştır. “*Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Çocuklara yardım Fonu Ülke Programı Eylem Planı* (2006-2010)”çerçevesinde AB ve diğer kaynaklar kullanılarak kentsel bölgelerdeki çocukların %30 unun Okul öncesi eğitim alması hedeflenmiştir. “*Mobil Anaokulu Projesi*” kapsamında 36-72 ay aralığındaki maddi imkânsızlığı olan ailelere ve

çocuklara ulaşılarak hiç Okul öncesi eğitimi almayan bu çocuklara eğitim imkanı sunulmuştur. *MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü İle SHÇEK İşbirliğinde Toplum Merkezlerinde Anne Çocuk eğitim programları sürmektedir* ayrıca *Okul öncesi Eğitimi Güçlendirme Projesi Kapsamında* “Okul öncesi Eğitim Kalite Standartlarının Geliştirilmesi”, “0-18 Yaş Aile Eğitim Programının Güncellenmesi”, “0-3 Yaş Okul öncesi Eğitim Programının Güncellenmesi”, “3-6 Yaş Okul öncesi Eğitim Programının Güncellenmesi”, çalışmaları yer almıştır (Haktanır, 2012: 319-320). Okul Öncesi Eğitimde Sosyal Beceri Destek Projesi (2010-2013), alan çalışması, 36-60 ay ve üzeri çocuklar için sosyal beceri değerlendirme araçlarının geliştirilmesi ve ihtiyaç belirleme çalışması çalışmalarını kapsamış ve Türkiye genelinde on iki ilde uygulanmıştır.

Ülkemizde MEB Şura kararları, Kalkınma Planları, yürütülen projeler ve MEB, Üniversiteler, Vakıf, STK’lar yerel yönetimler ve diğer yürütücülerle zaman içinde okul öncesi eğitim kurumlarının ve eğitim alan öğrenci sayısının artmakta olduğunu görmekteyiz.

Tablo-1: Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Sayıları ve Okullaşma Oranları

Öğretim yılı	Yaş	Çağ nüfusu (bin)	Öğrenci sayısı (bin)	Okullaşma oranı (%)
2009-2010	3	1.304	65	5,0
	4	1.283	128	10,0
	5	1.297	649	50,0
	Toplam	3.884	842	21,7
2013-2014	3	1.334	200	15,0
	4	1.324	331	25,0
	5	1.320	649	90,0
	Toplam	3.978	1.719	43,2

Anaokulu, anasınıfı ve öğrenci sayıları (özel ve resmi toplam), 2009-10 ve 2013-14 yılları arasında görüldüğü gibi okul öncesi eğitimde okullaşma oranı ve öğrenci sayısı her geçen yıl artmaktadır. OECD ortalamasının altında olmasına rağmen Türkiye’de Okul öncesi eğitime erişim son 10 yıldaki artışını sürdürmüştür. Okul Öncesi Eğitimde 2015-2016 öğretim yılı itibariyle toplam kurum sayısı 27.793, toplam öğrenci sayısı (Resmi ve özel) 1.209.106, toplam öğretmen sayısı (Kadın ve erkek) 72.228, toplam derslik sayısı 58.265’e ulaşmıştır (Milli Eğitim İstatistikleri, 2015/’16).

2.2.1. Geçmişte Avrupa’da Okul Öncesi Eğitim

Avrupa’da Okul öncesi eğitimi kavramı çocuk gelişimi alanında yapılan çalışmalarla birlikte ortaya çıkmaktadır. Bu konuda ilk çalışmaları yapanlar sosyal reformcular ve tıp doktorlarıdır. Orta çağda çocukların durumu içler acısıydı öyle ki 5 yaşına kadar çocukların sağlığı ile ebeler ilgilenir, doktorlar çocukların sağlığına ilişkin müdahalede bulunmazlardı. Çocuklar 5 yaşına kadar yaşamayı başarabilirse hayata tutunmuş olurdu. Bu duruma müdahale eden 18.y.y. da James Cadogan olmuştur. Annelere çocuk sağlığı hakkında bilgi vererek ilk çalışmalara başlamıştır (Aktaran: Başal, 2005: 38).

Avrupa’da çocuk eğitiminin tarihsel gelişimine baktığımızda pek çok isimle karşılaşmaktayız. Bu isimlerden bazıları tarih sırasına göre şöyledir; Sokrates (M.Ö. 470-399), Eflatun (Platon) (M.Ö. 427- 347), Aristo ((M.Ö. 384-322), Erasmus (1467-1536), J.J.Rousseau (1712-1778), J.H. Pestalozzi (1746- 1827), Owen (1771-1858), Freidrich Froebel (1782-1852), Maria Montessori ve Piagetdir (1896-1982).

Platon, Cumhuriyet adlı eserinde çocuk eğitiminden bahsetmiş ve 3 yaşından sonra çocukların kendi yaşlılarıyla bir ara da bugünkü Okul öncesi kurumlara benzer ortamlarda eğitim alması gerektiğini ifade etmiş, Aristo ise aynı Plato gibi çocuk eğitiminin anne karnında başladığını savunmuş (Koçer, 1980: 154). Oyun ile öğretim yapılması ile masal ve hikâyenin öneminden bahsetmiştir (Aytaç, 1985: 48).

J.J.Rousseau'nun (1712-1778) çocuğun fiziksel etkinliğinde serbest olması gerektiğini ve çocuğa karşı geliştirilen sert tutumun içsel eğitimi yok ettiğini savunmuş ve bu doğrultu da Naturalizm adlı teorisini geliştirmiş ancak görüşleri kendi zamanında kabul görüp yaygınlaşmasa da sonra gelen düşünürlere yol göstermiştir (Başal, 2005: 39). Bu düşünürlerden biride Pestalozzidir.

Pestalozzi (1746-1827), çiftlik satın alarak Rousseau'nun Naturalist teorisini uygulamak için "Neuhof" adını verdiği Okul öncesi eğitim kurumunu açmıştır. Bu kurumdaki çocukların yaş grubu karma olup, duyu eğitimine odaklı eğitim vermiştir (Aktaran: Toran, 2012: 9).

Erken çocukluk eğitime zaman içinde yeni uygulamalarda ilave edilmiştir. Owen (1771-1858) Locke ve Rousseau dan etkilenerek Ekolojist/Çevreci bir bakış açısıyla çocukların yaşadığı çevreden oldukça etkilendiğini bununda davranışlara yansıdığını ileri sürmüştür. Döneminde fabrikalarda çalışan işçilerin çocukları için okul öncesi kurumları açmış ve onun bu düşüncesi ilerleyen tarihlerde ABD 'de geliştirilen Head Start felsefesinin gelişimini önemli ölçüde etkilemiştir (Heves, 1995; Morrison 2004 (Aktaran: Toran 2012 : 10).

Okul öncesi eğitiminin gerekliliğine inanan ve erken çocukluğun tarihinde önemli adımlar atan Freidrich Froebel (1782-1852) 3-6 yaş çocukları için 1816 yılında "Kindergarten" (Çocuk Bahçesi) adını verdiği ilk anaokulunu açarak "Kindergarten kelimesini alan yazına kazandırmıştır. Pestalozzi ve Comenius 'un çalışmalarından etkilenmiştir. Oyun yoluyla eğitimin önemini ve gerekliliğini vurgulayarak her dönemin gelişiminin bir önceki dönemle ilişkili olduğunu belirtmiştir (Poyraz ve Dere, 2001: 5). Geliştirdiği okul öncesi eğitim programının temel yapısını müzik, bestelediği şarkılar, oyunla eğitim, ödüller ve etkinliklerin yanı sıra farklı yaş gruplarına göre hazırladığı farklı materyallerde oluşturmaktadır (Oktay, 2004: 50).

Maria Montessori ilk çalışmalarını zihnen geri kalmış çocuklar üzerine yapmış sonrasında erken yaşta çocuğa daha önce düzenlenmiş bir çevrede sunulan eğitimin önemini fark ederek çalışmalarını bu doğrultuda sürdürmüştür. 1898'de ilk "Çocuk

Evi” ni açmıştır (Başal, 2005: 40). Bireysel eğitime önem vermiş hazırladığı program için materyaller geliştirmiştir. Bu materyallerin en büyük özelliği çocuk yanlış yaptığında durumu fark ederek doğrusunu yapması böylece kendi kendini kontrol etmesidir.

Piaget (1856-1939) erken çocukluk yıllarında bilişsel gelişimin önemine değinerek bu dönemde yapılan uygulamaların ileriki yılları etkilediğini, çocukların kendi bilişsel gelişimlerini yapılandırmada önemli bir role sahip olduğunu, bu sürecin kesintili ve durağan olmadığını belirtmiştir. Piaget’in bilişsel gelişim ile ilgili çalışmaları erken çocukluk eğitiminin gelişmesine ve niteliğinin artırılmasına katkıda bulunmuştur (Toran, 2012: 14) .

I. ve II. Dünya savaşlarından sonra erkek nüfusunun azalması endüstride kadın işgücünden yararlanma zorunluluğunu doğurmuş kimsesiz ve yoksul çocukların okul öncesinden yararlanması için bu kurumların sayısının artırılma yoluna gidilmiştir (Oğuzkan ve Oral, 1983: 28).

1960’lı yıllarda çalışan kadın sayısının artması nedeniyle ABD’nin öncülüğünde uluslararası okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma kampanyası başlatılmıştır. Amerika’da Head Start, İngiltere’de Priority Areas, Almanya’da Sosyal öğrenme projesi uygulanmıştır (Aktaran: Başal, 2005: 42).

2.2.2. Günümüzde Bazı Avrupa Ülkelerinde Okul Öncesi Eğitiminin Durumu

2.2.2.1. Almanya’da Okul Öncesi Eğitim

Dünyanın ilk anaokulu programını, 1837 yılında Alman eğitimci Friedrich Froebel başlatmıştır (Vikipediya, 2015). Almanya’da okul öncesi eğitim kurumları Kindergarten olarak adlandırılmıştır. Batı Almanyada 1948 den beri uygulanan bir okul öncesi eğitim programı vardır. Almanya’da okul öncesi eğitimin kurum kapasitesi yüksektir. 3-6 yaş çocuklarının %90.7 si bu kurumlarda eğitim alabilir. Okul öncesi eğitimin ilkeleri Alman Eğitim Konseyi tarafından 1971 yılında belirlenmiştir. Almanya’da Okul öncesi eğitim zorunlu olmayıp devlet ve özel

kuruluşlarca açılabilir. Almanya’da Okul öncesi eğitim öğretmenleri sözleşmeli, kadrolu, ücretli olarak istihdam edilebildiği gibi ücretleride yerel yönetimler, devlet, veli ve kilise tarafından karşılanabilmektedir (Demirel, 2000:105).

2.2.2.2. Fransa’da Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim Fransa’da zorunlu olmamasına rağmen okullaşma oranı çok yüksektir. Bununla pek çok sebepleri vardır. Fransa’nın Avrupa’daki ülkeler arasında en yüksek doğum oranına sahip olması hükümetin doğum oranını artırmak için okul öncesine destek vermesi ve okulların parasız olması bu sebeplerden bazılarıdır. Kadınların işgücüne katılımı %76.6 olması bu ülkede okul öncesi eğitime katılımı kaçınılmaz kılmıştır. Fransa’da 3-6 yaş grubundaki çocukların okullaşma oranı 1990’ların başında %100 dür. 3-6 yaş grubu için eğitimin ön plana çıkartıldığı “E’coles maternelles” vardır. Eğitim bakanlığının sorumluluğundaki bu kurumlarda eğitim ayrı yaş gruplarına göre yapılmaktadır. CLSH’ler gönüllü kuruluşlarca finanse edilen genellikle okul binaları kullanılarak etüt hizmeti veren programlardır. Halte-garderies’lerde yarı zamanlı ve esnek çalışma saatleriyle hizmet vermektedir. Ayrıca kreşler, ev tabanlı hizmetler, ebeveyn-çocuk merkezleri, oyuncak kütüphaneleri mevcuttur. E’coles maternelles de çocukların tüm gelişimlerine destek veren ve onları ilkökula hazırlayan ulusal bir müfredat uygulanmaktadır. Kreşlerin müfredatı olmamakla birlikte hedef ve hizmetleri içeren bir program hazırlamaları istenmektedir (Alat, 2012: 191-197).

2.2.2.3. İtalya’da Okul Öncesi Eğitim

İtalya’da önceleri kilise ve aileler arasında ki işbirliğiyle yürütülen okul öncesi eğitim 20. y.y. başından itibaren bazı girişimciler ve toplumun desteğiyle daha kurumsal bir yapı kazanmıştır. Nüfus artış oranı %1 de seyretmektedir. Nüfus artışı için doğum sonrası 5 ay ücretli izin kullanma hakkı, yarı zamanlı çalışma hakkı gibi teşvik kullanılmaktadır. İtalya okul öncesi eğitime verdiği teşvik sonucu 3-6 yaş grubunun eğitime erişimindeki başarısıyla dikkat çeken bir ülkedir. Kurumlarda eğitim programları kendi pedagojik yaklaşımları belirlemede serbest bırakılmış olup

denetimleri ise yerel yönetimlerdedir (Alat, 2012: 176-179). İtalya’da okul öncesi eğitim 3-6 yaş arasını kapsamaktadır ve 3 yıl sürmektedir. Bu yaştaki çocukların %98’i okul öncesi eğitime devam etmektedirler. Ancak okul öncesi eğitim zorunlu değildir. Ayrıca 24-36 aylar arasını kapsayan bahar okulları vardır. Bahar okulları Lizbon’da alınan kararlar doğrultusunda açılmıştır. Böylece okul öncesi eğitim daha erken yaşa çekilmiştir. Okul öncesi hizmetleri ücretsiz sunulmaktadır. Çocuklar yaş gruplarına göre sınıflandırılır. Her grupta en az 15 en fazla 25 çocuk bulunmaktadır (Aktaran: Atlı, 2013: 68).

2.2.2.4. İngiltere’de Okul Öncesi Eğitim

İngiltere’de 1998’de uygulamaya konulan okul standartları ve çerçeve yasası 2002 yılında değiştirilerek okul öncesi eğitim için ulusal program genişletilmiştir. Eğitim üç ay ile üç yaş arasındaki çocuklar için özel ve gönüllü sektörler tarafından verilir ve ücretlidir. Üç ile beş yaş arası çocukların eğitimi zorunludur ve devlet kurumları tarafından sağlanır. Bu kurumlar ilköğretime bağlı anasınıfları, anaokulları, özel okullar, gönüllü kuruluşlardan oluşmaktadır. Eylül 2008’de kurulan Erken Yaş Vakfı (EYFS) tarafından erken çocukluk eğitimi hedefleri belirlenmiştir. Bu hedefler: Bireyin geçmişi ve özelliği ne olursa olsun okul öncesi eğitime alarak kaliteli ve yüksek standartlarda eğitim sağlamak, güvenlik ve iyi bakım oluşturmak, bireysel ihtiyaçları yerine getirebilmek, oyun temelli bir dizi aktiviteyle çocukların yaşına uygun etkinlikler düzenleyerek fiziksel, entelektüel, sosyal ve duygusal gelişimlerine yardımcı olmaktır. Bu ulusal program zorunlu eğitim çağındaki çocukları kapsamakla birlikte daha küçük yaşlar için erken öğrenme hedeflerine yönelik çalışmalarda hükümetten fon talebinde bulunmaktadır (Aktaran: Atlı, 2013: 64).

2.3. Türkiye’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programları

2.3.1. Türkiye’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarına Genel Bakış

1952 tarihine kadar, okul öncesi eğitim etkinlikleri yönetmeliklerle düzenlenmiş olup, bu tarihten sonra okul öncesi eğitim hazırlanan program

çerçevesinde yürütölmeye başlanmıştır. 1952 yılında, 6972 sayılı (Eski 5387 sayılı) “Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Kanunu” gereğince Mili Eğitim Bakanlığı’nda kurulan bir komisyon, “Anaokulları Programı ve Yönetmeliğı ile Ana Okullarına Öğretmen Yetiştirilme Kursu Geçici Programı” hazırlamıştır. Bu program bazı imkânsızlıklar neticesinde çok verimli uygulama alanı bulamamıştır (Aktaran: Akkaya, 2009: 35). Programda, okul öncesi eğitim kurumlarında yapılması gereken faaliyetlere ilişkin faaliyet şeması ve faaliyetler gerçekleştirilirken dikkat edilmesi gerekenler ile öğretmenlere yönelik bilgiler mevcuttur. Programda çocuğın veya öğretmenin değeriendirilmesiyle ilgili herhangi bir açıklama yapılmadığı görölmektedir (Sapsağlam, 2013: 66).

Daha sonra MEB tarafından 1989 Okul Öncesi Eğitim Programının hazırlandığı görölmüştür. 1989 Okul öncesi Eğitim Programı, 2293 sayılı Tebliğler Dergisi’nin 21.08.1989 tarihli kararıyla yayınlanmıştır. ilk kez 1989 yılında “Okul öncesi Eğitim Programı ve Öğretmen Kılavuz Kitabı” hazırlanmıştır. Hazırlanan bu kitap Okul öncesi eğitim kurumlarında 1994 yılına kadar kullanılmıştır. Bu program yıllık, günlük ve ünite planından oluşmaktadır. Ondokuz ünite planı mevcuttu bu planlara çevre şartları göz önüne alınarak ilaveler yapılabilirdi (Tebliğler dergisi, 1989: 1-10). Bu konuda esneklik vardı fakat program konu merkezli olarak uygulanmış çocukların bilişsel gelişimini desteklemekle birlikte diğer gelişim alanlarında sınırlı kalmıştır. Bu durum yetkilileri ve alan uzmanlarını yeni bir program hazırlama arayışına yöneltmiştir ve böylece 1994 yılında Türkiye’de ilk ulusal okul öncesi eğitim programı uygulamaya konulmuştur (Aktaran: Akkaya, 2009: 46).

1994 Programı ve 2002 yılı programı incelendiğinde davranışçı yaklaşım esas alınarak oluşturulduğu görölrken, 2006 yılı okul öncesi eğitim programının çoklu zeka ve yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkeleri esas alınarak oluşturulduğu görölmüştür (Gelişli ve Yazıcı, 2012: 85).

Elkind (1989) davranışçı yaklaşımı “Yetişkinlerin belirlediklerini öğrenmiş olan çocuk” olarak nitelendirmektedir. Buna aynı zamanda “Psikometrik” yaklaşım da denilmektedir. Bu yaklaşım öğretmen merkezli olup tek tip müfredat ve doğrudan

verilen bilgilerin öğrenci tarafından alınması ve aktarılmasından oluşmaktadır. Bu yaklaşım Amerika Birleşik Devletleri ve dünyada zamanla yerini farklı uygulamalara bırakmıştır. Türkiye’de de 2006 yılında uygulamaya konulan program çoklu zeka kuramı ve yapılandırıcı yaklaşımını esas almaktadır (Gelişli ve Yazıcı, 2012: 86-87).

Çoklu Zekâ Kuramı; zekânın tek boyutlu olmadığını savunmaktadır. Her bireyin farklı derecelerde çeşitlilikte zekâlara sahip olduğunu öne sürmektedir. Yapısalcılık ise aktif düşünme becerilerinin geliştirildiği, problem çözme becerisinin kazandırıldığı, bireyin yaparak yaşayarak bilgiyi şematize ettiği, öğrenci merkezli bir yaklaşımdır. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının temelinde anlamın ve bilginin çevrede bireyden bağımsız olarak var olmadığı ve edilgen olarak dışarıdan bireyin zihnine aktarılmadığı öngörülmektedir. Bilgini etkin biçimde birey tarafından zihinde yapılandırıldığı görüşü yer almaktadır (Özerbaş, 2007).

2006 programı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psiko-motor, dil, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklenmesini, öz bakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazır bulunuşluklarını sağlanması amaçlanarak hazırlanmıştır. 36-72 aylık çocuklar için hazırlanan bu program “gelişimsel”, program anlayışı olarak “bütüncül” ve “sarmal” dır (OÖEP, 2006).

1994, 2002 ve 2006 programları amaçları, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme süreçleri açısından tek tek ele alınacaktır.

2.3.2. 1994 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı

1994 yılında yayımlanan okul öncesi eğitim programı anasınıfı ve kreş programı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kreş programı; 0-36 aylık çocukların, sosyal duygusal, öz bakım bilişsel, dil ve fiziksel gelişim alanlarına ait özellikler dikkate alınarak; 0-12 ay, 13-24 ay ve 25-36 ay şeklinde 3 ayrı gelişim evresine göre düzenlenmiştir. Hedef ve davranışlar ile çerçeve programda verilen konular vardır. Program 36-72 aylık çocukların gelişimini desteklemek üzere düzenlenmiş çerçeve program özelliğindedir. Programda yer alan hedef ve hedef davranışları kazandırmada araç olarak kullanılabilecek bazı konular, konu analizleri ve örnek

belirtke tablosu verilmiştir (MEB, 1994). Sekiz yeterlilik alanı belirlenmiş ve bu alanlara göre hedef ve davranışlar oluşturulmuştur. Bu alanlara şöyledir; Kendisinin farkında olmanın gelişimi, Psikomotor becerilerin gelişimi, Öz bakım becerilerinin gelişimi, Duygusal özelliklerin gelişimi, Sosyal becerilerin gelişimi, Bilişsel becerilerin gelişimi, Dil becerilerinin gelişimi, Estetik ve yaratıcılığın gelişimi.

1994 programına öğrenme ve öğretme süreçleri açısından baktığımızda serbest zaman etkinlikleri (İlgi köşeleri ve sanat etkinlikleri), Türkçe Dil etkinlikleri (Hikaye öncesi etkinlikler, hikaye anlatma ve hikaye sonrası etkinlikleri), oyun etkinlikleri, müzik etkinlikleri, fen ve matematik etkinlikleri, okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri ve rutin etkinliklerden oluştuğunu görmekteyiz. Ayrıca bu programda aile ile kurumun iletişimi ve aile eğitimi ve katılımı konusunda; kurum haberler köşesi açma, dilek kutusu koyma, ailelere eğitici programlar ve tartışma konuları sunma, anne-baba eğitimi, ailelere aylık bültenler yollama, ailelerle tanışma, kuruma kabul etme ve uyum sağlama, eğitici geziler düzenleme, bireysel ilişki kurma, dönem sonlarında rapor verme başlıkları yer almaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarına değerlendirme günlük uygulanan etkinliklerde çocuklarda istendik davranışlara ulaşip ulaşamadığımızın bir göstergesidir. 1994 programında değerlendirmeye çocuğun, öğretmenin ve programın değerlendirilmesi olarak yer verilmiştir.

2.3.3. 2002 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı

2002 Okul Öncesi Eğitim Programı'na baktığımızda gelişimsel hedeflere yer verildiği konunun amaç değil araç olduğu bir program görmekteyiz. Konunun amaç olmaktan çıkarılması adına yapılan en önemli değişiklik ünite planının kaldırılarak günlük ve yıllık planların yer alması olmuştur.

2002 Okul Öncesi Eğitim Programının amaçlarına göz attığımızda hedefler ve kazanılması beklenen davranışlar ifadesi yer almakta olup yeterlilik alanlarına göre değil, üç gelişim alanı (Psikomotor alan, sosyal-duygusal alan, bilişsel alan ve dil alanı) ve bir beceri alanı (Öz bakım becerileri) dikkate alınarak oluşturulmuştur. 1994 programında var olan estetik ve yaratıcılığın gelişimi ile ilgili hedefler ayrıca

alınmamış Okul öncesinde yaratıcılığın önemi ve yeri dikkate alınarak planlanan tüm etkinliklerde yer alması gerektiği öngörülmüştür (Kandır, 2002: 11).

Programların öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin bulgular 1994 programıyla aynı olup değişiklik yoktur. 2002 Okul Öncesi Eğitim Programında öğretmenin, her çocuğun evine bir yarıyılıda en az iki kez ev ziyareti yapması durumu yer almıştır. Her iki programda da öğrenme süreçleri eğitim durumları şeklinde ifade edilmiştir.

Değerlendirme durumuna baktığımızda aynı 1994 Programındaki gibi çocuğun, öğretmenin ve programın değerlendirilmesi olarak yer verildiği görülmüş olup ayrıca yıllık plana da bir sonraki yıla ışık tutması için değerlendirme yapılmaktadır.

Uygulanan okul öncesi eğitim programları ile ilköğretim programları arasında amaç, yapı ve yaklaşım açısından oldukça önemli farklılıklar olması nedeniyle tekrar değişikliğe gidilerek 2006 yılı okul öncesi programı yürürlüğe girmiştir (Gelişli ve Yazıcı, 2012: 88).

2.3.4. 2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı

2006 Okul Öncesi Eğitim Programı da, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psiko-motor, sosyal duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesini, öz bakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazır bulunuşluklarının sağlanmasını amaçlamaktadır. 36- 48 aylık çocuklar için, 48-60 aylık çocuklar için, 60-72 aylık çocuklar için gelişim özellikleri ayrı ayrı verilmiştir (Gelişli ve Yazıcı, 2012: 88).

Daha önceki okul öncesi eğitim programında yer alan hedefler ve kazanılması beklenen davranışlar ifadesi 2006 yılı programında “Amaç” ve “Kazanımlar” olarak değiştirilmiştir. 2002 yılı programında olduğu gibi amaç ve kazanımlar üç gelişim ve bir beceri alanı kapsamında yer almaktadır. Bu programda yer alan “Kazanımlar” ilköğretim programlarında benimsenen ortak becerilerin tümünü kapsamaktadır (Şıvgın, 2005: 15; MEB, 2006: 11). Problem çözme, akıl yürütme, iletişim, ilişkilendirme, sorumluluk alma ve yerine getirme, karar verme, girişimcilik, çevre

bilinci, bilinçli tüketicilik, yaratıcılık gibi pek çok beceri, programdaki kazanımlar doğrultusunda hazırlanan öğrenme durumları ile pekiştirilmiştir.

2006 yılı programında öğrenme öğretme süreçleri Türkçe dil etkinlikleri (Hikaye öncesi etkinlikler, hikaye anlatma ve hikaye sonrası etkinlikleri), serbest zaman etkinlikleri (İlgi köşeleri ve sanat etkinlikleri), oyun etkinlikleri, fen ve matematik etkinlikleri, müzik etkinlikleri, okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri ve rutin etkinliklere yer verilmiş olup 1994 ve 2002 programıyla aynıdır. Okul öncesi eğitimde aile katılımı çalışmaları şu başlıklar altında yer almaktadır; aile eğitim etkinlikleri, aile iletişim etkinlikleri, ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı, ev ziyaretleri, evde yapılabilecek etkinlikler, bireysel görüşmeler, toplantılar, yönetim ve karar verme süreçlerine katılımdır (MEB, 2002; MEB, 2006: 78).

2006 yılı programında etkinliklerin bütünleştirilerek ortak öğrenme süreçlerinin oluşturulması sağlanmış Ayrıca kullanılan yöntem ve tekniklerde çocuğun yaratıcı yönünü desteklenmesi ve çocuğun merkeze alınması ön plana çıkarılmıştır.

Programda değerlendirme yapılırken çocuğun değerlendirilmesi, anekdot kayıtları, gelişim kontrol listeleri, standart testler, portfolyolar la desteklenmiş ve çocuğu tanımaya daha çok önem verilmiştir. Ayrıca diğer programlarda olduğu gibi, öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi ve programın değerlendirilmesi de mevcuttur.

2.3.5. 2013 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı

2006 Okul Öncesi Eğitim Programının, çağın gereklerini karşılamak için güncellenmesi ve eğitim bilimlerinde yaşanan gelişmelere adaptasyonun sağlanması ihtiyacı doğmuştur. Gelişmiş ülkelerde uygulanan okul öncesi programlarının incelenmesi için bir komisyon görevlendirilmiştir. Komisyon İngiltere, Almanya, Güney Kore, gibi ülkelere gözlem ve inceleme yapmıştır. Güncelleme çalışmaları için 18 üniversiteden öğretim elemanları ve 10 ilden okul öncesi öğretmenleri belirlenmiş ve 3 ayrı komisyon kurulmuştur. Komisyon çalışmaları Ankara'da 30 Ocak-1 Haziran 2012 Tarihleri arasında sürdürülmüştür. Programın

koordinatörlüğünü Prof. Dr. Gelengül Haktanır üstlenmiş ve yürütmüştür (Vikipedia, 2016).

UNICEF'ten yabancı araştırmacılarda program güncelleme çalışmalarına katılmışlardır. Komisyonlarca ortak hazırlanan taslak program, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'na sunulmuş ve onaylanmıştır. 2012-2013 eğitim öğretim yılında 10 pilot ilde uygulanmaya başlanmıştır. Bu iller Ankara, Erzurum, Van, Ağrı, Şanlıurfa, Mersin, Diyarbakır, Hatay, İzmir, Adanadır (Vikipedia, 2016).

Pilot uygulamanın yapıldığı bu illerde belirli aralıklarla e-anketler doldurmaları sağlanarak bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Son düzenlemeleri yapılan Okul öncesi eğitim programı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 09/09/2013 tarihli ve 132 sayılı, 25/09/2013 tarihli ve 133 sayılı Kurul Kararları ile 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Her ne kadar 2012 yılında pilot illerde uygulamaya konulduysa da 09.09.2013 tarihli yazı ile tüm ülkede uygulamaya konulduğu için araştırmamızda “2013 Okul Öncesi Eğitim Programı” olarak bahsedilmiştir.

Program, çocukların gelişim düzeylerine ve özelliklerine dayanan ve bu anlamda, bütün gelişim alanlarının geliştirilmesini esas alan “Gelişimsel” bir programdır. Program bilimsel çalışmalar dikkate alınarak üç farklı yaş grubuna göre düzenlenmiştir. Bu yaş grupları 36- 48 ay, 48-60 ay ve 60-72 aydır. Gelişimsel olan bu program bütüncül bir yaklaşımla, çocuğun bilişsel, dil gelişim alanları, sosyal duygusal, motor alan gelişimlerin en üst düzeye ulaşması ve çocukların öz bakım becerilerinin kazanmaları amacıyla geliştirilmiştir. Eğitim programında ayrıca 0-36 aylık çocuklar için sosyal duygusal, dil ve bilişsel alanların yanı sıra motor gelişim alanı ince motor ve kaba motor olarak 2 ayrı başlık altında verilmiştir. Yine bu yaş grubu için öz bakım becerilerinin yerini de “Bakım, beslenme, sağlık” başlığı almıştır. Bu program gelişim alanlarındaki bütüncül gelişimi destekleyerek ileride meydana gelebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyicidir (İnan ve Ercan, 2012: 162-163).

Yaklaşım olarak Program “Sarmal”dır. Sarmal olması kazanım ve göstergelerin süreç boyunca, ihtiyaç duyulduğu durumlarda farklı etkinlikler aracılığıyla tekrar tekrar ele alınarak pekiştirilmesini sağlamaktadır.

Program aynı zamanda model olarak “Eklektik”tir. Program hazırlanırken farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak bir senteze ulaşılmıştır. Waldorf yaklaşımı, Montessori yaklaşımı, High Scope yaklaşımı, Reggio Emilia yaklaşımı ile MEB 2013 okul öncesi eğitim programının benzerlikleri incelendiğinde bazı ortak yönlerle ulaşılmıştır. Waldorf yaklaşımı gelişimsel bir yaklaşım olduğu gibi programının temel hedefi çocuğun gelişimini bir üst düzeye çıkarmaktır. MEB okul öncesi eğitim programı incelendiğinde, gelişim alanlarına göre kazanım ve göstergeler belirlenmiş olması, programın temel hedefinin çocuğun gelişimini üst düzeye çıkarmak olması Waldorf yaklaşımı ile benzerlik göstermektedir. MEB okul öncesi eğitim programı gelişimsel bir programdır ve programın temel özelliklerinde de bu durum açıkça ifade edilmiştir (Aktaran: Toran, 2014: 37-38; MEB, 2013).

Montessori eğitimi verilen sınıflarda güne başlarken selamlaşma ve gün biterken değerlendirme yapılmaktadır. Aynı şekilde 2013 yılında güncellenen okul öncesi eğitim programında da buna paralel olarak güne başlarken ve gün biterken çember zamanları konulmuştur ayrıca Montessori günlük yaşam becerilerinin ülkemiz okul öncesi eğitim programında özbakım becerilerine karşılık geldiği görülmektedir (Ulutaş ve Tutkun 2014: 62).

High Scope programı, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı ilkeleri ile uyumlu görünmektedir. 2013 programı “Çocuk merkezli” olma özelliği ile çocuğa öğrenmede kendi yöntemini ve materyallerini seçme özgürlüğünü vermiş olması, programın etkin öğrenmeyi desteklediğini göstermektedir. 2013 OÖEP’de sınıf düzenlemesinde çalışma merkezlerinin ayırma materyalleri ile bölünmüş olması, günlük akışta bireysel-küçük grup, büyük grup çalışmalarının yer alması , “Oyun zamanı” nda çocukların oyunlarını planlaması, değerlendirmenin çocuk-program ve öğretmen boyutlarında yapılıyor olması, bu sentezin önemli bir parçasının High Scope Programına uygun olduğu söylenebilir (Koçer ve Meral, 2014:103).

Reggio Emilia yaklaşımı bir programdan farklı olduğu için farklı kültürlerde yeniden yorumlanabilmektedir. Bu yaklaşımda ailelerle işbirliği, kişiler arası iletişim, bireysel gelişim ve çevre önemlidir. 2013 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nda *“Programın 21. yüzyılın gereksinim duyduğu bireyi yetiştirmek, ulusal özellik ve gereksinimleri karşılamak amacıyla farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak bir senteze ulaşıldığı”* belirtilmektedir. Ailenin etkin katılımı Reggio Emilia yaklaşımında olduğu gibi 2013 Programı'nda da çok önem arz etmekte programlar bu yönleriyle benzerlik göstermektedir (Temel vd.2014: 109-114; MEB, 2013).

Programda kazanım ve göstergeler bütün olarak ele alınmıştır ancak öğretmenin kendi grubundaki çocuklar için programdan kazanım ve göstergeleri seçerken çocukların gelişim özelliklerini dikkate alması gerekmektedir.

Pasif ve hareketli etkinlikler, çalışma şekilleri (büyük grup, küçük grup, bireysel), etkinlik çeşitleri (Türkçe, matematik, oyun vb.), etkinliğin uygulandığı yer (iç ve dış mekânlar) ve etkinliklere ayrılan sürenin dengeli bir şekilde ayarlanması önemlidir ayrıca bütün gelişim alanlarıyla ilgili kazanım ve göstergelerin eğitim planlarında dengeli bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Tüm bunlar programın dengeli olmasıyla mümkündür.

Oyun aracılığıyla öğrenme bu programın ve okul öncesi eğitiminin ayrılmaz parçası olarak görülmektedir. Bu yüzden oyunun bir yöntem ve/veya etkinlik olarak kullanılması özellikle önerilmektedir.

Programda keşfederek öğrenme ve yaratıcılığın geliştirilmesine önem verilmiştir. Bu amaçla öğrenme sürecinde farklı materyaller, farklı yöntem ve tekniklerle çocukların bireysel farklılıklarının desteklenmesi teşvik edilmiştir fakat aynı 2006 programında olduğu gibi yaratıcılık, ayrı bir alan olarak ele alınmamış, kazanım ve göstergelerde vurgulanmıştır.

Program Yakın çevre olanaklarının ve imkânlarının değerlendirilmesini desteklemektedir. Öğretmenin bu imkânları değerlendirmesi için yakın çevreyi ve

çocuğun yaşam deneyimlerini iyi tanınması gerekmektedir. Bu gerekçeyle hazır planların her çevre ve çocuk için kullanılması programın temel felsefesine aykırıdır.

Programın amacı tema ve konuların öğretimini değil kazanım ve göstergelerin gerçekleştirilmesini sağlamaktır.

Hem iç mekânlarda hem de dış mekânlarda öğrenme merkezlerinin düzenlenmesi gerektiği vurgulanmış böylece öğrencilerin bireysel gereksinimlerini karşılamak amacıyla farklı ayırma materyalleri ile bölünmüş, küçük gruplar hâlinde etkileşimde bulunacakları ve dikkatlerini yoğunlaştırarak etkinliklerini uygulayacakları alanlara sahip olacakları düşünülmüştür.

Çocukların kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri onların sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerinin bilinciyle değerler eğitime önem verilmiş fakat değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış olup kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi “OBADER” hazırlanmış böylece aile eğitimi ve katılımı, okul ve ev arasındaki işbirliği için yönlendirici ve destekleyici olmuştur. Ayrıca 0-36 ay çocukları için eğitim programı ile bütünleştirilmiş aile destek eğitim rehberi “EBADER” de hazırlanmıştır.

Okul öncesi eğitiminde sonuç değil, süreç önemli olduğundan değerlendirme süreci çok yönlüdür. Çocuğun, programın ve öğretmenin kendini değerlendirmesi olmak üzere farklı boyutlardan değerlendirmeye önem verilmiş olup bu değerlendirmeler öğretmen içinde ilerleyen zamanda yol göstericidir.

Okul öncesi eğitimin amaçlarından biride fırsat eşitliği olduğu için özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak öğretmenlerin etkinliklerde uyarlamalar yapmaları ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) da uygulamaları gerekmektedir. Günlük plana uyarlama yazılırken öğretmen etkinliğin yönteminde, kullanılan materyallerde ve öğrenme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Çocukların gelişimlerinin desteklenmesinde rehber öğretmenle işbirliğinin önemi bu programda ele alınmış ve rehberlik hizmetlerine önem verilmiştir.

2006 Programından farklı olarak kazanım ve göstergelere açıklamalar ilave edilmiştir. Bu açıklamalar öğretmenler için yol gösterici nitelikte olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Program Kitabında özel gereksinimli çocuklar, görme yetersizliği ve işitme yetersizliği olan çocuklar, otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan çocuklar, ortopedik yetersizliği ve süreğen hastalığı olanlar, zihinsel yetersizliği olan çocuklar, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) riski olan çocuklar, dil ve konuşma bozukluğu riski olanlar, üstün yetenekli olduğu düşünülen çocukların dil, bilişsel, sosyal-duygusal gelişim alanları ve öz bakım becerileri açısından nasıl destekleneceği açıklanmıştır (MEB, 2013: 89-111).

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde Okul öncesi Eğitim Programına ilişkin bazı yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar tarih sıralamasına göre aşağıda verilmiştir:

Kandır (1991), Gazi Üniversitesi'nde hazırladığı “Okul öncesi Eğitim Kurumlarında 4-6 Yas Grubu Eğitim Programlarının Hazırlanmasında Öğretmenlerin Karsılaştıkları Güçlükler” isimli yüksek lisans tezinde, Okul öncesi eğitim kurumlarında, dört-altı yas grubu eğitim programlarının hazırlanmasında öğretmenlerin karsılaştıkları sınırlılıkları ve güçlükleri saptamaya çalışmıştır. Yapılan bu çalışmanın sonucunda, Okul öncesi öğretmenlerinin günlük, yıllık ve ünite planlarının hazırlanmasında güçlük çektiklerini saptanmıştır. Araştırmada, Okul öncesi öğretmenlerinin materyal eksikliği, öğrenci sayısının çokluğu nedenleriyle programı uygulamada güçlüklerle karsılaştıkları ortaya konulmuştur.

Genç (1997), Gazi Üniversitesi'nde hazırladığı “Anasınıfı Öğretmenlerinin Eğitim Programından Yararlanma Derecesi ve Nedenlerinin Araştırılması” isimli doktora tezinde, öğretmenlerin çalışmalarında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan anasınıfı programından ne derece yararlandığını ortaya koymak amacını taşımaktadır. Yaptığı araştırma sonucunda ise, öğretmenlerin programdan yararlanma derecelerinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanında, öğretmenlerin meslekteki kıdemi ile mezuniyet durumu ve programdan yararlanma derecesi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını saptamış; etkinliklerin planlanması ve uygulanması ile hizmet içi eğitime katılma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Programdan yararlanmayı engelleyen etkenleri de; hizmet öncesi ve hizmet içi ile ilgili etkenlerin dışında yönetim, program, çalışma şartları, toplumsal ve kişisel faktörler olarak belirlemiş ve programdan yararlanma derecesi ile bu etkenlerin arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur.

Can Yasar (1998) Hacettepe Üniversitesi'nde hazırladığı “Ankara Merkezindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Yeni Eğitim Programı Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması” isimli yüksek lisans tezinde, Ankara il merkezindeki anasınıfı öğretmenlerinin yeni eğitim programı konusundaki bilgi düzeylerinin

saptanması konusunda, öğretmenlere soru formu uygulamıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin mezun oldukları okullar ile konuları belirledikleri kaynaklar ve günlük plan hazırlarken karşılaşılan güçlükler arasında anlamlı bir fark bulmuştur. Bunun yanı sıra anasınıfı öğretmenlerinin kendilerini yeterli görüp görmedikleri ile ilgili konu, analiz tablosundan yararlanma şekilleri, yıllık ve günlük plan hazırlarken karşılaşılan güçlükler arasında da anlamlı bir fark bulmuştur.

Parlak yıldız (1998) “Okul öncesi Öğretmenlerinin Anasınıfı Programını Uygulamadaki Yeterlilik Dereceleri” isimli yüksek lisans tezinde, farklı bağımsız değişkenlerin programa etkisini belirlemek amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 1994 yılında uygulamaya konulan anasınıfı programını uygulamadaki yeterliliklerini incelemiştir. Bazı değişkenlerin (kıdem, mezuniyet durumu), öğretmenlerin programı uygulamasına etkisini araştırmıştır. İnceleme neticesinde, öğretmenlerin kıdemleri arttıkça uygulama düzeyleri arasında, kıdemi az olanların lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Kıdemi fazla olan öğretmenlerin hedef ve hedef davranışların gerçekleştirilmesine daha az önem verdikleri, görülmüş, kıdemi daha az olan öğretmenlerin, hedefe uygun yöntem ve teknik seçimi konusunda daha yeterli oldukları sonucuna varılmıştır.

Güler (2001), Ankara Üniversitesi’nde hazırladığı “4-5 ve 6 Yas Okul öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinde, programın bütün boyutlarını incelemiş ve MEB tarafından 1994 yılında uygulamaya konulan 4-5 ve 6 yas anasınıfı programlarını hedef, içerik, süreç ve değerlendirme boyutlarını esas alarak değerlendirmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde programları değerlendirmesinde, öğretmen görüşlerinin okul ve program türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını ve okul-aile işbirliğine yönelik öğretmen, yönetici ve veli görüşlerinin yine okul ve program türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin sorulara yanıt aramıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, anaokulu programı hedeflerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin, genelde gerçekleştirildiği yönünde olduğunu, öğretmen görüşlerinde okul türüne göre bir farklılaşmanın söz konusu olduğunu, tüm hedeflerin gerçekleşme düzeyinin özel anaokullarında, resmi anaokullarına göre daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Demir'in (2001) anasınıfı programına yönelik "Anasınıfı Programının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasında Erzurum il ve ilçe merkezlerinde yer alan Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı, özel ve bağımsız okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan 85 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, anasınıfı programının mevcut öğretim şartlarını belirlemeye ve anasınıfı programının geliştirilmesine yönelik sorular ve öğretmenlerin kişisel bilgileri anket yoluyla sorulmuştur. Yapılan araştırmada anasınıfı öğretmenlerinin dosyalarının ve gözlem fişlerini çocukları tanıma ve değerlendirmede yeterli gördükleri bulunmuştur. Çocuğu tanıma ve değerlendirmede baksa teknikleri kullanmaya gerek duymadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, 2006 programının değerlendirmeye yönelik öğretmenlerin daha fazla çalışma yapmaları ve form doldurmaları gerektiği göz önüne alındığında, öğretmen görüşlerinin olumsuz yönde gelişebileceği konusunda ipuçları vermektedir.

Perihanoglu (2002), Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde hazırladığı "Okul öncesi Eğitim Kurumlarının Eğitim Hedeflerini Gerçekleştirme Düzeyi Van ili Örneği" isimli yüksek lisans tezinde, Van ili merkezinde bulunan Okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim hedeflerini gerçekleştirme düzeyi belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim ortamındaki materyal eksikliğinin, bilişsel ve dil alanlarındaki beceri gelişimini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya (2002), Anadolu Üniversitesi'nde hazırladığı "Okul öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin ilgi ve Katılımları ile Okul öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne-Baba Görüşleri" yüksek lisans tezinde, programın aile katılımıyla iliksini belirlemek amacıyla, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara ailelerin ilgi ve katılımları ile Okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısı konusunda anne ve baba görüşlerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda; anne ve babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgili ve işbirliğine açık olduklarını saptamıştır.

Cömert (2003) tarafından yapılan araştırmada, MEB 2002 Okul Öncesi Eğitim Programı hakkında öğretmen görüşlerinin alınması, öğretmenlerin programa ilişkin

uygulamalarının gözlenmesi ve gözlem bulguları ile görüşleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda programın değerlendirme bölümü için tereddütlerin olduğu belirlenmiştir. Bunlardan birisi günlük planın sonuna değerlendirme yapılarak ertesi günkü planın şekillendirilmemesi, diğeri de değerlendirmenin üç boyutlu (çocuk – öğretmen – program) olarak yapılmaması olarak belirtilmiştir. Araştırmacı öneri olarak yapılacak olan hizmet içi eğitim seminerlerinde öğretmenlere özellikle “Programın içeriği, aile katılım çalışmaları, öğretim yöntemlerinin uygulanması ve değerlendirme” konularında teorik ve uygulamalı çalışmaların artırılmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Sonuçlar incelendiğinde özellikle değerlendirmenin yapılmaması, MEB 2006 Programı içinde sorun teşkil edebilir. MEB 2002 Okul Öncesi Eğitim Programının da çocukları tanıma ve değerlendirmeye yönelik formların daha az olmasına ve öğretmenin kendini değerlendirmede bir form kullanmasına rağmen değerlendirmede sorun yaşanmakta olduğu görülmüştür. Bu nedenle sonuçların MEB 2006 programının değerlendirme unsuruna yönelik öğretmen görüşlerinde de benzer şekilde olması beklenmektedir.

Erdiller ve McMullen (2003) tarafından yapılan araştırmada, Türkiye’de çalışan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin “Gelişimsel Uygunluğu Göz Önünde Bulunduran Uygulamalar” (Developmentally Appropriate Practices) hakkındaki düşüncelerini anlamak, etkili öğretime karşı var olan engeller hakkında bilgi edinmektir. Ankara ve İstanbul illerinde bulunan 3-6 yaş çocuklara hizmet veren okullarda görev yapan 12 okul öncesi eğitim öğretmenine "derinlemesine mülakat metodu" uygulanmıştır. Öğretmenlerin aktif, yaparak ve yaşayarak öğrenme, drama, ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına dayalı aktiviteler” gelişimsel uygunluğu göz önünde bulunduran uygulamalara" daha yakın olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin belirttiği etkin uygulamaya engel oluşturan faktörler arasında fiziksel şartlar ve imkanlar öğretmen-veli işbirliğinin eksikliği ve de öğretmenlik mesleğinin düşük statüsü olduğu algısı ortaya konmuştur.

Çaltık (2004), Gazi Üniversitesi’nde hazırladığı “Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Anaokulu ve Anasınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerin Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programına ve Programın Kullanımına ilişkin Görüşlerinin

İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin yarısından fazlasının yeni programın tanıtım seminerlerine katılmadıklarını saptamıştır. Öğretmenlerin programın uygulanmasında karşılaştıkları güçlükleri; rehberlik çalışmalarının ve fiziksel koşulların yetersizliği, çocuk sayısının fazla olması ve araç-gereç yetersizliği olarak ortaya koymuştur. Öğretmenlerin 2002 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın bundan önceki yıllarda uygulanan programlarla karşılaştırıldığında, yeni programda ünite planının olmamasını ve programa aile katılımının sağlanmasını bir farklılık olarak gördüklerini saptamıştır.

Sıvgın (2005), Pamukkale Üniversitesi’nde hazırladığı “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)” isimli yüksek lisans tezinde, okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan programa ilişkin görüşlerini saptamayı amaçlamıştır. Bu araştırma sonucunda; öğretmenlerin çalıştıkları okul türü, mezun oldukları okul ve kıdem yılları ne olursa olsun, hedef ve hedef davranışları anlamada, gerçekleştirmede, gün içinde uygun bir şekilde seçip düzenlemede zorlanmadıklarını tespit etmiştir. Öğretmenlerin psikomotor, sosyal, duyuşsal, bilişsel ve öz bakım alan hedefleriyle, altındaki davranışları uyumlu bulduklarını saptamıştır. Öğretmenlerin, aile katılımı etkinliklerinin ne olması gerektiğinin açıkça belirtilmediğini ve aile katılımı etkinliklerini anne-baba eğitimini de kapsayacak şekilde düzenlenmesi yönünde görüş belirttiklerini belirlemiştir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim konusunda kararsız kaldıklarını saptamıştır.

Brown ve Rolfe (2005), çocukluk eğitiminde çocuk gelişimi değerlendirmesinin kullanımında formal ve informal değerlendirme araçlarına yönelik öğretmen ve öğrencilerinin tutumlarını incelemiştir. Yapılan çalışmaya 10 öğretmen ve Melbourne Üniversitesi erken çocukluk eğitimi programına devam eden 10 son sınıf öğrencisi katılmıştır. Katılımcılar formal ve informal çocuk gelişimi değerlendirme araçlarını kullanmaları/kullanmayı planladıkları hakkındaki anketi doldurmuşlardır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin %90’ı informal değerlendirme araçlarını kullanırken sadece %10’u formal değerlendirme araçlarını kullandıkları ve bir tanesinin programında yer alan formal ya da informal çocuk gelişimi

değerlendirmesini kullanmadığı görülmüştür. Buna karşılık öğrencilerin %70'inin formal değerlendirme araçlarını kullanmayı planladıkları ve tüm öğrencilerin programlarında informal değerlendirmeyi kullanmayı planladıkları belirtilmiştir. Tüm katılımcıların kontrol listelerini tercih ettikleri, hem öğrenciler hem de öğretmenler için en önemli etkenlerin “Kullanım kolaylığı” ve “Aracın hatasızlığı” olarak bulunmuştur. “Potansiyel problemleri tanımlama” ve “Çocuk gelişiminin iyi genel bir resmini sağlama”, her iki grup için de değerlendirme kullanımının en önemli etkeni olarak bulunmuştur (Aktaran: Gül, 2009 :40)

Yurtdışında yapılan bir diğer çalışma da Schappe'nin (2005) gelişim değerlendirmesine yönelik performans, duygular ve öğretmen algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmasıdır. Bu çalışmada, 56 – 71 aylık çocukların formal performans değerlendirmelerinden yararlanılmıştır. Çalışmaya 71 okul öncesi dönem çocuğunun “Rubrik” le kaydedilen performans ölçümünü kullanılmış ve bu ölçüm sonuçları ile öğretmenlerin çocuk hakkındaki algıları arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu, okul öncesi dönem çocuklarının değerlendirilmesinde performans değerlendirme kullanımının desteklenmesi gerektiğini göstermektedir (Aktaran: Gül, 2009: 41)

Sylva vd. (2006) program niteliğinin, çocukların günlük etkinlik deneyimlerinin, öğretmenlerin pedagojik etkinlikleriyle nasıl ilişkilendiğini göstermek için yaptığı çalışmada, program niteliği, ECERS-E R (Erken Çocukluk Ortamı Değerlendirme Ölçeği) kullanılmıştır. Veriler, “Etkili Okul Öncesi Eğitim Hazırlama ve Erken Yaşlarda Etkili Pedagojiyi Araştırma Projesi (Effective Provision of Pre-School Education-EPPE)” çalışmalarından alınmıştır. EPPE projesinin 141 merkezden oluşan ilk örnekleminden 10 etkin merkez, durum çalışması ve sistematik gözlem için seçilmiştir. ECERS-E sonuçları yüksek olan eğitim merkezlerinde, öğretmen; ortak düşünme ve soru sorma veya modelleme gibi “Doğrudan öğretim” yoluyla eğitim uygulamalarına daha sık yer vermiştir. Sonuçları yüksek olan eğitim merkezlerinde ayrıca çocukların erken okuma, yazma ve aktif dinlemeyle ilişkili etkinliklere daha çok katılım gösterdiği gözlemlenmiştir. “Yeterli” kategorisi altında değerlendirilen merkezlerdeki çocuklar, “Fiziksel Gelişim” ve

“Yaratıcı” müfredatla ilişkili etkinliklerde daha çok zaman geçirdikleri gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, ECERS-E, öğretmenin, çocukların öğrenmelerinde daha aktif rol aldıkları eğitim uygulamalara ve etkinliklere (özellikle müfredatın iletişim ve okur-yazarlık alanlarında çocukların oyunlarının yapı iskelesini kurmak dahil olmak üzere) daha yüksek sonuç vermektedir (Aktaran: Göle, 2014: 88).

Akkaya (2007), “2006 Okul Öncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında 2006-2007 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programını, okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmiştir. Araştırma Kayseri ilinde görev yapan 152 okul öncesi öğretmeni üzerinden yürütülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin çoğunluğunun bir amaç ve kazanımın yıllık plana alınma sıklığına, amaç ve kazanımlar seçilirken, seçilen amaç ve kazanımın birden fazla gelişim alanına hizmet etmesine dikkat ettikleri. Çocukların gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimlerini göz önünde tutarak karar verdikleri, programda konuların amaç değil araç olduğu, öğretmenlerin yaratıcılığın önemini bildikleri ve planda yer verdiği, eğitim ortamı hazırlanırken, sınıf dışındaki ortamları da göz önüne alarak düzenleme yaptıkları, eğitim etkinliklerini çocuğun yaşantılarından yararlanarak oluşturduklarına. Öğretmenlerin programın öğretmenin kendisini, öğrencilerini ve programı nasıl değerlendireceği konusunda bilgilendirmediği, programda verilen ölçme ve değerlendirme örneklerinin yeterli olmadığı görüşlerine sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Uzun (2007), “Malatya İlinde Okul Öncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Anasınıfları Üzerine Bir Çalışma)” adlı yüksek lisans tezinde; 36-72 Aylık çocuklar için hazırlanmış olan ve 2002- 2003 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan Okul Öncesi Eğitim Programı’nı Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini alarak değerlendirmiştir. Araştırmada betimsel bir alan çalışması yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Okul öncesi eğitim kurumlarının genellikle orta düzey sosyo-ekonomik bölgelerde bulunduğu, öğrenci sayılarının 21-30 arasında olduğu saptanmıştır. OÖEP’nin uygulanmasında, okul öncesi öğretmenlerinin büyük

çoğunlukla, eğitimi planlarken veya uygularken OÖEP'deki hedeflerden uygun olanları seçtiklerini, çocukların sorumluluk almalarına ve aldıkları sorumlulukları yerine getirmede çocuklara destek olduklarını, onların yaratıcılıklarını desteklemek için etkinlikler planladıkları saptanmıştır. Eğitim öğretim materyallerinin sınıfta hazır bulundurulmasında, konuların çocuğun çevresel ve bireysel gereksinimlerini karşılayacak şekilde seçilmesinde, Okul öncesi öğretmenlerinin sınırlılıklarla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Budunç ve Haktanır (2007) tarafından okul öncesi eğitim programı hakkında öğretmen görüşlerini inceleyen makale çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin çalışma ortamlarını eğitsel, sosyal ve fiziksel özellikleri yönünden değerlendirme şekilleri incelenmiştir. Araştırmaya Ankara ili merkez ilçelerinde özel ve resmi anaokullarında görev yapan 130 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin MEB 2006 okul öncesi eğitim programını kullandıklarını, okulda eğitim programını meslektaşlarıyla birlikte hazırladıkları ve hazırlarken müdürün ya da eğitim uzmanının öneri ve eleştirilerini göz önünde bulundurduklarını, kendi yeterliliklerine ilişkin olarak çocukların gelişimlerini değerlendirmede zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. Çalışma hayatında eğitsel, fiziksel ve sosyal açılardan sorun yaşayan öğretmenler (%29.2) ise yöneticilerin kendilerini bir değerlendirme ölçeğiyle değerlendirmede, değerlendirenlerin ise bunu toplantılarda şahsi görüşlerine, gözlemlerine dayanarak değerlendirdiklerini ve yapılan değerlendirmenin yöneticideki etkisi hakkında bir bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin değerlendirme sürecinde özellikle çocukların gelişimlerini değerlendirmede zorlanmadıkları görülmüştür. Öğretmenlerin kendi performanslarının yöneticiler tarafından değerlendirilirken sorun yaşadıklarını göstermektedir.

Okul öncesi eğitimi öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerini incelemek amacıyla yapılan çalışmalardan biri Işıkoğlu'nun (2007) makale çalışmasıdır. Yapılan araştırmada yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşleri karşılaştırılmıştır. Çalışmaya 93 okul öncesi öğretmen adayı ve onları uygulamaya gittikleri okullarda görevli olan 35 okul öncesi eğitimi öğretmeni

katılmıştır. Veriler “öğretmen görüşleri anketi” ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlere göre yapılandırmacı yaklaşıma yönelik daha olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür. “Değerlendirme ve motivasyon” alt boyutunda ise öğretmen ve öğretmen adaylarının aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmamıştır. Diğer bir ifadeyle hem öğretmenler hem de öğretmen adayları çocukları değerlendirmede performans değerlendirmesi ve gözlem kullanılmasının en iyi değerlendirme yolu olduğu konusunda benzer düşünmektedirler.

2006 yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programıyla ilgili Düşek (2008), “İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği)” adlı çalışmada 2007-2008 eğitim öğretim yılında Ordu ilinde görev yapan 38 Okul öncesi eğitim veren kurum müdürü, 29 ilköğretim müfettişi, ve 114 okul öncesi öğretmenine anket uygulamıştır. Araştırma sonuçlarına göre; ilköğretim müfettişlerine, kurum müdürlerine ve okul öncesi öğretmenlere okul öncesi eğitim programının olumlu yönleri sorulduğunda programın çocuk merkezli ve esnek olduğu, ilköğretim programına uygun olduğu ve programda aile katılımına önem verildiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında fiziksel şart, mekan ve araç-gereçlerin yetersiz olduğu, kaynaştırma eğitimi ile ilgili açıklamanın anlaşılmadığı ve doldurulacak formların benzer nitelikte hazırlandığı görüşüne ulaşılmıştır. Sınıflarda fiziksel şartların olumlu hale gelmesi ve kaynaştırma eğitime yönelik çalışmaların artırılması, ilköğretime hazırlık, el yazısına yönelik çalışmaların eklenmesi ayrıca program hazırlanırken bölgesel farklılığın dikkate alınarak gerektiği belirtilmiştir.

Tanrıverdi (2008), Selçuk Üniversitesi’nde hazırladığı “Anasınıfı Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumlarıyla Anasınıfı Eğitim Programında Öngörülen Hedeflere Ulaşılma Derecesi Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans tezinde, anasınıfı öğretmenlerinin, mesleğe yönelik nötr tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Yaş ve hizmet içi eğitim faktörlerinin öğretmen tutumunu etkilemediği; mezun olunan kurum, kıdem ve Okul öncesi eğitim programının yeterliliği faktörlerinin öğretmen tutumunu etkilediği bulunmuştur. Anasınıfı

öğrencilerinin genel olarak, eğitim programındaki amaç ve kazanımlara ulaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Annenin eğitim düzeyinin, kardeş sayısının, Okul öncesi eğitimi alma süresinin, cinsiyet ve yas faktörlerinin eğitim programındaki amaç ve kazanımlara ulaşılmasını etkilemediği; babanın eğitim düzeyinin ve çocuğun ailesinin maddi düzeyinin amaç ve kazanımlara ulaşılmasını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin mesleki tutumlarının, öğrencilerin psikomotor, sosyal duygusal, dil, bilişsel ve öz bakım gelişimlerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Gül (2009), “Okul Öncesi Eğitimde Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının 2006 Okul Öncesi Eğitimde Programının Değerlendirme Unsuruna Yönelik Görüş ve Davranışlarının incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme unsuruna ilişkin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerini ve öğretmenlerin davranışlarını incelemiştir. Bu amaçla 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Denizli il merkezinde görev yapan 247 okul öncesi öğretmeni ile Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören 158 öğretmen adayı ile çalışmıştır. 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme unsuru hakkında görüş ölçeği geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Ayrıca değerlendirmeye yönelik öğretmen davranışlarını ölçmek için öğretmen davranış ölçeği geliştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre genel olarak öğretmen adaylarının 2006 Okul Öncesi Eğitim Programının değerlendirme unsuruna ilişkin görüşlerinin, öğretmenlere göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme unsuruna ilişkin davranışları incelendiğinde değerlendirme çalışmalarını yaptıkları bulunmuştur. Özel okulda çalışan lise mezunu ve 3-4 yas grubu çocuklarına hizmet veren öğretmenlerin yönetimle değerlendirme sonuçlarını daha fazla paylaştıkları görülmüştür.

Okul öncesi öğretmen adayları ile ilgili bir çalışma da Ntuli, Keengwe ve Kyei Blankson'un (2009) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada elektronik portfolyo kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Öğretmen adaylarının ödevlerinde elektronik portfolyoyu kullanmalarında karşılaştıkları kolaylık ve zorluklar ve elektronik portfolyo kullanımı hakkındaki görüşler değerlendirilmiştir. Erken çocukluk eğitimine devam eden öğretmen adaylarından

istekli olanlarla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının elektronik portfolyo kullanımının önemli olduğunu düşündükleri ama gelecekte mesleki yaşamlarında yeterince kullanmaya hazır olmadıkları ve teknoloji becerilerini geliştirmeyi düşünmedikleri ortaya çıkmıştır. Bu araştırma özellikle öğretmen adaylarının gelecekte nasıl bir değerlendirme yöntemi kullanmayı düşündükleri hakkındaki görüşlerinin eğitimleri sırasında şekillendiğini göstermesi açısından önemlidir (Aktaran: Gül, 2009: 42).

Erden (2010), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Programını Uygulama Sırasında Yaşadığı Sorunlar” başlıklı çalışmada bu sorunların öğretmenlerin mezun oldukları bölüm, çalıştıkları okul türü, eğitim durumu, hizmet içi eğitim durumlarına göre değişip değişmediğini incelemiştir. Araştırma bulguları, okul öncesi öğretmenlerinin en çok değerlendirme ve fiziksel olanaklar ile ilgili alanlarda sorun yaşadıklarını göstermiştir. Ayrıca, alan gezileri düzenleme, fen ve matematik etkinlikleri planlama, aile katılımını sağlama ve kaynaştırma da en çok sorun yaşadıkları alanlar arasında bulunmuştur. Devlet anasınıflarında çalışan öğretmenler özel anaokullarında çalışan öğretmenlere göre fiziksel olanaklar ile ilgili sorunlarla daha çok karşılaşmaktadır sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız (2012) “Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Ev Ziyaretlerinin İşlevselliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde ev ziyaretleriyle ilgili yaptığı çalışmada araştırmanın örneklemini 2010-2011 eğitim öğretim yılında, Nevşehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bağımsız anaokullarında ve ilköğretime bağlı anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda ev ziyaretlerine yönelik öğretmen görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmüştür. Görüşlerin sınıf mevcutlarına, eğitim düzeylerine ve cinsiyete göre değişiklik göstermediği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin meslek kıdemlerine, mezun oldukları okul türüne, meslek statülerine çalışılan okul türüne, göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ev ziyaretlerini gerçekleştirdikleri görülmüştür. Böylece çocuk ve aile hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Güçlükler yaşanan konunun ulaşım, zaman ve planlama olduğu

sonucuna varılmıştır. Ev ziyaretleri sırasında ailenin çocuğu ile birlikte uygulayabilecekleri etkinlik örnekleri sunulduğu saptanmıştır.

Oğuz (2013), “2006 Yılı Okul öncesi Eğitim Programıyla İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi” isimli Gazi Üniversitesinde yaptığı yüksek lisans tezinde araştırma grubunu 2011-2012 eğitim öğretim yılı içerisinde NUTS 1. bölge Balıkesir, Bolu, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kastamonu, Manisa, Mersin, Nevşehir, Rize, Ankara illerinde görev yapan 240 Okul öncesi öğretmeni oluşturmak-tadır. Tarama modeliyle yapılan bu araştırmada da anket kullanılmıştır. Anket sonuçlarına göre; okul öncesi öğretmenlerinin 2006 Okul Öncesi Eğitim Programına ilişkin görüşlerinin mesleki kıdem, okul türü ve yaş değişkenlerinden etkilenmediği, öğretmenlerin çoğunluğunun eğitim programı ile ilgili olumlu görüşte oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Göle (2014) “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Nitelikli Bir Okul Öncesi Eğitim Programında Bulunması Gereken Özelliklere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde tarama modeline göre betimsel bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın örneklem grubu; 2013-2014 eğitim öğretim yılı içerisinde Afyonkarahisar il merkezinde, Afyonkarahisar’a bağlı Bolvadin, Çay, Emirdağ ve Şuhut ilçe merkezlerinde görev yapmakta olan 181 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre; okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemine, hizmet içi eğitime katılma durumuna ve mezun oldukları bölüme göre anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları bölüme göreyse, açık öğretim (yaygın eğitim) mezunu öğretmenlerle meslek yüksek okulundan mezun olan öğretmenler arasında herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Fakülte (örgün eğitim) eğitim mezunu öğretmenlerle açık öğretim (yaygın eğitim) mezunu öğretmenler arasında fakülte (örgün eğitim) mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu, meslek yüksek okulu mezunu öğretmenlerle fakülte (örgün eğitim) eğitim mezunu öğretmenler arasında fakülte (örgün eğitim) mezunu öğretmenler lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özsırkıntı, vd. (2014) “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri (Adana İli Örneği)” isimli makale çalışmasında araştırmanın evrenini, pilot illerden olan Adana il merkezine bağlı Çukurova, Seyhan, Yüreğir, Sarıçam ilçelerindeki resmi anasınıfı ve anaokullarında görev yapan 73 okul öncesi öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda programın esnek ve aktif öğrenme sağlayan, öğrenci merkezli bir program olarak değerlendirildiği. Fiziksel yapı ve öğrenci sayısı nedeniyle sınıflarda öğrenme merkezleri oluşturmakta sorun yaşandığı, kazanım ve göstergelerin açık, anlaşılır ve amacına uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Uygun zamanda yeterli hizmet içi eğitim sağlanmadığı, programa ve yapılan yeniliklere yönelik olumlu tutum sergilendiği tespit edilmiştir.

Köksal vd. (2016), Konya il merkezinde yaptığı “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi” makalesi tarama modelinde olup 2014-2015 öğretim yılında resmi ve özel kurumlardaki anasınıfı ve bağımsız anaokulunda görev yapan 40 okul öncesi öğretmenin görüşü alınarak uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin öğrenci merkezli eğitimi savundukları, katılımcıların programın kazanım ve göstergeler boyutunu olumlu değerlendirdikleri, kazanım ve göstergeleri seçerken öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate aldıkları belirlenmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitim programının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine, mezun oldukları lisans programına, görev yaptıkları okul türüne ve aldıkları hizmet içi eğitime göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları ve toplanan verilerin değerlendirilmesinde ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel yöntemlerle ilgili bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, öğretmenlerin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı konusundaki görüşlerini değerlendirmeye yönelik olduğundan betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Betimsel model, tarama modeli adıyla da anılmaktadır. *“Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır”* (Karasar, 2005: 77).

Araştırmada nicel ve nitel veri araçlarından yararlanılmıştır. Nicel verilerin toplanmasında anket, nitel verilerin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Nevşehir ili belediye sınırları içinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıfları ve kız teknik lisesi bünyesindeki uygulama anaokullarında görev yapan okul öncesi eğitim öğretmenleri oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak kişisel bilgiler formu ile Likert tipi 5 dereceli 53 maddeden oluşan anket ve 4 açık uçlu sorudan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Anket Özşirkintı, Akay ve Bolat tarafından (2014) geliştirilmiştir. Anket gerekli izinler alınarak çalışmamızda kullanılmıştır. Özşirkintı, Akay ve Bolat

tarafından anket oluşturulurken kişisel bilgiler formunda yazılan maddeler okul öncesi uzmanı ve program geliştirme uzmanı görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Pilot okullarda programı uygulayan okul öncesi eğitim öğretmenleri ile ön görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sonucunda 73 madde ve 4 açık uçlu soru hazırlanmıştır. Hazırlanan bu soruların kapsam geçerliliği ve güvenilirliği için okul öncesi ve program geliştirme alanlarında görev yapan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Görüşler doğrultusunda öğretmenlerin anket maddelerini cevaplama süresinin uzun olacağı sonucuna varılmış ve birbirine yakın soruların birleştirilmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda sorular değerlendirilmiş ve anket 53 nicel, 4 nitel (açık uçlu sorudan) madde ve kişisel bilgiler formundan oluşmuştur.

Kişisel bilgiler bölümünde, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumları, cinsiyetleri, mesleki kıdemleri, yaşları, mezun oldukları okul ve çalıştıkları kurumları belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

İkinci bölümde, okul öncesi programına yönelik açık uçlu sorularla dört tema oluşturulmuştur. Bu temalar; 2013 Okul Öncesi Programının da gördüğünüz en önemli değişiklikler, 2013 Okul Öncesi Programının uygulanmasına ilişkin problemler ve çözüm önerileri, öğretmenlerin mesleki bilgileri ile ilgili yeterlilik düzeyinin programın uygulanabilirliği, programda yer alan kazanım göstergeler ve açıklamalara ilişkindir.

Ankettin üçüncü bölümü 53 madde ve beşli likertten oluşmaktadır. Bunlar “Kesinlikle katılmıyorum” (1), “Katılmıyorum” (2), “Kararsızım” (3), “Katılıyorum” (4), “Tamamen katılıyorum” (5), şeklindedir. Maddelerin içeriği ve soru dağılımları şu şekilde hazırlanmıştır; Kazanım ve göstergelere ait altı madde (M1, M2, M3, M4, M5, M6), günlük planlar ve günlük eğitim planı akışına dair yedi madde, (M7, M8, M9, M10, M11, M12), programda yer alan etkinliklere dair 13 madde (M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M26), okul öncesi eğitim programının genel değerlendirmesine yönelik görüşlere dair 11 madde (M27, M28, M29, M30, M31, M32, M33, M45, M46, M47, M48), programda yer alan aylık planlara dair yedi madde (M34, M35, M36, M37, M38, M39, M40), öğrenme

merkezlerine dair dört madde(M41, M42, M43, M44), aile katılımı ve işbirliğine dair beş (M49, M50, M51, M52, M53), maddedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada öncelikle Nevşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileriyle görüşülerek gerekli resmi izinler alınmış ve Nevşehir il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokulu, ilkokul ve ortaokul bünyesinde bulunan anasınıfları ve kız teknik lisesi bünyesindeki uygulama anaokullarının listesi elde edilmiştir. İki Kız teknik lisesi bünyesindeki uygulama anaokulu, yedi bağımsız anaokulu, on dört ilkokul ve altı ortaokul olmak üzere yirmi dokuz okula anketler dağıtılmıştır. Anketler dağıtılırken okul müdürlerine araştırmanın amacı ve uygulanacak anketler hakkında kısa bilgiler verilmiş, Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan yazılı izin belgesi, Okul öncesi eğitim kurumu müdürlerine sunularak öğretmenlerle görüşmeye geçilmiştir. Öğretmenlere verecekleri cevabın araştırma için önemi anlatılmış 110 öğretmene 53 sorudan oluşan (Nicel) anket ve 4 açık uçlu sorudan oluşan (Nitel) yarı yapılandırılmış görüşme formu dağıtılmıştır. Öğretmenlerden bazıları anketi doldurmak istememiştir. Eksik doldurulan 4 ankette değerlendirmeye alınmamış böylece 90 anket 40 yarı yapılandırılmış görüşme formu elde edilmiştir. 2016 yılının Mart, Nisan aylarında, öğretmenler tarafından doldurulduktan sonra araştırmacı tarafından toplanarak analizleri yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Kişisel bilgi formu ile elde edilen nitel veriler, frekans ve yüzdeleri alınarak sunulmuştur. Likert tipi 5 dereceli 53 maddeden oluşan anketten elde edilen veriler SPSS 15 (Statistical Packages for the Social Sciences) programına girilerek analiz edilmiştir. Analiz doğrultusunda elde edilen nicel verilerin frekans dağılımı ve yüzdeleri alınarak sunulmuştur. İçerik analizi yapılarak açık uçlu sorular analiz edilmiştir. İçerik analizinde veriler betimsel analize göre daha derin bir işleme tabi tutulmakta ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucunda keşfedilebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Bu kapsamda birinci probleme yönelik bulgular için alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda, planda bulunan değişiklikler, programın uygulanması, mesleki yeterlilik düzeyinin

okul öncesi programın uygulanabilirliği, eğitim programında bulunan kazanım ve göstergeler ve açıklamalara olmak üzere dört farklı tema oluşturulmuştur Temalara yönelik ifadelerin kullanım sıklığı, sıklık listesi ile verilmiştir. Bazı öğretmenlerin ifadeleri var olan durumu olduğu gibi ortaya koymak için üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan yazıldığı şekliyle aktarılmıştır. Anketler toplandığında her birine Ö1, Ö2, Ö3.....şeklinde kodlar verilmiş böylece bulgular sunulurken bu kodlarla beraber sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiş ve yorumları yapılmıştır. Bu doğrultuda, öğretmenlerin yaşları, meslekteki kıdem durumları, mezun oldukları okul ve bu öğretmenlerin görev yaptıkları okul öncesi kurumlarla ilgili bulgular ve alt problemler çerçevesinde elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Ait Bulgular

Bu bölümde araştırmada görüşlerine başvurulmuş okul öncesi öğretmenlerinin yaş, mesleki kıdem, en son mezun oldukları okul ve çalıştıkları kurum konularındaki bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Yapılan ön sorgular doğrultusunda, görüşleri alınan öğretmenlerden 7 kişinin erkek, 83 kişinin kadın olduğu saptanmış ve cinsiyet, değişken olarak araştırmaya dahil edilmemiştir.

Tablo–2: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaş Durumlarına Göre Dağılımları.

Öğretmenlerin Yaşları	Frekans (n)	Yüzde (%)
21-26 yaş	4	4,4
27-32 yaş	34	37,8
33-38 yaş	39	43,3
39-44 yaş	11	12,2
45-50 yaş	1	1,1
51 yaş ve üzeri	1	1,1
Toplam	90	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin 4’ünün (%4,4) 21-26 yaş, 34’ünün (% 37,8) 27-32 yaş, 39’unun (%43,3) 33-38 yaş aralığında, 39-44 yaş grubunda 11 (%12,2) olduğu görülmekle birlikte en az görülen yaş aralığının 45-50 yaş (1,1), 51 yaş ve üzeri 1 (% 1,1) olduğu görülmüştür.

Tablo-3: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Durumlarına Göre Dağılımları

Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Durumları	Frekans (n)	Yüzde (%)
0-5 yıl	9	10,0
6-10 yıl	42	46,7
11-15 yıl	25	27,8
16-20 yıl	9	10,0
20 yıl ve üzeri	5	5,6
Toplam	90	100,0

Tablo 2’e katılımcıların kıdemlerine göre dağılımlarına bakıldığında; katılımcıların 42 (%46,7) ile büyük bölümünü, “6-10 yıl” arası kıdeme sahip öğretmenlerin grubu oluşturmaktadır. Bu grubu, önce 25 (%27,8) ile “11-15 yıl” arası kıdeme sahip öğretmenlerin grubu, daha sonra ise 9 (%10) ile “0-5 yıl” ve “16-20 yıl” arası kıdeme sahip öğretmenler izlemektedir. En küçük grup ise 5 (%5,6) ile “20 yıl ve üzeri” kıdeme sahip öğretmenlerin olduğu gruptur. Şu durumda araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bölümünü mesleğinin 6 ile 15. Yılları arasında olan öğretmenlerin oluşturulduğu söylenebilir.

Tablo-4: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımları

Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Meslek Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Bölümü	1	1,1
Açık öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü	30	33,3
Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü	13	14,4
Mesleki Eğitim Fakültesi Anaokulu Öğretmenliği Bölümü	12	13,3
Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği	34	37,7
Diğer	-	-
Toplam	90	100,0

Tablo 3'e katılımcıların mezun oldukları okullara göre dağılımlarına bakıldığında; mezun olunan okula göre en büyük grubu, 34 (%37,7) ile "Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği" mezunları oluşturmaktadır. Bu grubu 30 (%33,3) ile "Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü" mezunlarının oluşturduğu grup takip etmektedir. "Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü" 13 (%14,4) ile 3. Sırada, 12 (%13,3) ile "Mesleki Eğitim Fakültesi Anaokulu Öğretmenliği Bölümü", 4. Sırada yer alırken Mezun olunan okul açısından en küçük grup ise, 1 (%1,1) ile "Meslek Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Bölümü" oluşturmaktadır.

Tablo -5: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çalıştığı Kuruma Göre Dağılımları

Öğretmenlerin çalıştığı kuruma göre okul türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Uygulama Anaokulu	2	2,2
Anasınıfı	51	56,7
Bağımsız Anaokulu	37	41,1
Toplam	90	100,0

Tablo 4 te görüldüğü gibi katılımcıların görev yaptıkları okul türlerine göre dağılımlarına bakıldığında; 51, (% 56,7) ile en büyük grubu, “Anasınıfında” görev yapan öğretmenlerin oluşturduğu görülmektedir. Bu grubu, 37, (%41,1) ile “Bağımsız anaokulunda” görev yapan öğretmenlerin oluşturduğu grup izlemektedir. “Kız Meslek Lisesine Bağlı Uygulama Anaokulunda” çalışan öğretmenler ise 2, (%2,2) ile en küçük grubu oluşturmaktadır.

4.2. Katılımcıların 2013 Okul öncesi Eğitim Programının “Kazanım ve göstergeler, günlük planlar ve günlük eğitim planı akışı, programda yer alan etkinlikler, okul öncesi eğitim programının genel değerlendirmesi, programda yer alan aylık planlar, öğrenme merkezleri, aile katılımı ve işbirliği” Boyutlarına ilişkin Görüşlerine Ait Bulgular.

Araştırmanın bulguları ve yorumları alt problemlere göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo-6: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Kazanım ve Göstergelere Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.2013 Okul öncesi eğitim programında yer alan kazanımlar, etkinlikleri hazırlama süreci için yeterlidir	6	6,7	10	11,1	7	7,8	56	62,2	11	12,2	90	100
2. 2013 Okul öncesi eğitim programında bulunan kazanımlar çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yetersizdir.	4	4,4	50	55,6	17	18,9	17	18,9	2	2,2	90	100
3. 2013 Okul öncesi eğitim programında bulunan göstergeler, çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yeterlidir.	2	2,2	13	14,4	11	12,2	57	62,3	7	7,8	90	100
4. 2013 Okul öncesi eğitim programdaki yer alan göstergeler, kazanımlara ulaşmak için yeterlidir.	0	0	7	7,8	14	15,6	63	70	6	6,7	90	100
5. 2013 Okul öncesi eğitim programda yer alan göstergeler,	2	2,2	2	2,2	7	7,8	67	74,4	12	13,3	90	100

**kazanımlara ulaşmak
için basitten zora doğru
sıralanmıştır.**

6. Programda gelişim

**özellikleri yaş gruplarına
göre düzenlenirken,**

kazanım ve göstergelerin	2	2,2	6	6,7	20	22,2	54	60	8	8,9	90	100
---------------------------------	----------	------------	----------	------------	-----------	-------------	-----------	-----------	----------	------------	-----------	------------

**bütün olarak ele
alınmasını olumlu bir
değişikliklerdir.**

Tablo 6’de görüldüğü üzere 1. Madde için 56 katılıyorum ve 12 tamamen katılıyorum ile yeterli bulmuşlardır. “2013 Okul öncesi eğitim programında bulunan kazanımlar çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yetersizdir” ifadesine 50 katılmıyorum cevabı ile 1. Maddeyi destekler niteliktedir. Ayrıca M3 ve M4 e verilen 57 ve 63 katılıyorum cevabıyla göstergelerin kazanımlara ulaşmak için yeterli olduğu belirtilmiştir. 5. Madde için 67 katılıyorum ve Madde 6 için de kazanım ve göstergelerin bütün olarak ele alınması da (%60 katılıyorum) olumlu bir değişiklik olarak görülmüştür. Bu sonuçlara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin “kazanım ve göstergeler konusunda olumlu görüş belirttikleri söylenebilir.

Tablo- 7: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programın Da Yer Verilen Günlük Eğitim Planı Akışı Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Sunulmuştur.

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
7. Günlük eğitim planı akışı, eğitim-öğretim sürecine katkı sağlaması açısından olumsuz bir değişikliktir.	11	12,2	40	44,4	16	17,8	16	17,8	7	7,8	90	100
8. Günlük eğitim planını akışının velilerin görebileceği şekilde sergilenmesi öğrenme sürecine olumlu katkı sağlar.	4	4,4	14	15,6	19	21,1	44	48,9	9	10	90	100
9. Günlük eğitim planımda özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi olumlu bir değişikliktir.	2	2,2	3	3,3	5	5,6	57	63,3	23	25,6	90	100
10. Etkinlikleri, etkinlik havuzundan seçerek “günlük eğitim planı akışı”na detaylandırmadan başlıklar halinde yazmak olumlu bir uygulamadır.	2	2,2	14	15,6	5	5,6	54	60	15	16,7	90	100
11. Güne başlama zamanının, çocukların birbirlerine uyum sağlamaları açısından yararlı olduğuna inanıyorum.	0	0	3	3,3	3	3,3	52	57,8	32	35,6	90	100
12. Güne başlama zamanının, çocukların diğer etkinliklere uyum sağlamaları açısından faydalı olduğunu düşünmüyorum.	31	31,4	43	47,8	3	3,3	10	11,1	3	3,3	90	100
13. Günü değerlendirme zamanının, çocukların gün sonunda yaptıklarını değerlendirmeleri açısından gereklidir.	6	6,7	4	4,4	7	7,8	55	61,1	18	20	90	100

Tablo 7 incelendiğinde M7 (%44,4 katılmıyorum) ve M10 (%60 katılıyorum) Günlük eğitim planı akışının olması olumlu karşılanmış özellikle “Günlük eğitim planında özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi olumlu bir değişikliktir” maddesi %63,3katılıyorum ve %25,6 tamamen katılıyorum ile toplam %89 ile katılımcılar tarafından büyük oranla olumlu bulunmuştur. Güne başlama zamanının ise çocukların birbirlerine uyum sağlamaları açısından 52 katılıyorum ile olumlu görüş bildirilmiş ayrıca M12 de “Çocukların diğer etkinliklere uyum sağlamaları açısından faydalı olduğunu düşünmüyorum” ifadesine verilen %47,8 katılmıyorum ile desteklenmiştir. Ayrıca M13 verilen 55katılıyorum ve 18 tamamen katılıyorum cevabı ile çocukların gün sonunda yaptıklarını değerlendirmeleri açısından “Günü değerlendirme” zamanının gerekli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo-8: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Etkinlik Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Sunulmuştur.

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
14. Etkinlikler hazırlanırken kazanım, gösterge ve kavramlar kullanılarak hazırlanmalıdır	2	2,2	6	6,7	6	6,7	52	57,8	24	26,7	90	100
15. Örnek etkinlikler sunmak amacıyla hazırlanan farklı yaş grubu çocuklar için etkinlik örnekleri içeren “etkinlik kitabı” öğretim sürecine katkı sağlamaktadır.	5	5,6	7	7,8	9	10	57	63,3	12	13,3	90	100
16.Etkinliklerin aylık planda yer alan kazanımlar, göstergeler ve kavramlar temel alınarak oluşturulmuş etkinlik havuzundaki	2	2,2	9	10	6	6,7	57	63,3	16	17,8	90	100

etkinlikler arasından seçilmesi öğretmenin işini kolaylaştırmaktadır.													
17.Kazanımlar doğrultusunda değişik etkinlikler geliştirerek etkinlik havuzu oluşturmanın öğretmene katkı sağladığını düşünmüyorum..	22	24,4	41	45,6	15	16,7	9	10	3	3,3	90	100	
18.Etkinlik planına, çocukların öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayacak dikkat edilmesi gereken noktalarının yazılması olumlu bir değişikliktir..	3	3,3	10	11,1	7	7,8	55	61,1	15	16,7	90	100	
19.Etkinlik planında büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinliklere göre dengeli bir şekilde yer verilmesi öğretme sürecine katkı sağlar.	2	2,2	2	2,2	4	4,4	58	64,4	24	26,7	90	100	
20.Etkinlik değerlendirmede betimleyici sorularla etkinlik değerlendirilmesinin öğretim sürecine katkı sağladığını düşünüyorum.	4	4,4	7	7,8	9	10	54	60	16	17,8	90	100	
21.Etkinlik değerlendirmede yaşamsal sorularla etkinlik değerlendirilmesinin öğretim sürecine katkı sağladığına inanmıyorum.	18	20	43	47,8	14	15,6	13	14,4	2	2,2	90	100	
22.Etkinlik değerlendirme de duyuşsal sorularla etkinlik değerlendirilmesinin sürece faydalı olmadığına inanıyorum.	13	14,4	39	43,3	12	13,3	21	23,3	5	5,6	90	100	
23.Etkinlik değerlendirmede kazanımlara yönelik sorular sorulmasının sürece katkı sağladığına inanıyorum.	1	1,1	11	12,2	5	5,6	60	66,7	13	14,4	90	100	

24.2013 Okul öncesi programında fen ve matematik etkinliğinin iki ayrı etkinlik olarak ayrılması olumlu bir değişikliktir.	1	1,1	7	7,8	9	10	51	56,7	22	24,4	90	100
25.2013 Okul öncesi programında oyun ve hareket etkinliğinin iki ayrı etkinlik olarak ayrılması olumlu bir değişikliktir.	4	4,44	18	20	15	16,7	32	42,2	15	16,7	90	100
26. Her ay en az beş geleneksel çocuk oyununun hareket etkinlikleri kapsamına dâhil edilmesi olumlu bir gelişmedir.	2	2,2	5	5,6	14	15,6	51	56,7	18	20	90	100

M14 ve M16 ya göre Etkinlikler hazırlanırken kazanım, gösterge ve kavramlar kullanılarak hazırlanmalıdır ve bunların etkinlik havuzundan seçilmesi sırasıyla %57,8 ve % 63,3 katılıyorum ile olumlu görülmüştür. Ayrıca katılımcılar M15 de Etkinlik kitabının öğretim sürecine katkısını % 63,3 katılıyorum ile olumlu bulmaktadırlar. M17 deki olumsuz ifadeler 21 kesinlikle katılmıyorum ve 41 katılmıyorum ile M15 i destekler niteliktedir. M19 da %64,4 katılıyorum ve %26,7 kesinlikle katılıyorum ile onaylanan bir gelişme olarak kabul görmüştür. M20, M23 te Etkinlik değerlendirmede betimleyici soru, yaşamsal soru ve kazanımlara yönelik soru sorulmasının etkinlik değerlendirilmesinin öğretim sürecine katkısı sorgulanmış ve sırasıyla 54, 60 katılıyorum M21 ve M22 de yer alan konuyla ilgili olumsuz ifadelere sırasıyla 43, 39 katılmıyorum ile M20 ve M23 ü destekler sonuçlara ulaşılmıştır. Sonuç olarak etkinlik değerlendirmede soru sorulması katılımcılar tarafından olumlu bulunmuştur. M26 da her ay en az beş geleneksel çocuk oyununun programa dahil edilmesi %56,7 katılıyorum ile en büyük grubu oluşturmaktadır. Ayrıca M24 ve M25 deki ifadelerde 51 ve 32 katılıyorum ile program açısından olumlu bir yenilik olduğu düşünülebilir.

Tablo-9: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına Yönelik Genel Görüşler Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular.

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
27. 2013 Okul öncesi programı öğretmeni esnek kılmaktadır.	3	3,3	9	10	16	17,8	42	46,7	20	22,2	90	100
28.2013 Okul öncesi programı öğrenme sürecini yeterince esnek kılmamaktadır.	23	25,6	40	44,4	12	13,3	10	11,1	5	5,6	90	100
29.“MEB ÖÖE Programı Gelişim Gözlem Formu” kullanmanın çocukların gelişimini değerlendirmede öğretmene yol gösterici olduğuna inanıyorum.	7	7,8	19	21,1	11	12,2	45	50	8	8,9	90	100
30.4-Sınıftaki her çocuk için gelişim dosyası (portfolyo) oluşturmak gelişim sürecinin değerlendirilmesine olumlu katkı sağlar.	3	3,3	14	15,6	11	12,2	49	54,4	13	14,4	90	100
31.Eğitim-öğretim yılı sonunda ailelerin okula davet edilerek gelişim dosyası paylaşım günü düzenlenmesi eğitim-öğretim sürecine katkı sağlar.	5	5,6	13	14,4	14	15,6	46	51,1	12	13,3	90	100
32.Birinci dönemin başı (Ocak) ve ikinci dönemin sonunda (Haziran) olmak üzere yılda iki defa her çocuk için gelişim raporu düzenlenmesi olumlu bir gelişmedir.	8	8,9	17	18,9	12	13,3	46	51,1	7	7,8	90	100
33.Gelişim raporlarının, gelişim gözlem formuna kaydedilen bilgilerden yararlanarak oluşturulması amaca hizmet eder.	7	7,8	5	5,6	13	14,4	58	64,4	7	7,8	90	100

45.2013Okul öncesi eğitim programında özel gereksinimli çocuklarda dikkat edilmesi gereken hususlar kısmına yer verilmesi özel gereksinimli çocukların gelişiminin desteklenmesi açısından olumlu bir uygulamadır.	5	5,6	4	4,4	7	7,8	49	54,4	25	27,8	90	100
46.Eğitim sürecinde rehber öğretmenle işbirliği yapılması çocuğun gelişiminin desteklenmesi açısından önemlidir	1	1,1	5	5,6	3	3,3	40	44,4	41	45,6	90	100
47.Okul öncesi eğitim programıyla birlikte kullanılması için hazırlanmış olan “Okul öncesi eğitim programı ile bütünleştirilmiş aile destek programı” okul öncesi eğitime katkı sağlar.	2	2,2	3	3,3	10	11,1	46	51,1	29	32,2	90	100
48.“Öğretmen Öz Değerlendirme Formunun” programdan kaldırılması olumlu bir değişikliktir.	5	5,6	9	10	11	12,2	39	43,3	26	28,9	90	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi M27 de %46,7 katılıyorum ve M28 %44,4 katılmıyorum ile birbirini desteklemiş ve katılımcılar “2013 Okul öncesi programı” esnek bulmuşlardır. M29, M30, M31, M32, M33’e göre gelişim dosyası tutmak, portfolyo oluşturmak ve bunların veli ile paylaşımının sırasıyla %50, %54,4, %51,1 ve yine %51, 1 olumlu olduğu sonucuna varılabilir.

Programdaki değişikliklerden olan M45, M46, M47 de yer alan özel gereksinimli çocukların gelişiminin desteklenmesi, rehber öğretmenle işbirliği ve bütünleştirilmiş aile destek programı da katılımcılar tarafından büyük bir farkla olumlu bulunmuştur. Ayrıca M48 “Öğretmen Öz Değerlendirme Formunun” programdan kaldırılması 39 “katılıyorum” ve 26 “kesinlikle katılıyorum” ile olumlu bir değişiklik olarak görülmüştür.

Tablo -10: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Aylık Planlar Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
34.Aylık planların etkinlik örnekleri de yer alacak şekilde hazırlanarak sınıf panosuna asılması olumlu bir uygulamadır	3	3,3	18	20	10	11,1	44	48,9	15	16,7	90	100
35.Aylık planların etkinlik örnekleri de yer alacak şekilde hazırlanarak ailelere gönderilmesi okul-aile işbirliğini destekler.	5	5,6	11	12,2	12	13,3	46	51,1	16	17,8	90	100
36.Aylık eğitim planına çocukların o ay için ulaşması beklenen kazanım ve göstergeleri, her bir gelişim alanından seçerek gelişim alanı adıyla birlikte açık olarak yazılması öğretmene kolaylık sağlar	4	4,4	8	8,9	12	13,3	53	58,9	13	14,4	90	100
37.Aylık plan değerlendirmelerinin çocuklar açısından yapılması okul öncesi eğitime katkı sağladığını düşünüyorum.	4	4,4	11	12,2	13	14,4	54	60	8	8,9	90	100
38.Aylık plan değerlendirmelerinin program açısından yapılmasının okul öncesi eğitime katkı sağladığına inanmıyorum.	9	10	29	32,2	12	13,3	31	34,4	9	10	90	100
39.Aylık plan değerlendirmelerinin öğretmen açısından yapılması OÖE faydalı olduğuna inanıyorum.	7	7,8	14	15,6	11	12,2	49	54,4	9	10	90	100
40.Her ay planda yer verilen kavramların “kavramlara aylık eğitim planlarında yer verme durumu çizelgesi” ne kaydetmek öğrenme süreci için faydalıdır.	7	7,8	15	16,7	9	10	51	56,7	8	8,9	90	100

Tablo 10’da okul aile işbirliği için aylık planların sınıf panosuna asılması ve ailelere gönderilmesi katılımcılar tarafından %48,9 ve %51,1 ile uygun görülürken M38 de “Aylık plan değerlendirmelerinin program açısından yapılmasının okul öncesi eğitime katkı sağladığına inanmıyorum.” İfadesiyle 29 katılmıyorum ve 31 katılıyorum ile önemli bir farklılık oluşturmamıştır fakat çocuklar açısından ve öğretmen açısından değerlendirme sırasıyla 54 ve 49 katılıyorum ile olumlu karşılanmıştır. M40 da yer alan ifade % 56,7 ile uygun görülmüştür.

Tablo-11: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Öğrenme Merkezi Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
41.Okul öncesi eğitim kurumlarında her zaman bulunması gereken merkezleri kazanım göstergeler doğrultusunda günlük olarak sınıfta düzenlenebilir	3	3,3	9	10	11	12,2	56	62,2	11	12,2	90	100
42.Öğrenme merkezlerini birbirinden açık raflı dolaplarla ayrılması sınıf düzenlemesi açısından önemlidir.	3	3,3	9	10	8	8,9	55	61,1	15	16,7	90	100
43.Sınıfta öğrenme merkezleri oluşturulurken merkezlerin birleştirilmesi doğru olan bir uygulamadır.	6	6,7	22	24,4	16	17,8	36	40	10	11,1	90	100
44.2013 Okul öncesi eğitim programında sınıftaki“köşe” olarak adlandırılan öğrenme ortamlarının isimlerinin “merkez” olarak değiştirilmesi öğrenme-öğretme sürecine olumlu katkı sağlar.	13	14,4	21	23,3	23	25,6	28	31,1	5	5,6	90	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi Öğrenme merkezlerini birbirinden açık raflı dolaplarla ayrılması sınıf düzenlemesi açısından önemli görülmüş, özellikle dar alanlar için

%61,1 katılıyorum ile Sınıfta öğrenme merkezleri oluşturulurken merkezlerin birleştirilmesi doğru bir uygulama olduğu sonucuna varılmıştır. M44 de ki değişikliğe bakıldığında genelde eşit bir dağılım olduğu ve anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo-12: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Aile Katılımı ve İşbirliği Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

SORU MADDELERİ	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
49.Okulun açıldığı aydan başlamak üzere çocukların evlerine yapılacak ev ziyaretleri aile katılımının sağlanmasında olumlu bir süreçtir.	10	11,1	12	13,3	12	13,3	37	41,1	19	21,1	90	100
50.Velilere okulun açıldığı ayda “Aile katılım formu” doldurtmanın aile eğitimlerinin planlamasına katkı sağladığını düşünmüyorum.	17	18,9	31	34,4	16	17,8	21	23,3	5	5,6	90	100
51.Velilere okulun açıldığı ayda “Aile eğitimi ihtiyaç belirleme formu” doldurtmanın aile eğitimlerinin planlamasına katkı sağladığına inanıyorum.	11	12,2	10	11,1	7	7,8	48	53,3	14	15,6	90	100
52.Velilere okulun açıldığı ayda, aileyi tanıma dosyasında bulunan formları doldurtmak velilerle iletişim açısından olumlu katkı sağlar.	4	4,4	3	3,3	7	7,8	53	58,9	23	25,6	90	100
53.Velilere okulun açıldığı ayda, okul	3	3,3	2	2,2	8	8,9	50	55,6	27	30	90	100

tanıtım dosyasında bulunan formları doldurtmak velilerle iletişim açısından olumlu bir gelişmedir.

Tablo 12’de okul öncesi eğitim programında aile katılımı ve işbirliği boyutuna dair bulgulara baktığımızda M50, M51, M52, M53 de ifade edildiği gibi “Aile katılım formu”, “Aile eğitimi ihtiyaç belirleme formu”, , “aileyi tanıma dosyasında bulunan formlar” ve “okul tanıtım dosyasında bulunan formları” doldurtmak ile aile eğitiminin planlanması ve veli ile iletişim için olumlu gelişmeler olarak görülmüş olup “Ev ziyaretleri” yapmanın gerekliliği %41,1 katılıyorum ve %21,1 ile toplam %62,2 ile büyük oranda desteklenmiştir.

Tablo-13: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Görülen Değişiklikler Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular

Kodlar	f	%
Öğrenme merkezine yer verilip köşelerin kaldırılması	18	20
Bütünleşik, küçük grup ve bireysel etkinliklere yer verilmesi	9	10
Aylık planlara yer verilip yıllık planların kaldırılması	8	8.88
Günlük eğitim akışının yer alması	8	8.88
Esnek bir plan olması ve öğretmene özgürlük tanınması	7	7.77
Eğitim sürecinin planlama uygulama ve değerlendirme boyutları altında ele alınması	7	7.77
Aile katılımı ve eğitimine daha fazla yer verilmesi	5	5,55
2013 programının daha anlaşılır ve detaylı olması	4	4,44
Etkinlik havuzundan etkinlik seçilebilmesi	4	4,44
Kazanım gösterge ve sistematik gözlem formunun kaldırılarak	4	4,44

doldurulacak evrak sayısının azalması		
Aylık planlarda kazanım ve kavrama yer verme çizelgeleri	4	4,44
Gelişim özelliklerinin yaş grubuna göre ayrılması	3	3,33
Eklektik bir plan olması	3	3,33
MEB'in ücretsiz kaynak (Pamuk Şekeri Dergisi) dağıtması	3	3,33
Özel gereksinimli çocuklar için kazanım gösterge ve uygulamaya yer verilmesi	2	2,22
Günlük planın panoya asılarak veli tarafından görülmesi	1	1,11
Görüşler Toplamı	94	100

Tablo 13'de görüldüğü gibi sırayla %20 oranla programda görülen en büyük değişikliğin sınıflarda öğrenme merkezinin oluşturulmasını görmüşler onu %10 ile bütünleşik, küçük grup ve bireysel etkinliklere yer verilmesi almış olup onu 8 katılımcı ile yıllık planların kaldırılarak Aylık planlara yer verilmesi izlemiştir. Günlük eğitim akışının yer alması % 8.88 esnek bir plan olması ve öğretmene özgürlük tanınması %7.77, aile katılımı ve eğitime daha fazla yer verilmesi %5,55 2013 programının daha anlaşılır ve detaylı olması, etkinlik havuzundan etkinlik seçilebilmesi, kazanım gösterge ve sistematik gözlem formunun kaldırılarak doldurulacak evrak sayısının azalması, aylık planlarda kazanım ve kavrama yer verme çizelgeleri % 4,44 ile ifadesini bulmuş gelişim özelliklerinin yaş grubuna göre ayrılması, eklektik bir plan olması, MEB'in ücretsiz kaynak (Dergi) dağıtması %3,33 özel gereksinimli çocuklar için kazanım gösterge ve uygulamaya yer verilmesi %2,22 günlük planın panoya asılarak veli tarafından görülmesi ise %1,11 ile ifade edilmiştir. Konuyla ilgili Ö1 şu ifadeye yer vermiştir;

Ö1 “Planların yıllık planlardan aylık planlara geçmesi öğretmenin etkinliklerini daha sağlıklı planlamasını sağlamaktadır. Kazanımlara ve kavramlara yer verme durumu çizelgeleri öğretmenin kendini takip etmesi açısından olumludur.

Ayrıca etkinliklerin bütünleşik olarak verilmesi konu bütünlüğünü sağlaması açısından önemlidir.”

Ö28 Öğrenme merkezleriyle ilgili şu görüşlerini ifade etmiştir. *“Öğretmen / yetişkin bakış açısına göre hazırlanmış köşelerden çocuk merkezli ve çocuk bakış açısına göre hazırlanmış öğrenme merkezlerine geçilmiştir.”*

Ö25 *“ Öğretmenin bütünleşik dahi olsa her etkinlik için ayrı plan hazırlaması zaman almaktadır.”*

İfadesi ile etkinlik planı ile ilgili görüşlerini ifade etmiştir.

Tablo-14: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Genel Olarak Uygulanmasına İlişkin Karşılaşılan Problem Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular.

Kodlar	f	%
Fiziki yetersizlik nedeniyle öğrenme merkezlerinin oluşturulamaması	15	40,54
Sınıf içi malzeme ve donanım sorunu	11	30
MEB tarafından dağıtılan derginin yetersiz içerik ve sayıda olması	5	14
Velilerin Okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması	2	5
Günlük planın veli tarafından izlenmesi ve doğru değerlendirilememesi	2	5
Programla ilgili verilen hizmet içi eğitimde uygulama boyutunun yetersiz kalması	1	2,70
Çok farklı yaklaşımdan parçaların olması programın netliğini sıkıntıya düşürmesi	1	2,70
Görüşler Toplamı	37	100

Tablo 14 incelendiğinde Programda karşılaşılan problemlerle ilgili olarak katılımcılar en büyük problemi %40,54 ile Fiziki yetersizlik nedeniyle öğrenme merkezlerinin oluşturulamaması olarak görmüş bunu sırasıyla %30 ile Sınıf içi malzeme ve donanım yetersizliği, % 14 ile MEB tarafından dağıtılan derginin yetersiz içerik ve sayıda olması, %5 ile Velilerin Okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması ve Günlük planın veli tarafından izlenmesi almış. Son olarak %2,70 ile Programla ilgili verilen hizmet içi eğitimde uygulama boyutunun yetersiz kalması ve programın eklektik olduğundan dolayı programın netliğinin sıkıntıya düştüğü ifadesine yer verilmiştir.

Ö26 “Programı uygularken herhangi bir sorunla şu ana kadar karşılaşmadım. Bu uygulama öğretmen açısından daha kolaylaştırıcı ve esnek olmuştur. Etkinlikler birleştirilerek kısa zamanda daha çok şey öğretilmesi hedef alınmıştır.”

Ö28 Öğrenme merkezlerinin oluşturulamamasını bir sorun olarak görmüş ve bu sorunu şu sebeplere bağlamıştır; Ö28 “ Merkezlerin yeterince etkili olamaması sınıf alanlarının darlığından kaynaklanmaktadır. Öğretmenler tarafından konunun yeterince anlaşılıp düzenlenememiş olması da ayrı bir sorundur. Program ideal anlamda olumludur fakat tüm ülke genelinde Okul öncesi eğitim imkânlarının iyileştirilmesi gerekmektedir.”

Ö18 ise “Zaman zaman Okul öncesi eğitim programının uygulanmasında aksaklıklar yaşıyorum . Değişen programın öğretmenlere daha detaylı anlatılmasını öneririm” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Ö16 MEB tarafından dağıtılan kaynak dergiyle ilgili şu ifadeye yer vermiştir. “ Pamuk şekeri dergisi kalite ve eğitim açısından yetersizdir.” Konuyla ilgili Ö17 ise “ MEB tarafından dağıtılan dergi içerik olarak çok sık, yetersiz, özellikle 2 yıl Okul öncesine gelen çocuklar için çok sıkıcıdır. Her yıl aynı içerikte basılması da ayrı bir sorun” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

Tablo-15: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Genel Olarak Uygulanmasına İlişkin Karşılaşılan Problemlere, Öğretmenlerin Sunduğu Çözüm Önerilerine Dair Bulgular

Kodlar	f	%
Program için verilen hizmet içi eğitimin tekrarlanması	4	21.05
Kazanım ve göstergeler boyutunda MEB’in yeniden kaynak (dergi vs.) oluşturması	3	15.78
Değerler eğitimine daha fazla yer verilmesi	3	15.78
Okul öncesi eğitim kurumlarındaki fiziki şartların daha elverişli hale getirilmesi	3	15.78
Aileye yönelik daha detaylı çalışma ve destek kitabı oluşturulması	3	15.78
Öğrenci sayısının düşürülmesi	2	10.52
Kaynaştırma eğitimi veren sınıflarda birden fazla öğretmenin görev yapması	1	5.26
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 15 incelendiğinde öğretmenlerin çözüm önerileri boyutuna dair bulgularına bakıldığında en çok (%21) Program için verilen hizmet içi eğitimin tekrarlanmasını önerdiklerini bunu % 15.78 ile sırasıyla Kazanım ve göstergeler boyutunda MEB'in yeniden kaynak oluşturması gerektiği, değerler eğitimine daha fazla yer verilmesinin önemi, Okul öncesi eğitim kurumlarındaki fiziki şartların daha elverişli hale getirilmesinin gerekliliği, aileye yönelik daha detaylı çalışma ve destek kitabı oluşturulması gelmektedir. Öğrenci sayısının düşürülmesi % 10.52 iken kaynaştırma eğitimi veren sınıflarda birden fazla öğretmenin görev yapması % 5 ile ifadesini bulmuştur.

Ö19 “*Program uygulanabilirliği iyi düzeydedir Fakat değerler eğitimine yönelik çalışmalarında programa dahil edilmesinin olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum. Ailelerinde bu yönde istekleri olduğunu gözlemledim*” ifadesiyle değerler eğitiminin öneminden bahsetmiştir.

Tablo-16: Mesleki Bilgi Düzeyinin Programı Uygulamak İçin Yeterli Olup Olmadığı Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular.

Kodlar	f	%
Bilgi düzeyini yeterli tutmak için kendimi sürekli yeniler gelişmeleri takip ederim	11	44
Mesleki bilgi ve yeterlilik düzeyim uygun	5	20
Özel gereksinimli çocuklarla ilgili uygulamalarda rehberliğe ihtiyaç var	3	12
Sınıf yönetimi konusunda destek verilmesi	2	8
Dikkat süresini geliştirici (Konsantrasyon) etkinliklere dair hizmet içi eğitim verilmesi	2	8
Programın uygulanmasına dair eksiklerim olduğunu düşünüyorum	2	8
Görüşler Toplamı	25	100

Tablo 16 incelendiğinde Mesleki bilgi düzeyine ilişkin sorulan soruya %44 gibi bir yüzdeyle “Bilgi düzeyini yeterli tutmak için kendimi sürekli yeniler gelişmeleri takip ederim” cevabını ,%20 ile “Mesleki bilgi ve yeterlilik düzeyim uygun” cevabı verilmiş %12 ile özel gereksinimli çocuklarla ilgili uygulamalarda rehberliğe ihtiyaç duyduklarını ifade etmişler, %8 ile öğretmenler Sınıf yönetimi konusunda destek verilmesi, dikkat süresini geliştirici (Konsantrasyon) etkinliklere dair hizmet içi eğitim verilmesini istemiş ve Programın uygulanmasına dair eksikleri olduğunu düşündüğünü ifade etmişlerdir.

Ö10 “Mesleki bilgi düzeyimin programı uygulamak için yeterli olup olmaması öğretmenin karakteri, teknolojiyi kullanıp kullanamaması mesleki ilgi, öğretmenin okulunu sevip sevmemesi, konularından fazlasıyla etkilendiğine inanıyorum ayrıca sadece alınan eğitimin ve bilgi düzeyinin yeterli olabileceğini sanmıyorum En önemli noktanın bu alanda yaratıcılık ve azim olduğunu düşünüyorum” ifadelerine yer vermiştir.

Ö11 ise “ Bu alanda insan kendini hiçbir zaman yeterli hissetmemeli bende kendimi yeterli hissetmiyor ve çeşitli kurs ve seminerlere katılıyorum” demiştir.

Ö19 Mesleki bilgi düzeyinin programı uygulamak konusunda yeterli olduğunu ifade etmiş fakat özel gereksinimli çocuklara yönelik destek eğitimi programıyla ilgili uygulamalarda rehberliğe ihtiyaç duyduğun belirtmiştir.

Konuyla ilgili Ö24 ise “ Eklektik bir program olduğu için farklı yaklaşımları araştırarak etkinlik örneği geliştirmeyi sağlamaktadır. Program öğretmenin daha yaratıcı olmasını gerektirmektedir. Programın mantığı kavrandıktan sonra bir problemle karşılaşmamaktadır.” ifadesine yer vermiştir.

Kazanım göstergeler boyutuna dair öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular

Tablo-17: Bilişsel Gelişim Alanına Dair Bulgular

Kodlar	Yeterli Yetersiz	Geliştirilebilir
Bilişsel Gelişim	19	

Bilişsel Gelişim alanına ait kazanım gösterge ve açıklamalar boyutuna dair bulgulara baktığımızda 19 yeterli cevabı görülmektedir. Katılımcılardan hiçbiri geliştirilebilir veya yetersiz ifadesine yer vermemiştir.

Ö21 “Gelişim alanındaki kazanım göstergelerin basitten karmaşığa doğru bir bütünlük oluşturduğunu ve özellikle açıklamaların yeterli olduğunu düşünüyorum”

ifadesini kullanmıştır.

Tablo-18: Dil Gelişimi Alanına Dair Bulgular

Kodlar	Yeterli	Yetersiz	Geliştirilebilir
Dil Gelişimi	18		1

Dil Gelişim alanına ait kazanım gösterge ve açıklamalar boyutuna dair bulgulara baktığımızda 18 yeterli cevabı görülmektedir. Katılımcılardan bir kişi geliştirilebilir bulmuş yetersiz ifadesine yer verilmemiştir.

Ö18: “Yeni eklenen okuma ve yazma farkındalığı kazanımı sadece 60ay üzeri çocuklarda gözlenmektedir”

Ö21: “Dil gelişim alanındaki kazanım göstergeler çocukta düşünme özgürlüğü, keşfetme, sorgulama ve sorularının yanıtını bulma hakkı vermektedir”

Ö25: “(Kazanım 4:Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır) ifadesi yer alırken çocukların zarf, zamir, edat gibi dilbilgisi kurallarını tam anlayamadıklarını düşünüyorum” diyerek düşüncelerini belirtmişlerdir.

Tablo-19: Motor Gelişimi Alanına Dair Bulgular

Kodlar	Yeterli	Yetersiz	Geliştirilebilir
Motor Gelişim	19		1

Motor Gelişim alanına ait kazanım gösterge ve açıklamalar boyutuna dair bulgulara baktığımızda 19 yeterli cevabı görülmektedir. Katılımcılardan bir kişi geliştirilebilir bulmuş yetersiz ifadesine yer verilmemiştir.

Ö1: *“Hareket etkinliğinin eklenmesi olumludur”* derken

Ö21: *“Çocukların ince ve kaba motor gelişimine katkı sağlayacak kazanım ve göstergeler bulunmakta”* ifadesini kullanarak Motor Gelişim alanına ait kazanım göstergelerin yeterli olduğunu belirtmiştir.

Tablo-20: Sosyal Duygusal Gelişim Alanına Dair Bulgular

Kodlar	Yeterli	Yetersiz	Geliştirilebilir
Sosyal Duygusal Gelişim	18		1

Sosyal Duygusal Gelişim kazanım gösterge ve açıklamalar boyutuna dair bulgulara baktığımızda 18 yeterli cevabı görülmektedir. Katılımcılardan bir kişi geliştirilebilir bulmuş yetersiz ifadesine yer verilmemiştir. Ö28 ve Ö19 değerler eğitime özellikle son yıllarda çok önem verildiğini fakat bunun programa yansımadığını konuyla ilgili yeterli çalışmanın olmadığını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili Ö1 ve Ö26 görüş bildirmiştir;

Ö1: *“Çocuklara sosyal sorumluluk kazandıracak nitelikte ve öz güven gelişimine katkısı çok”*

Ö26: *“Keşfederek öğrenme önceliklidir. Çocuğun hem kendisine hem de topluma yararlı olmasını öngören temel değerler bu alanda ele alınmıştır”* ifadesiyle alana ait kazanımlarla ilgili olumlu düşüncelerini ifade etmiştir.

Tablo-21: Özbakım Becerilerine Dair Bulgular

Kodlar	Yeterli	Yetersiz	Geliştirilebilir
Özbakım Becerileri	19		

Öz bakım Becerileri kazanım gösterge ve açıklamalar boyutuna dair bulgulara baktığımızda 19 yeterli cevabı görülmektedir. Katılımcılardan hiçbiri geliştirilebilir veya yetersiz ifadesine yer vermemiştir. Konuyla ilgili öğretmen görüşlerine yer verecek olursak;

Ö21: “ *Çocukların sosyalleşmesinin yanı sıra kendisinin ve başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkına varmasını içeren kazanım ve göstergelerin bulunması yeterli*” konuyla ilgili düşüncelerini belirtirken ,

Ö18: “ *Aileleri tarafından kendi işlerini yapma konusunda çocuklar biraz daha özgür bırakılsalar bu alana ait kazanım ve göstergeleri daha başarılı bir şekilde yerine getireceklerdir*” ifadesiyle kullanarak öz bakım becerileriyle ilgili kazanım ve göstergelerin ediniminde ailenin koruyucu yaklaşımının bu süreci yavaşlattığına dikkat çekmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA ve YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amaç ve alt amaçlarına uygun olarak toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucu elde edilen bulguların yorumlanmasına ve ilgili literatür ışığında tartışılmasına yer verilmiştir.

5.1. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Kazanım Göstergeler ve Açıklamalara Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Doğrultusunda Yorumlar

2013 Okul Öncesi Eğitim Programın da yer verilen kazanım ve göstergelere dair öğretmen görüşlerini almak amacıyla nicel bölümde yer alan 6 anket sorusu ve nitel bölümde yer alan açık uçlu sorular vardır. Her iki bölümün bulgularının yorumlanmasına bu kısımda yer verilmiştir.

Araştırmamızda öğretmenlerin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergelerin çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yeterli bulunduğu, Programda kazanım ve göstergelere ulaşmak için basitten zora doğru sıralanmış olması ve göstergelerin bütün olarak ele alınması da olumlu bir değişiklik olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Akkaya (2009) araştırmasında, okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun, amaç ve kazanımların yıl içerisinde tekrarlanabileceği yönünde görüş bildirdiklerini ve öğretmenlerin öğrenci merkezli eğitimi savunduklarını, amaç ve kazanımları seçerken öğrencilerin ihtiyaçlarına dikkat ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca Akkaya, Programlar hazırlanırken eğitim verilecek bireylerin gelişim özelliklerinin ve eğitim ihtiyaçlarının titiz ve dikkatli bir çalışma ile belirlenmesi gerektiğini. Bu alanlar içinde en önemli unsurun amaç ve kazanımlar olduğunu belirtmiş amaç ve kazanımların, programın diğer tüm öğelerini etkilediğini ifade etmiştir. Şıvgın (2005), Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan Eğitim Programı'na ilişkin öğretmen görüşlerini inceleyen araştırmasında; öğretmenlerin psikomotor, sosyal,

duyuşsal, bilişsel ve öz bakım alan hedefleriyle, altındaki davranışları uyumlu bulduklarını saptamıştır. Alanda yapılan bu çalışmalar da sonucu destekler niteliktedir.

5.2. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Verilen Günlük Eğitim Planı Akışı Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.

Günlük eğitim planı akışı ve özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi 2013 programında yer verilen değişikliklerdendir. Öğretmen görüşlerini değerlendirdiğimizde günlük eğitim planı akışının olması olumlu karşılanmış özellikle özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi %89 ile katılımcılar tarafından büyük oranla kabul görmüş ve desteklenmiştir. Güne başlama zamanı ile ilgili çocukların birbirlerine uyum sağlamaları açısından olumlu görüş bildirilmiş ayrıca çocukların gün sonunda yaptıklarını değerlendirmeleri açısından Günü değerlendirme zamanının gerekli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Sapsağlam, (2013) Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programlarını konu aldığı makalesinde programın değerlendirilmesinin, etkinliklerin ve günlük eğitim sürecinin değerlendirilmesinin, günlük eğitim akışının günü değerlendirme zamanında yapılan, öğrenilen bilgilerin pekiştirildiği, sürecin gözden geçirildiği önemli bir aşamasını oluşturduğunu ifade etmiştir.

5.3. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programın da Yer Verilen Etkinlik Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinden Elde Edilen Bulgular Doğrultusunda Yorumlar

Öğretmene programı uygularken rehber olması amacıyla 2013 programında “Etkinlik kitabı” hazırlanmıştır. Bu kitapta sunulan etkinlikler değişik yaş gruplarındaki çocuklar için, program kitabında yer alan bazı kazanım ve göstergeler ile kavramlar ele alınarak hazırlanmıştır. Kırk farklı etkinlikten oluşan bu kitap 91 sayfadan ibarettir. Görüşü alınan öğretmenler büyük bir oranla etkinlik kitabının” öğretim sürecine katkı sağladığı görüşünü desteklemektedir.

Farklı yöntemlerin kullanılması etkinliklerin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Etkinlik kitabında bu amaçla açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Örnek etkinliklerle kitapta öğretmene rehber olunmuştur. 2006 programında olduğu gibi Her çocuk için gelişim dosyası (portfolyo) oluşturulması gereği tekrar vurgulanmıştır. 2006 programındaki, “Kazanım Değerlendirme Formu” ise objektif bir şekilde doldurulmadığı ve kullanılmadığı için kaldırılmıştır. Programda sadece düzenli olarak kullanılması gerekli olan formlara yer verilmiştir (MEB, 2013).

Öğretmenler günlük eğitim akışında etkinlikleri planlarken büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinlikleri dengeli bir şekilde programda yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Etkinlik değerlendirmede betimleyici soru, yaşamsal soru ve kazanımlara yönelik soru sorulmasının etkinlik değerlendirilmesinin öğretim sürecine katkısı sorgulanmış ve etkinlik değerlendirmede soru sorulması katılımcılar tarafından olumlu bulunmuştur. Uzun (2007), “Okul öncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi” çalışmasında Okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun, programlarını hazırlarken, birden fazla etkinliği bir araya getirerek, seçtikleri hedeflerin ışığında, kendi içinde bütünlüğü olan eğitim durumları hazırladıklarını ortaya çıkarmıştır.

Her ay en az beş geleneksel çocuk oyununun programa dahil edilmesi ise katılımcılar tarafından %56,7 katılıyorum ve %20 kesinlikle katılıyorum ile toplam %76,7 ile büyük bir çoğunlukla 2013 programında desteklenen bir yenilik olmuştur.

Fen ve matematik ile oyun ve hareket etkinliğinin iki ayrı etkinlik olarak ayrılması sırasıyla 51 ve 32 katılıyorum ile program açısından olumlu karşılanan diğer bir yenilik olmuştur.

5.4. Okul Öncesi Eğitim Programına Yönelik Genel Görüşler Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.

Yukarıdaki bulgulara yönelik genel görüşlere dair öğretmen görüşlerini almak amacıyla nicel bölümde yer alan 11 anket sorusuna ve nitel bölümde yer alan açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Her iki bölümün bulgularının yorumlanmasına bu kısımda yer verilmiştir.

Açık uçlu sorulardan elde edilen verilere göre Programda görülen en büyük değişikliğin “Sınıflarda öğrenme merkezinin oluşturulması” alırken onu sırayla bütünleşik, küçük grup ve bireysel etkinliklere yer verilmesi, “Yıllık planların kaldırılarak Aylık planlara yer verilmesi”, “Esnek bir plan olması ve öğretmene özgürlük tanınması”, “Eğitim sürecinin planlama uygulama ve değerlendirme boyutları altında ele alınması”, “Aile katılımı ve eğitime daha fazla yer verilmesi”, “Aylık planlara yer verilip yıllık planların kaldırılması”, “Günlük eğitim akışının yer alması”, “2013 programının daha anlaşılır ve detaylı olması”, “Etkinlik havuzundan etkinlik seçilebilmesi”, “Kazanım gösterge ve sistematik gözlem formunun kaldırılarak doldurulacak evrak sayısının azalması”, “Aylık planlarda kazanım ve kavrama yer verme çizelgeleri”, “Gelişim özelliklerinin yaş grubuna göre ayrılması”, “Eklektik bir plan olması, MEB’in ücretsiz kaynak (Pamuk Şekeri Dergisi) dağıtması”, “Özel gereksinimli çocuklar için kazanım gösterge ve uygulamaya yer verilmesi”, “Günlük planın panoya asılarak veli tarafından görülmesi” izlemiştir. Görüldüğü gibi 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki en büyük değişiklik “Öğrenme merkezinin oluşturulması” olarak görülmüştür. Fakat bazı katılımcılar Öğrenme merkezlerinin tamamını sınıfın fiziki yetersizliği (küçüklüğü) nedeniyle oluşturamadıklarını ifade etmişlerdir. Oysa 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı kitabında öğrenme merkezleriyle ilgili sınıfın fiziksel özelliklerini ve çocuk sayısını dikkate alarak hazırlanması gerektiği, çocukların bireysel gereksinimlerine ve ilgilerine yönelik düzenlemeler yapılabileceği, merkezlerin bir alandan diğer alana kolaylıkla taşınabilmesi ve çocukların değişken ilgilerini yanıtlayabilmesi için esnek olması gerektiği, zaman zaman merkezlere kazanımlara uygun olarak yeni materyaller eklenebileceği ve çıkarılabileceği bilgisi yer alırken, en önemlisi “Bir sınıfta kaç merkez olacağını sınıftaki çocuk sayısı ve sınıfın fiziksel koşulları belirler” ifadesi vardır (MEB 2013, 37). Bu bilgiler doğrultusunda öğretmenler sınıfın küçük olması durumunda bazı merkezleri birleştirebilir veya verilecek kazanımlara göre merkezlerde düzenlemelere gidebilir.

Program katılımcılar tarafından esnek bir plan olarak görülmüş ve programı uygularken öğretmene özgürlük tanıdığı düşünülmüştür. Kaya’nın (2012) okul öncesi öğretmenlerinin çocuk merkezli yaklaşım uygulamalarının değerlendirilmesi

ile ilgili yaptığı çalışmada “Okul Öncesi Eğitimde Çocuk Merkezli Yaklaşım Öğretmen Ölçeği”ni uygulamıştır. Ölçekten en alt sınırdan puan alan ve en üst sınırdan puan alan öğretmende okul öncesi eğitim programını çocuk merkezli bir program olarak yorumlamaktadır. Ancak yapılan görüşme, gözlem ve günlük planların incelenmesi sonucunda öğretmenlerin programı uygularken çocuk merkezli yaklaşımın gerekliliğini yerine getirmediği sonucuna ulaşmıştır. Başka bir çalışmada Düşek (2008) tarafından yapılmıştır. Araştırmacı çalışmasında Okul öncesi eğitim programının olumlu yönleri sorulduğunda, üç meslek grubunun da (ilköğretim müfettişinin, Okul öncesi eğitim veren kurum müdürleri Okul öncesi eğitim öğretmenleri) programın öğrenci merkezli ve esnek oluşunun Aile katılımına önem verilmesi ve ilköğretim programına uygunluğunun programın olumlu yönleri olduğunu belirtmiştir. Erdiller ve McMullen (2003) tarafından yapılan araştırmada Türkiye’de çalışan Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin "gelişimsel uygunluğu göz önünde bulunduran uygulamalar" (developmentally appropriate practices) hakkındaki düşüncelerini anlamak amacıyla yaptığı çalışmada Öğretmenlerin aktif, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye, drama etkinliğine ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına dayalı aktiviteler yer verdikleri görülmüş” gelişimsel uygunluğu göz önünde bulunduran uygulamalara” a daha yakın olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmalar araştırmamızı destekler niteliktedir.

“Eğitim sürecinde rehber öğretmenle işbirliği yapılması çocuğun gelişiminin desteklenmesi açısından önemlidir” maddesi %44,4 katılıyorum ve % 45,6 kesinlikle katılıyorum ile %90 gibi çok büyük oranda desteklenmiştir.

Öğretmenler tarafından “Öğretmen Öz Değerlendirme Formunun” programdan kaldırılması olumlu bir değişiklik olarak görülmüştür.

5.5. Okul Öncesi Eğitim Programında Aylık Planlar Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.

Okul öncesi eğitimde sonuç değil, süreç önemli olduğundan sürecin; öğretmen, öğrenci ve program açısından değerlendirilmesi yaklaşımı önem kazanmaktadır. Aylık planlarda değerlendirme çocuk, öğretmen ve program açısından yapılmaktadır.

Çalışmamızda öğretmenler değerlendirmenin her üç boyutta yapılmasını olumlu karşılamıştır.

Gül (2009) da yaptığı çalışmada Öğretmen ve öğretmen adaylarının programının değerlendirme unsuruna yönelik görüşlerinden elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin değerlendirmeye yönelik görüşlerinin olumlu olduğunu bu doğrultuda Öğretmenlerin, eğitimin etkiliği için değerlendirmenin gerekli olduğu, gelişim kontrol listelerinin, portfolyoların, anekdot kayıtlarının, yıllık ve günlük planların değerlendirme bölümlerinin doldurulması gerektiğine inandıklarını belirtmişlerdir ve bu sonuçların Düsek'in (2008), çalışmasında elde edilen bulgularla benzeştiği görülmektedir. Her iki araştırmada yaptığımız araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Fakat yapılan diğer araştırmalarda da farklı sonuçlar elde edilmiştir. Cömert (2003) ve Demir'in (2001) araştırmalarında öğretmenlerin değerlendirmeye yönelik araçların kullanımında yetersiz ve isteksiz oldukları görüşü belirtilmiştir.

Akkaya'nın (2009) çalışmasında ise yapılacak üçlü değerlendirmenin (Öğretmen çocuk ve program açısından) öğretmenler tarafından anlaşılmadığı, sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerden elde edilen bulgular şunu göstermektedir ki (sırasıyla olumlu görüş toplamı; 59, 62) Aylık planların etkinlik örnekleri de yer alacak şekilde hazırlanarak sınıf panosuna asılması ve ailelere gönderilmesinin okul-aile işbirliğini desteklediği görüşü hakimdir.

Programda “Aylık planlara yer verilip yıllık planların kaldırılması”, öğretmenler tarafından sürecin aylık planda daha yakın bir gelecek olduğu için daha doğru planlandığı şeklinde yorumlanmıştır. Konuyla ilgili Ö1'in görüşü şu şekildedir;

Ö1 “Planların yıllık planlardan aylık planlara geçmesi öğretmenin etkinliklerini daha sağlıklı planlamasını sağlamaktadır. Kazanımlara ve kavramlara yer verme durumu çizelgeleri öğretmenin kendini takip etmesi açısından olumludur.

Ayrıca etkinliklerin bütünlük olarak verilmesi konu bütünlüğünü sağlaması açısından önemlidir.”

Görüldüğü gibi araştırmamızda yıllık planların aylık planlara dönüştürülmesi ve aylık planlardaki değerlendirme boyutu (Çocuk, öğretmen ve program açısından) katılımcılar tarafından doğru bir değişiklik ve uygulama olarak görülmüştür.

5.6. Okul Öncesi Eğitim Programında Öğrenme Merkezi Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.

2013 Programında Öğrenme merkezleri farklı ayırma materyalleri ile bölünmüştür. Bu materyaller özellikle çocukların boyunda olan iki tarafı açık raflı dolaplardır. Bu dolaplarla çocukların istediği materyale rahat ulaşması ve kullandıktan sonra yerine rahatlıkla kaldırması amaçlanmaktadır. Bunun dışında farklı materyallerle de öğrenme merkezleri birbirinden ayrılabilir (Pano, farklı renkte halılar, yer döşemeleri veya yere yapıştırılan bantlar). Burada amaç çocukların küçük gruplar hâlinde etkileşimde bulunacakları ve dikkatlerini yoğunlaştırarak oynayabilecekleri öğrenme alanları oluşturmaktır. Çocuklar özgürce deneyimlerde bulunup rahat hareket edebildikleri ortamlarda daha iyi gelişir, becerilerini sergileyebilirler (MEB, 2013, 16).

Perihanoğlu (2002) tarafından yapılan araştırmada; Van ili merkezinde bulunan Okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim hedeflerini gerçekleştirme düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda; eğitim ortamındaki materyal eksikliğinin, bilişsel ve dil alanlarındaki beceri gelişimini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmamızda Öğrenme merkezlerini birbirinden açık raflı dolaplarla ayrılması sınıf düzenlemesi açısından önemli bulunmuş, özellikle dar alanlar için (katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum %61,1) öğrenme merkezleri oluşturulurken merkezlerin birleştirilmesi doğru bir uygulama olarak görülmüştür.

5.7. Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılımı Ve İşbirliği Boyutuna Dair Bulgular Doğrultusunda Yorumlar.

2013 Okul Öncesi Eğitim programında aile katılımı ve işbirliği boyutuna dair bulgulara baktığımızda “Aile katılım formu”, “Aile eğitimi ihtiyaç belirleme formu”, “Aileyi tanıma dosyasında bulunan formlar” ve “Okul tanıtım dosyasında bulunan formları” doldurtmak katılımcılar tarafından gerekli bir uygulama olarak görülmüştür. Şıvgın’ın (2005), okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programına ilişkin öğretmen görüşleriyle ilgili yaptığı çalışmada, kıdemi 0-5 yıl arası olan okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi eğitim programına ilişkin görüşlerinde aile katılım boyutuyla ilgili diğer kıdem yıllarına göre daha yüksek olduğu ve aralarında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Abbak’ın (2008) yaptığı çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin aile katılım çalışmalarına yer verme sıklıkları, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Mesleki kıdemi fazla olan okul öncesi öğretmenleri aile katılım etkinliklerine daha fazla yer verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Her iki araştırma sonucu birbirinden farklıdır.

Çelenk (2003) tarafından yapılan ve aile faktörünün öğrencinin okul başarısı üzerinde oynadığı rolü konu alan çalışmada ulaşılan sonuçlara göre; eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarılarının daha yüksek olduğu; aile bakım, şefkat ve korumasının okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu, sonucuna ulaşmıştır. Sıvgın (2005), öğretmenlerin, aile katılımı etkinliklerinin ne olması gerektiğinin açıkça belirtilmediğini ve aile katılımı etkinliklerini anne-baba eğitimini de kapsayacak şekilde düzenlenmesi yönünde görüş belirttiklerini ifade etmiştir.

Düşek (2008), 2006 Okul öncesi eğitim programının olumlu yönlerine ilişkin ilköğretim müfettişleri ile Okul öncesi eğitim veren kurumların müdürlerinin ve Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri incelendiği çalışmasında İlköğretim müfettişleri, müdür ve öğretmenler programın esnek olması ve öğrenci merkezli olması görüşünde birleşirken, müdür ve öğretmenler aile katılımına önem vermesini 2006 programının en önemli yönleri olarak belirtmişlerdir.

2013 programına baktığımızda OBADER ve EBADER ile aile katılımı ve eğitimine çok daha fazla önem verildiğini görmekteyiz yani zaman içinde bu durum fark edilerek gerekli değişiklikler yeni programda hayata geçirilmiştir.

0-36 Ay Çocukları 2013 Okul öncesi programıyla beraber Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü “0-36 Ay Çocukları İçin Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (EBADER) Eğitimci Kitabı” ve “0-36 Ay Çocukları İçin Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (EBADER) Aile Kitabı” ayrıca Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER) oluşturulmuştur. Bu kitaplar hem eğitimciye hem de aileye rehber niteliğindedir.

Araştırmamızda aile eğitiminin planlanması ve veli ile iletişim için olumlu gelişmeler olarak görülmüş olup “Ev ziyaretleri” yapmanın gerekliliği %41,1 katılıyorum ve %21,1 tamamen katılıyorum ile toplam %62,2 ile büyük oranda desteklenmiştir. Konuyla ilgili “Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Ev Ziyaretlerinin İşlevselliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde Yıldız (2012), Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ev ziyaretlerini yaptıklarını Ev ziyaretleri ile aile öğretmen ilişkisini güçlendirildiğini bu ziyaretlerin ailenin ve öğretmenin çocuğu daha iyi tanınmasına katkı sağladığını, ev ziyaretleri ile öğretmenin, aileye çocuğun ev ortamında kazanabileceği deneyimler sunduğunu, herhangi bir sıkıntı ile karşılaşıldığında sorunun çözümüne daha kısa sürede ulaşıldığını belirtmiştir. Bu araştırma Okul öncesi eğitimde ev ziyaretlerinin çocuk, öğretmen ve ebeveyn açısından önemini gözler önüne sermiş olup araştırmamızı destekler niteliktedir.

5.8. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında Karşılaşılan Problemler Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

2013 Okul Öncesi Eğitim Programında karşılaşılan problemlerle ilgili olarak katılımcılar en büyük problemi Fiziki yetersizlik nedeniyle öğrenme merkezlerinin oluşturulamaması ve Sınıf içi malzeme ve donanım yetersizliği, olarak görmüşlerdir. Konuyla ilgili alanda yapılan çalışmalara baktığımızda benzer sonuçlar ortaya

koyduğunu görmekteyiz. Ünüvar (2011) Okul öncesi eğitim idarecileriyle yaptığı araştırmada Anasınıflarında fiziksel mekân ile ilgili görüşleri alınan 10 idareciden 8'inin binaların fiziksel olarak yetersiz bulunduğunu, İlköğretim okullarındaki sınıfların küçük ve sayıca az olduğunu ,bahçelerinin de güvenlik ve kullanım açısından yetersiz bulunduğunu ifade ettiklerini belirtmiştir. Ayrıca özellikle son yıllarda okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma ile ilgili çalışmaların hız kazanması okullaşma oranını arttırsa da fiziksel mekân ve öğretmen yetersizliğinden dolayı kalite kavramı üzerinde çok durulmadığını ve birçok okulda, yeni okul öncesi sınıfı açılırken kullanılmayan ya da okulun en kötü ve küçük ortamının ana sınıfı yapılması nedeniyle istenen sonuçların elde edilemediğini ifade etmiştir.

Karaküçük' ün (2008) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, binalar fiziksel açıdan anasınıflarında, ilköğretim veya lise binasında olduğu için standartlara uygun değilken, anaokulları koşullara uygun bulunmuştur.

Düşek (2008), 2006 Okul öncesi eğitim programının uygulanmasını güçleştiren etmenleri incelediğinde ilköğretim müfettişinin, Okul öncesi eğitim veren kurumların müdürlerinin ve Okul öncesi öğretmenlerinden oluşan her üç meslek grubu da fiziksel şart-mekan, araç-gereç yetersizliği olarak belirtmişlerdir. Ayrıca kaynaştırma eğitimi ile ilgili açıklamanın yetersiz olması, sınıfların kalabalık olması ve öğretmenin tek olması, aile katılımının zor olması ve doldurulacak formların benzer nitelikte olmasının programın uygulanmasını güçleştiren diğer etmenler olarak belirtmiştir.

Erdiller ve McMullen (2003) tarafından yapılan araştırmada Türkiye’de çalışan Okul öncesi eğitim öğretmenleri ile yapılan çalışmada Öğretmenlerin belirttiği etkin uygulamaya engel oluşturan faktörler arasında fiziksel şartlar ve imkanlar, materyaller öğretmen-veli işbirliğinin eksikliği görülmüştür.

Katılımcıların programın uygulanmasıyla ilgili gördüğü diğer bir sorun “MEB tarafından dağıtılan derginin yetersiz içerik ve sayıda olması” dır. MEB bazı okullarda velilere kaynak kitap aldırılmasını uygun bulmayarak Okul Öncesi Eğitim kurumlarına 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında “Pamuk Şekeri” isimli 6 adet

oluşan dergiyi ücretsiz olarak dağıtmıştır. Fakat öğretmenlerden bazıları (Ö16,Ö17) dergiyi içerik olarak yetersiz ve özellikle 2 yıl Okul öncesine gelen çocuklar için çok sıkıcı olarak nitelendirmişlerdir.

“Velilerin okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması, günlük planın veli tarafından izlenmesi ve doğru değerlendirilememesi” diğer bir sorun olarak görülmüştür. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında aile katılımının yanı sıra aile eğitimi de çok büyük önem kazanmaktadır. Velinin bilgi sahibi olmadığı veya yanlış bilgiye sahip olduğu bir durum öğretmeni zor bir duruma düşürebilir bu yüzden öğretmen senede en az iki kez yapacağı veli toplantılarında ve diğer buluşmalarda program ve günlük işleyiş hakkında velileri bilgilendirerek bu durumun değişmesini sağlayabilir.

Öğretmenlerin programla ilgili karşılaştıkları diğer bir sorun “Programla ilgili verilen hizmet içi eğitimde uygulama boyutunun yetersiz kalması” şeklinde ifade edilmiştir. Konuyla ilgili Ö18 “*Zaman zaman Okul öncesi eğitim programının uygulanmasında aksaklıklar yaşıyorum. Değişen programın öğretmenlere daha detaylı anlatılmasını öneririm*” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Değişen programla beraber tüm Türkiye’de yeni programın tanıtımı ve uygulaması seminer dönemlerinde MEB tarafından yapılmıştır. Fakat öğretmenler programı uyguladıktan sonra yeni oluşan sorun ve sorularla ilgili hizmet içi eğitim talep etmektedirler.

Bu programda 21. yüzyılın gereksinim duyduğu bireyi yetiştirmek, ulusal özellik ve gereksinimleri karşılamak amacıyla farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak farklı yaklaşım ve modeller temel alınarak oluşturulmuş ve bir senteze ulaşılmıştır. Bazı katılımcılarsa (%2,70) eklektik olan bu programın çok farklı yaklaşımdan parçaların olmasından dolayı programın netliğinin sıkıntıya düştüğünü ifade etmiş bu durumu programın uygulanmasında bir sorun olarak görmüştür.

5.9. Çözüm Önerileri Boyutuna Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Araştırmamızda öğretmenlerin sunduğu çözüm önerilerine baktığımızda ilk sırada %21 ile Program için verilen hizmet içi eğitimin tekrarlanmasını önerdiklerini

görüyoruz bunu % 15.78 ile Kazanım ve göstergeler boyutunda MEB'in yeniden kaynak oluşturması gerektiği oluşturmaktadır. Uşun ve Cömert (2003) okul öncesi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim gereksinimlerine yönelik yaptığı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin “Çocuk ruh sağlığı, yaratıcı etkinlikler ve okul öncesi eğitimde kullanılan planlar” ilk üç sırada yer aldığını, öğretmenlerin “Okul öncesi eğitimde kullanılan planlar” başlıklarını seçmelerinde hizmet içi eğitime katılmaları ve katılmamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Erden (2010) yaptığı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi eğitim programının uygulanması konusunda karşılaştıkları sorunları incelemiş ve okul öncesi öğretmenleri, hizmet içi eğitime katılma-katılamama durumları arasında herhangi anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Göle (2014) yaptığı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin, nitelikli bir okul öncesi eğitim programında bulunması gereken özelliklerle ilgili verdikleri cevaplarda, öğretmenlerin hizmet içi eğitime katılması ve katılmaması arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşmış ve bunun nedeninin, hizmet içi eğitimin yerinde ve uygulamalı olarak etkin bir şekilde yapılamadığından kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca son yıllarda MEB tarafından verilen hizmet içi eğitim konuları incelemiş ve bu konuların okul öncesinde; sınıf yönetimi, sosyal beceri destek eğitimi, şiddeti önleme, iletişim, ölçme değerlendirme, sorun çözme becerisi, proje yaklaşımı, kaynaştırma eğitimi, dikkat toplama eğitimi, değerler eğitimi, aile eğitimi, aile katılımı ve programı olduğunu bu konular arasında “Program” konusunun bulunmasına rağmen, bu seminerlerin kuramsal olması, yöntem ve tekniklerin uygulamalı olmaması nedeni ile etkili ve verimli sonuçlar elde edilemediği sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcılar tarafından “Değerler eğitimine daha fazla yer verilmesinin” diğer bir çözüm önerisi olarak sunulmuştur. MEB (2013) program kitabında Programın Temel Özelliklerinden “Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır” başlığı altında değerler eğitiminden şu şekilde bahsedilmektedir. “*Programda değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış, ancak kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır*”. Görüldüğü gibi programda değerler eğitimi sınırlandırılmamıştır.

Dolayısıyla istendik ve ihtiyaç duyulduğu oranda değerler eğitimi verilebilir fakat katılımcılar değerler eğitiminin programda daha görünür olmasını ve daha fazla yer verilmesini istemektedirler.

Erkuş'un (2012) yaptığı araştırmanın bulgularına göre, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programında yer alan değerler eğitimi yetersiz bulduklarını belirtmiştir. Tokdemir (2007), Türk (2009), Yazar (2010) ve Üner'in (2011) araştırması da Erkuş'un araştırmasını desteklemektedir. Ayrıca Tokdemir'in (2007), yaptığı çalışmada elde ettiği bulgularda, öğretmenlerin mevcut müfredatı değerler açısından yeterli görmedikleri ve yeni müfredattan beklentileri olduğu görülmektedir. Türk'ün (2009), elde ettiği araştırma bulgularında öğretmenlerin mevcut saygı eğitimi yetersiz bulduğu ve sadece bazı öğretmenlerin kişisel çaba gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Tüm bu araştırma sonuçları da çalışmamızdaki öğretmenlerin "Değerler eğitime daha fazla yer verilmeli" talebini destekler niteliktedir.

2013 Okul Öncesi Eğitim Programının genel olarak uygulanmasına ilişkin karşılaşılan problemlere, öğretmenlerin sunduğu çözüm önerilerinden bir diğeri kaynaştırma eğitimi veren sınıflarda birden fazla öğretmenin görev yapmasıdır. *"Kaynaştırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır"*. (özel eğitim hizmetleri mad.23)

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde *"Madde 24- Özel eğitim gereksinimleri belirlenmiş 37-72 ay arasındaki çocuklar için, okul öncesi eğitimi zorunludur ve kaynaştırma uygulamaları temeline dayalı olarak, destek eğitim plânları çerçevesinde sürdürülür."* İfadesi yer almaktadır. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği -Kayıt zamanı ve kayıt yaşı Madde 11 – ç) *"Rehberlik ve araştırma merkezlerinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunca hazırlanan rapor doğrultusunda tam zamanlı kaynaştırma yoluyla okul öncesi eğitim kurumlarına*

yönlendirilen (Değişik İbare: 25/06/2015 tarihli ve 29397 sayılı R.G.) 36-71 aylık çocuklar bu kurumlara kaydedilir. Bu sınıfların mevcutları 10 çocuk bulunan sınıflarda iki, 20 çocuk bulunan sınıflarda ise bir çocuk olacak şekilde oluşturulur.” şeklindedir. Görüldüğü gibi kaynaştırma yoluyla gelen öğrencinin sayısına göre sınıf mevcudunda düzenleme yapılmış fakat bir sınıfta okul öncesi eğitim öğretmeni ile özel eğitim öğretmenin görev yapması veya bir sınıfa iki Okul öncesi eğitim öğretmenin görev yapabileceğiyle ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Özel gereksinimi olan öğrencinin durumuna göre öğretmen sınıfta çeşitli zorluklar yaşayabilmektedir. Konuyla ilgili yapılacak düzenleme eğitimin kalitesini ve programın uygulama başarısını arttırabilir.

5.10. Mesleki Bilgi Düzeyinin Programı Uygulamak İçin Yeterli Olup Olmadığına Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

“Mesleki bilgi düzeyinin programı uygulamak için yeterlimidir?” sorusuna öğretmenlerden %44 gibi büyük bir oranla “Bilgi düzeyini yeterli tutmak için kendimi sürekli yeniler gelişmeleri takip ederim” cevabı gelmiştir. Bu cevabı %20 ile “Mesleki bilgi ve yeterlilik düzeyim uygun” cevabı izlemiştir. Görüldüğü gibi öğretmenler büyük çoğunlukla var olan bilgilerini güncellediklerini ve gelişmeleri takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcılar %12 ile özel gereksinimli çocuklarla ilgili uygulamalarda rehberliğe ihtiyaç duyduklarını ifade etmişler, %8 ile öğretmenler sınıf yönetimi konusunda destek verilmesi, dikkat süresini geliştirici (Konsantrasyon) etkinliklere dair hizmet içi eğitim verilmesini istemiş ve programın uygulanmasına dair eksikleri olduğunu düşündüğünü ifade etmişlerdir.

Düşek (2008) yaptığı araştırmada, 2006 Okul Öncesi Eğitim Programını ilköğretim müfettişlerinin % 58,6’sının incelediği, % 37,9’unun kısmen incelediği ve % 3,4’ü nün ise incelemediği; okul öncesi eğitim veren kurumların müdürlerinin % 39,5’inin 2006 Okul öncesi eğitim programını incelediği, % 18,4’ünün kısmen incelediği ve % 42,1’inin ise incelemediği görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin ise % 60,5’inin 2006 Okul öncesi Eğitim Programını incelediği, % 30,7’sinin kısmen

incelediği ve % 8.8'inin ise programı incelemeyeceğini belirtmiştir. Dolayısıyla programı uygulayan öğretmenlerin dahi programı tam inceleyenlerin %60,5 oranında olması programın anlaşılması açısından yetersizdir.

Erdiller ve McMullen (2003) tarafından yapılan araştırmada Türkiye'de çalışan Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin "Gelişimsel uygunluğu göz önünde bulunduran uygulamalar" (Developmentally appropriate practices) hakkındaki düşüncelerini anlamak, etkili öğretime karşı var olan engeller hakkında bilgi edinmektir. Ankara ve İstanbul illerinde bulunan 3-6 yaş çocuklara hizmet veren okullarda görev yapan 12 Okul öncesi eğitim öğretmenine "derinlemesine mülakat metodu" uygulanmıştır. Öğretmenlerin aktif, yaparak ve yaşayarak öğrenme, drama, ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına dayalı aktiviteler "Gelişimsel uygunluğu göz önünde bulunduran uygulamalara" daha yakın olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin belirttiği etkin uygulamaya engel oluşturan faktörler arasında fiziksel şartlar ve imkanlar (Sınıf büyüklüğü, materyaller), öğretmen-veli işbirliğinin eksikliği ve de öğretmenlik mesleğinin düşük statüsü olduğu algısı ortaya konmuştur.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar şunlardır.

- Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergelerin çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yeterli bulduğu ve programda kazanım ve göstergelerin basitten zora doğru sıralanmış olması, göstergelerin bütün olarak ele alınması olumlu bir değişiklik olarak görüldüğü sonucu elde edilmiştir.
- 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının da yer verilen günlük eğitim planı akışı boyutuna dair öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgulara göre günlük eğitim planı akışının olması öğretmenler tarafından olumlu karşılanmış özellikle özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi katılımcılar tarafından büyük oranla kabul görmüştür. Güne başlama zamanı ile ilgili çocukların birbirlerine uyum sağlamaları açısından olumlu görüş bildirilmiş ayrıca çocukların gün sonunda yaptıklarını değerlendirmeleri açısından günü değerlendirme zamanının gerekli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- 2013 Programıyla beraber hazırlanan Etkinlik kitabında değişik yaş gruplarındaki çocuklar için, program kitabında yer alan bazı kazanım ve göstergeler ile kavramlar ele alınarak kırk farklı etkinlik örneği hazırlanmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenler etkinlik kitabının öğretim sürecine katkı sağladığı görüşünü desteklemektedir.

- Araştırmanın bulgularına göre katılımcılar Etkinlikleri planlarken büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinliklere göre dengeli bir şekilde yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Etkinlik değerlendirmede betimleyici soru, yaşamsal soru ve kazanımlara yönelik soru sorularak yapılan etkinlik değerlendirmenin öğretim sürecine katkı sağladığı sonucunu ortaya koymuştur.
- Fen ve matematik ile oyun ve hareket etkinliğinin iki ayrı etkinlik olarak 2013 Programında yer alması program açısından olumlu görülen diğer bir yenilik olmuştur.
- Araştırmada Okul Öncesi Eğitim Programında yıllık planların aylık planlara dönüştürülmesi katılımcılar tarafından doğru bir değişiklik olarak ifadesini bulmuş ve aylık planlarda çocuk, öğretmen, program açısından yapılan değerlendirme olumlu karşılanmıştır.
- Araştırmamızda Öğrenme merkezlerini birbirinden açık raflı dolaplarla ayrılması sınıf düzenlemesi açısından önemli bulunmuş, özellikle dar alanlar için merkezlerin birleştirilmesi doğru bir uygulama olarak görülmüştür.
- Araştırmamızda 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında aile katılımı ve işbirliği boyutuna dair bulgulara baktığımızda “Aile katılım formu”, “Aile eğitimi ihtiyaç belirleme formu”, “Aileyi tanıma dosyasında bulunan formlar” ve “Okul tanıtım dosyasında bulunan formları” doldurtmak katılımcılar tarafından gerekli bir uygulama olarak görüldüğü saptanmıştır.
- Aile katılımı ve işbirliği açısından “Ev ziyaretleri” yapma katılımcılar tarafından büyük bir oranla gerekli bir uygulama olarak kabul görmüştür.
- Araştırmamızda 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına yönelik genel görüşlere dair sonuçlara baktığımızda; Programda görülen en büyük değişikliğin “Sınıflarda öğrenme merkezinin oluşturulması” alırken onu

sırayla bütünleşik, küçük grup ve bireysel etkinliklere yer verilmesi, “yıllık planların kaldırılarak Aylık planlara yer verilmesi”, “Esnek bir plan olması ve öğretmene özgürlük tanınması”, “Eğitim sürecinin planlama uygulama ve değerlendirme boyutları altında ele alınması”, “Aile katılımı ve eğitimine daha fazla yer verilmesi”, “Aylık planlara yer verilip yıllık planların kaldırılması”, “Günlük eğitim akışının yer alması”, “2013 programının daha anlaşılır ve detaylı olması” , “Etkinlik havuzundan etkinlik seçilebilmesi”, “Kazanım gösterge ve sistematik gözlem formunun kaldırılarak doldurulacak evrak sayısının azalması”, “Aylık planlarda kazanım ve kavrama yer verme çizelgeleri”, “Gelişim özelliklerinin yaş grubuna göre ayrılması”, “Eklektik bir plan olması, MEB’in ücretsiz kaynak dağıtması”, “Özel gereksinimli çocuklar için kazanım gösterge ve uygulamaya yer verilmesi”, “Günlük planın panoya asılarak veli tarafından görülmesi” olarak saptanmıştır.

- “Öğretmen Öz Değerlendirme Formunun” programdan kaldırılması Katılımcılar tarafından olumlu bir değişiklik olarak görüldüğü söylenebilir.
- Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların Programda karşılaşılan problemlerle ilgili sırasıyla; Fiziki yetersizlik nedeniyle öğrenme merkezlerinin oluşturulamaması, Sınıf içi malzeme ve donanım yetersizliği, MEB tarafından dağıtılan derginin yetersiz içerik ve sayıda olması, Velilerin Okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması, Günlük planın veli tarafından izlenmesi, Programla ilgili verilen hizmet içi eğitimde uygulama boyutunun yetersiz kalması ve programın eklektik olduğundan dolayı programın netliğinin sıkıntıya düştüğü görüşüne yer verdikleri saptanmıştır.
- Öğretmenlerin 2013 programında karşılaştıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerine bakıldığında ilk olarak Program için verilen hizmet içi eğitimin tekrarlanmasını, sonrasında MEB’in yeniden yeterli içerikte ve sayıda kaynak oluşturmasını, değerler eğitimine daha fazla yer verilmesini, Okul öncesi eğitim kurumlarındaki fiziki şartların daha elverişli hale getirilmesini, aileye

yönelik daha detaylı çalışma ve destek kitabı oluşturulmasını, sınıflardaki Öğrenci sayısının düşürülmesini, kaynaştırma eğitimi veren sınıflarda birden fazla öğretmenin görev yapmasını çözüm önerisi olarak sundukları saptanmıştır.

- Mesleki bilgi düzeyinin programı uygulamak için yeterli olup olmadığına dair öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlara göre katılımcıların bilgi düzeyini yeterli ve güncel tutmak için süreli yayınlardan ve medyadan yararlandıkları, bazı katılımcıların mesleki bilgi ve yeterlilik düzeyinin programı uygulamak için yeterli bulduğu söylenebilir.
- Araştırma sonucuna göre katılımcılar özel gereksinimli çocuklar, Sınıf yönetimi ve dikkat süresini geliştirici (Konsantrasyon) etkinlikler ile 2013 Okul Öncesi Eğitim programı konularında hizmet içi eğitim almak istedikleri tespit edilmiştir.

Sonuç olarak araştırmamızda okul öncesi eğitim öğretmenlerinin 2013 Okul öncesi Eğitim Programıyla ilgili kazanım ve göstergeler, günlük planlar ve günlük eğitim planı akışı, etkinlikler, okul öncesi eğitim programının genel değerlendirmesi, aylık planlar, öğrenme merkezleri, aile katılımı ve işbirliği boyutlarına ilişkin olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Yapılacak Uygulamalara Yönelik Öneriler

- 2013 Programı ile ilgili öğretmenlere programın uygulanmasına dair yaşadıkları sorunların giderilmesine yönelik uygulama boyutunun yer aldığı, hizmet içi eğitim, kurs ve seminerler düzenlenebilir. Bu seminerlerin tüm il merkezlerinde hizmet içi eğitim olarak düzenlenmesi veya öğretmenlerin eylül ve haziran aylarındaki seminer çalışmaları sırasında verilmesi katılım oranını artıracaktır.

- Öğretmenle iletişim içinde bulunan okul müdürlerine okul öncesi eğitim programı, yeni gelen uygulamalar ve değişikliklerle ilgili hizmet içi eğitim, seminer, kurs yoluyla bilgilendirme yapılabilir.
- Okul öncesi eğitim programının uygulamadaki başarısının yükseltilebilmesi için fiziksel koşullar uygun hale getirilerek materyal eksikleri giderilmeli ve böylece programdan yararlanma düzeyi artırılmalıdır.
- Bu araştırmada 2013 Okul Öncesi Eğitim Programını uygularken kaynaştırma eğitimi, sınıf yönetimi konularında öğretmenlerin sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Bu konularla ilgili hizmet içi eğitim, kurs, seminer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- MEB tarafından oluşturulacak olan öğretmenlerin katkılarıyla gelişen web sitesinde okul öncesi alanında yapılan farklı uygulamalar ve etkinlik örneklerine yer verilerek tüm okul öncesi öğretmenlerinin yararına sunulan bir platform oluşturulabilir.
- Ailelerin okul öncesi eğitime etkin katılımlarının artırılması için farklı etkinliklere yer verilmesi düşünülebilir. Özellikle çalışan velilerin katılımını sağlayabilmek için günün farklı saatlerin de aile katılımı etkinliği oluşturulabilir.
- Bundan sonra hazırlanacak olan okul öncesi eğitim programlarında bölgeler arası farklılıklar dikkate alınarak (Çocukların ve yörenin ihtiyaçları, fiziki yapısı, deprem, toprak kayması vb.) kılavuz kitaplar oluşturulabilir.
- Okul öncesi eğitim çocuğu için yaş gruplarına göre hangi değer eğitiminin nasıl verileceğine dair çalışmalar yapıp öğretmenlerin bu çalışmalara ulaşması ve uygulaması sağlanabilir.

- Değerler eğitimi öğrencilere somut yaşantılar, sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler düzenlenerek verilebilir.
- 2013 Okul öncesi eğitim programının eklektik yapısına katkı sağlayan farklı Okul öncesi eğitim yaklaşımları hakkında öğretmenlere bilgi verilebilir.

6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Araştırma Nevşehir ili belediye sınırları içinde yer alan resmi Okul öncesi eğitim kurumunda görev yapan okul öncesi öğretmenleriyle uygulanmıştır. Bu Araştırma farklı illerde de yapılarak öğretmen görüşleri alınabilir.
- Çalışma yalnızca okul öncesi eğitim öğretmenleriyle yürütülmüştür. Bu araştırma okul öncesi eğitim alanındaki akademisyenler, okul öncesi eğitim alanında çalışan okul müdürleri ile tekrarlanabilir.
- Öğretmenlerin okul öncesi eğitim programıyla ilgili olarak yaşadığı sorunlara ve hizmet içi eğitim gereksinimlerine yönelik araştırma yapılabilir.
- Okul öncesi eğitim programlarının uygulamadaki niteliğinin artmasında aile katılımı çalışmalarının etkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aytaç, K. (1985). *Avrupa Okul Sistemlerinin Demokratlaştırılması*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi .
- Başal, H. A. (2005). *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Toran, M (2012). *Okul öncesi eğitime giriş*. Ankara: Eğiten kitap
- Poyraz, H. Dere, H. (2001). *Okul öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akyüz, Y. (2001). *Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul : Alfa Yayınları
- Onur, B. (2005). *Türkiye de Çocukluğun Tarihi*. Ankara : İmge Yayınları.
- Onur, B (2007). *Çocuk Tarih ve Toplum*. Ankara : İmge yayınları
- Başaran, İ. E. (1983). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Kandır, A. (2002). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programlarının Hazırlanması*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- İnan, Z. H. ve Işık E. Z. (2012). Erken Çocukluk Eğitiminde Gelişimsel Olarak Uygun Uygulamalar Anlayışı ve Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi Programı. (Editör: N. Avcı, M. Toran). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Eğiten Kitap, 151-182
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- Oktay, A. (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık
- Karabekir, K. (2015). *Çocuk Davamız*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Koçer, H. A. (1980). *Eğitim Tarihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

- Oğuzkan, Ş. Oral, G. (2003). *Okul öncesi Eğitimi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Haktanır, G. (2012). Türkiye Cumhuriyetinin Kuruluşunun 100'üncü Yılına Doğru Ülkemizde Okul öncesi Eğitim. (Editör: Gelengül, Haktanır). *Okul öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık, 319-320.
- Akyüz, Y. (1996). Anaokullarının Türkiye'de Kuruluş Ve Gelişim Tarihçesi. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 132.
- Alat, Z. (2012). Çeşitli Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim. . (Editör: Gelengül, Haktanır). *Okul öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık, 191-197.
- Atlı S. (2013). Türkiye'de ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programları. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2 (2), 56-76.
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme Boyutuyla Okul Öncesi Eğitim Programları (1952 2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, (1), 63-73.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (25. Basım). Ankara: Nobel
- Çelenk, S. (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. *İlköğretim-Online*. 2 (2), 28-34.
- Şıvgın, N. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Gül, C. Ş. (2009). *Okul Öncesi Eğitimde Öğretmen Ve Öğretmen Adaylarının 2006 Okul Öncesi Eğitimde Programının Değerlendirme Unsuruna Yönelik Görüş ve Davranışlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Parlak yıldız, B. (1998). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Anasınıfı Programını Uygulamadaki Yeterlilik Dereceleri*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Uzun, H. (2007). *Malatya İlinde Okul öncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Anasınıfları Üzerine Bir Çalışma)*, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Düşek, G. (2008). *2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güler, D. S. (2001). *4-5 ve 6 Yas Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Ö. M. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi ve Katılımları ile Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne-Baba Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Perihanoğlu, P. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Eğitim Hedeflerini Gerçekleştirme Düzeyi Van İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Tanrıverdi, H. D. (2008). *Anasınıfı Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumlarıyla Anasınıfı Eğitim Programında Öngörülen Hedeflere Ulaşılma Derecesi Arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çaltık, İ. (2004). *Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Anaokulu ve Anasınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerin Uygulanan Okul öncesi Eğitim Programına ve Programın Kullanımına ilişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erden, E. (2010). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Programını Uygulama Sırasında Yaşadığı Sorunlar*, Tezli Yüksek Lisans, ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Göle, M. O. (2014). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Nitelikli Bir Okul Öncesi Eğitim Programında Bulunması Gereken Özelliklere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cömert, S. (2003). *2002 Yılı Okul öncesi Eğitim Programı Hakkında Öğretmen Görüşleri Ve Uygulamaları (Sakarya İli Örneği)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Can, Y. M. (1998). *Ankara İl Merkezindeki Anasınıfı Öğretmenlerinin Yeni Eğitim Programı Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Genç, S. S. (1997). *Anasınıfı Öğretmenlerinin Eğitim Programından Yararlanma Derecesi ve Nedenlerinin Araştırılması*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demir, Ö. (2009). *Anasınıfı Programının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Akkaya, (2006). *Okul öncesi Eğitimde Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Kayseri ili Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Oğuz ,T. (2013). *2006 Yılı Okul öncesi Eğitim Programıyla İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, S. (2012) . *Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Ev Ziyaretlerinin İşlevselliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Nevşehir İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Çelik, M. (2007). *Türkiye’de Okul öncesi Eğitimin Gelişimi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Kandır, A. (1991). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında 4-6 Yaş Grubu Eğitim Programlarının Hazırlanmasında Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Abbak, B. S. (2008). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi*, (Yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kerem, Aktan, E. (2004). Almanya’da Okul Öncesi Sistemi İçerisinde Yürütülen Türk/Alman İki Dilli Eğitim Projeleri Üzerine Bir İnceleme. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20, 115-124.
- Akyüz, Y. (1996). Anaokullarının Türkiye’de Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi, *Milli Eğitim Dergisi*. 132.
- Akyüz, Y. Uygun, S. Kafadar, (2005). Anaokullarının İkinci Meşrutiyette Dönemindeki Gelişiminde Okul Ve Çocuk Sağlığı. *Eğitim Bilimleri Ve Uygulama*. 4,(7), 147-172.
- Gelişli Y, Yazıcı E, (2012). Türkiye’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihsel Süreç İçerisinde Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29, (1), 85-93.
- Budunç, A. B. Haktanır, G. (2007). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Çalışma Ortamlarının Değerlendirilmesi. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Tam Metinler*. 5-7 Eylül. Ankara: Detay Yayıncılık, 341 – 346.
- Isıkoğlu, N. (2007). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Profesyonel Gelişiminde Yansıtıcı Günlüklerin Gelişimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, (2), 799 – 825.
- Özsırkıntı, D. Akay, C. Yılmaz, Bolat, E . (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri (Adana İli Örneği) . *Ahi*

Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 15 (1), 313-331.

Erdiller Z. McMullen M. (2003). Türk Öğretmenlerin Okul öncesinde Gelişimsel Uygunluğu Göz Önünde Bulunduran Uygulamalar Hakkındaki Düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 84-93.

Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme Boyutuyla Okul Öncesi Eğitim Programları (1952-2013). *Özkan Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 63-73.

Köksal, O. ,Balaban Dağal A. Duman , A. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 46 (Spring IV), 379-394.

DBT (Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı). (2009). Dokuzuncu Kalkınma Planı. *Eğitim: Okul Öncesi, İlk Ve Ortaöğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. (Rapor No: 2790) Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.

ERG (Eğitim Reformu Girişimi). (2015). Eğitim İzleme Raporu. Açık Toplum Vakfı.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, (2002). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 15 . 03.2015.

Gürkan. T. (2012). Okul Öncesi Eğitim Programı. (Editör: R. Zembat) *Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemleri* , (2. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık. 35-76.

Koçer, H. ve Meral, S. (2014). HıghScope Programı (Editör: Z. Fulya Temel). Okul öncesi Eğitimde Alternatif Yaklaşımlar. Ankara: Hedef Yayıncılık, 103.

Köksal Akyol A. (2014). Okul Öncesi Eğitimin Amaçları ve Nitelikleri. (Editör: Aysel Köksal Akyol). Okul öncesi Eğitim Programları. Ankara: Hedef Yayıncılık, 170-171.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde (2014). T.C. Resmi Gazete, 26184, 31 Mayıs 2006.

- T.C. Milli Eğitim İstatistikleri (2015). Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2015/'16. Resmi İstatistik Program Yayını, 49. <http://sgb.meb.gov.tr>. Erişim Tarihi:15.02.2017
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu ,1739, <http://mevzuat.meb.gov.tr>. Erişim Tarihi: 19 . 01.2015.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (1989). Tebliğler Dergisi, 2293, 21 Ağustos 1989.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Mevzuat, (1961). İlköğretim ve Eğitim Kanunu , 222, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html>. Erişim Tarihi: 17 . 01.2015.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 15 . 03.2015.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 16 . 03.2015.
- Temel, F. Kurtulmuş, Z. Dereli, M. (2014). Reggio Emilia Yaklaşımı ve Uygulamalar. (Editör: Z. Fulya Temel). Okul öncesi Eğitimde Alternatif Yaklaşımlar. Ankara: Hedef Yayıncılık, 109-114.
- Toran M. (2014). Steiner Pedagojisi ve Waldorf Okulları. (Editör: Z. Fulya Temel). Okul öncesi Eğitimde Alternatif Yaklaşımlar. Ankara: Hedef Yayıncılık, 37-38.
- Ulutaş, İ. Tutkun, C. (2014). Montessori Eğitim Yöntemi ve Uygulama Örnekleri. (Editör: Z. Fulya Temel). Okul öncesi Eğitimde Alternatif Yaklaşımlar. Ankara: Hedef Yayıncılık, 62.
- Vikipedia Özgür Ansiklopedi (2016). 2012 Okul Öncesi Eğitim Programı <https://tr.wikipedia.org>, Erişim Tarihi: 15.02.2016.

EKLER**EK-1 Nevşehir Milli Eğitim Müdürlüğü Anket Uygulama İzni**

 T.C. NEVŞEHİR VALİLİĞİ
 İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 49405861-44-E.2327850
 Konu: Anket Çalışma İzni
 (Ayşen TÜKEL)

29.02.2016

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
 (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

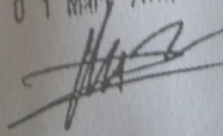
İlgili :Nevşehir Valiliği, İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 24.02.2016 tarihli ve 2123670 sayılı oluru.

Üniversiteniz, Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ayşen TÜKEL'in, "2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi" konulu araştırma izni uygulama talebinin, uygun görüldüğüne dair ilgililerde bildirilmiştir.

Bilgilerinizi ve araştırma sonucunun bir örneğinin Müdürlüğümüze gönderilmesini arz ederim.

Osman ŞİMŞEK
 İl Millî Eğitim Müdür V.

EK: Olur (1 Adet)

Çivrilik Elektronik Baskı
 Asst. İlçe Müdürü
 01 Mart 2016

 Mustafa GÜVEN
 VHKİ

EK-2 Anket

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım;

Bu anket, Milli Eğitim Bakanlığı 2013Okul Öncesi Eğitim Programınınuygulandığı kurumlarda çalışan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere yönelik sorular, ikinci bölümde anket soruları yer almaktadır. Araştırma sonucunda sadecearaştırma sonuçları paylaşılacak, kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Danışman

Doç. Dr. Onur KÖKSAL

Selçuk Üniversitesi

Yabancı Diller Yüksekokulu

Yüksek Lisans Öğrencisi

Öğr. Gör. Ayşen TÜKEL

Nevşehir HBÜniversitesi

Sağlık Hizmetleri MYO

I. BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

a- Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek

b- Yaşınız:

☐ 21-26 Yaş Yaş ☐ 27-32 Yaş ☐ 33-38 Yaş ☐ 39-44Yaş ☐ 45-50 ☐ 51 Yaş ve üzeri

c- Meslekteki Kıdeminiz:

☐ 0-5 yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16-20 Yıl ☐ 20 Yıl ve üzeri

d- Eğitim Durumunuz:

☐ Önlisans ☐ Lisans ☐Yüksek Lisans ☐ Doktora

e- Mezun Olduğunuz Okul:

- ☐ Meslek Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Bölümü
☐ Açık öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü
☐ Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü
☐ Mesleki Eğitim Fakültesi Anaokulu Öğretmenliği Bölümü
☐ Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği
☐ Diğer.....

f- Çalıştığınız Kurum:

☐ Uygulama Anaokulu ☐ Anasınıfı ☐ Bağımsız Anaokulu

II.BÖLÜM

Bu bölümde aşağıda yer alan sorular hakkında düşüncelerinizi yazmanız beklenmektedir.

1.2013yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programında gördüğünüz en önemli değişiklikleri ve bu değişiklikler hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz

2. 2013yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programında genel olarak uygulanmasına ilişkin karşılaştığınız sorunlar ve çözüm önerileriniz nelerdir?

3.Sahip olduğunuz mesleki bilgilerinizle ilgili yeterlilik düzeyinizi okul öncesi eğitim programının uygulanabilirliği açısından nasıl değerlendirirsiniz?

4. 2013yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programında bilişsel gelişim, dil gelişimi, motor gelişim, sosyal ve duygusal gelişim ve özbakım becerileri alanlarındaki kazanımlar, göstergeler ve açıklamalara ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Bilişsel Gelişim:

Dil Gelişimi:

Motor Gelişim:

Sosyal ve Duygusal Gelişim:

Özbakım Becerileri:

III. BÖLÜM

Bu bölümde aşağıda yer alan her bir ifade için “Kesinlikle Katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, tamamen katılıyorum” seçeneklerinden en uygun gördüğünüz seçeneğin bulunduğu kısma (X) işareti koymanız beklenmektedir.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum.
1.2013 Okul öncesi eğitim programında yer alan kazanımlar,etkinlikleri hazırlama süreci için yeterlidir.					
2.2013 Okul öncesi eğitim programında bulunan kazanımlar çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yetersizdir.					
3. 2013 Okul öncesi eğitim programında bulunan göstergeler, çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi için yeterlidir.					
4.2013 Okul öncesi eğitim programdaki yer alan göstergeler, kazanımlara ulaşmak için yeterlidir.					
5.2013 Okul öncesi eğitim programda yer alan göstergeler, kazanımlara ulaşmak için basitten zora doğru sıralanmıştır.					
6.Programda gelişim özellikleri yaş gruplarına göre düzenlenirken, kazanım ve göstergelerin bütün olarak ele alınmasını olumlu bir değişikliktir.					
7. 2013 Okul öncesi eğitim programında yer verilen günlük eğitim planı akışı,eğitim-öğretim sürecine katkı sağlaması açısından olumsuz bir değişikliktir.					
8. Günlük eğitim planını akışının velilerin görebileceği şekilde sergilenmesi öğrenme sürecine olumlu katkı sağlar.					
9. Günlük eğitim planında özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi olumlu bir değişikliktir.					
10. Etkinlikleri, etkinlik havuzundan seçerek “günlük eğitim planı akışı”na detaylandırmadan başlıklar halinde yazmak olumlu bir uygulamadır.					
11.Güne başlama zamanının, çocukların birbirlerine uyum sağlamaları açısından yararlı olduğuna inanıyorum.					
12.Güne başlama zamanının, çocukları diğer etkinliklere uyum sağlamaları açısından faydalı olduğunu düşünmüyorum.					
13.Günü değerlendirme zamanının, çocukların gün sonunda yaptıklarını değerlendirmeleri açısından gereklidir.					
14. Etkinlikler hazırlanırken kazanım, gösterge ve kavramlar kullanılarak hazırlanmalıdır.					
15. Örnek etkinlikler sunmak amacıyla hazırlanan farklı yaş grubu çocukları için etkinlik örnekleri içeren “etkinlik kitabı” öğretim sürecine katkı sağlamaktadır.					
16. Etkinliklerin aylık planda yer alan kazanımlar, göstergeler ve kavramlar temel alınarak oluşturulmuş etkinlik havuzundaki etkinlikler arasından seçilmesi öğretmenin işini kolaylaştırmaktadır.					
17.Kazanımlar doğrultusunda değişik etkinlikler geliştirerek etkinlik havuzu oluşturma öğretmene katkı sağladığını düşünmüyorum.					
18. Etkinlik planına, çocukların öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayacak dikkat edilmesi gereken noktalarının yazılması olumlu bir değişikliktir.					

19. Etkinlik planında büyük grup, küçük grup ve bireysel etkinliklere göre dengeli bir şekilde yer verilmesi öğretme sürecine katkı sağlar.					
20. Etkinlik değerlendirmede betimleyici sorularla etkinlik değerlendirilmesinin öğretim sürecine katkı sağladığını düşünüyorum.					
21. Etkinlik değerlendirmede yaşamsal sorularla etkinlik değerlendirilmesinin öğretim sürecine katkı sağladığına inanmıyorum.					
22. Etkinlik değerlendirme de duyuşsal sorularla etkinlik değerlendirilmesinin sürece faydalı olmadığına inanıyorum.					
23. Etkinlik değerlendirmede kazanımlara yönelik sorular sorulmasının sürece katkı sağladığına inanıyorum.					
24. 2013 Okul öncesi programında fen ve matematik etkinliğinin iki ayrı etkinlik olarak ayrılması olumlu bir değişikliktir.					
25. 2013 Okul öncesi programında oyun ve hareket etkinliğinin iki ayrı etkinlik olarak ayrılması olumlu bir değişikliktir.					
26. Her ay en az beş geleneksel çocuk oyununun hareket etkinlikleri kapsamına dâhil edilmesi olumlu bir gelişmedir.					
27. 2013 Okul öncesi programı öğretmeni esnek kılmaktadır.					
28. 2013 Okul öncesi programı öğrenme sürecini yeterince esnek kılmamaktadır.					
29. “MEB ÖÖE Programı Gelişim Gözlem Formu” kullanmanın çocukların gelişimini değerlendirmede öğretmene yol gösterici olduğuna inanıyorum.					
30. Sınıftaki her çocuk için gelişim dosyası (portfolyo) oluşturmak gelişim sürecinin değerlendirilmesine olumlu katkı sağlar.					
31. Eğitim-öğretim yılı sonunda ailelerin okula davet edilerek gelişim dosyası paylaşım günü düzenlenmesi eğitim-öğretim sürecine katkı sağlar.					
32. Birinci dönemin başı (Eylül), birinci dönemin sonu (Ocak) ve ikinci dönemin sonunda (Haziran) olmak üzere yılda üç defa her çocuk için gelişim raporu düzenlenmesi olumlu bir gelişmedir.					
33. Gelişim raporlarının, gelişim gözlem formuna kaydedilen bilgilerden yararlanarak oluşturulması amaca hizmet eder.					
34. Aylık planların etkinlik örnekleri de yer alacak şekilde hazırlanarak sınıf panosuna asılması olumlu bir uygulamadır					
35. Aylık planların etkinlik örnekleri de yer alacak şekilde hazırlanarak ailelere gönderilmesi okul-aile işbirliğini destekler.					
36. Aylık eğitim planına çocukların o ay için ulaşması beklenen kazanım ve göstergeleri, her bir gelişim alanından seçerek gelişim alanı adıyla birlikte açık olarak yazılması öğretmene kolaylık sağlar					
37. Aylık plan değerlendirmelerinin çocuklar açısından yapılması okul öncesi eğitime katkı sağladığını düşünüyorum.					
38. Aylık plan değerlendirmelerinin program açısından yapılmasının okul öncesi eğitime katkı sağladığına inanmıyorum.					
39. Aylık plan değerlendirmelerinin öğretmen açısından yapılması okul öncesi eğitime faydalı olduğuna inanıyorum.					
40. Her ay planda yer verilen kavramların “kavramlara aylık eğitim planlarında yer verme durumu çizelgesi” ne kaydetmek öğrenme süreci için faydalıdır.					
41. Okul öncesi eğitim kurumlarında her zaman bulunması gereken merkezleri (blok, kitap, müzik, sanat, fen ve dramatik)kazanım göstergeler doğrultusunda günlük olarak sınıfta düzenlenebilir					
42. Öğrenme merkezlerini birbirinden açık raflı dolaplarla ayrılması sınıf düzenlemesi açısından önemlidir.					

43. Sınıfta öğrenme merkezleri oluşturulurken merkezlerin birleştirilmesi doğru olan bir uygulamadır.					
44. 2013 Okul öncesi eğitim programında sınıfındaki “köşe” olarak adlandırılan öğrenme ortamlarının isimlerinin “merkez” olarak değiştirilmesi öğrenme-öğretme sürecine olumlu katkı sağlar.					
45. 2013 Okul öncesi eğitim programında özel gereksinimli çocuklarda dikkat edilmesi gereken hususlar kısmına yer verilmesi özel gereksinimli çocukların gelişiminin desteklenmesi açısından olumlu bir uygulamadır.					
46. Eğitim sürecinde rehber öğretmenle işbirliği yapılması çocuğun gelişiminin desteklenmesi açısından önemlidir.					
47. Okul öncesi eğitim programıyla birlikte kullanılması için hazırlanmış olan “Okul öncesi eğitim programı ile bütünleştirilmiş aile destek programı” okul öncesi eğitime katkı sağlar.					
48. “Öğretmen Öz Değerlendirme Formunun” programdan kaldırılması olumlu bir değişikliktir.					
49. Okulun açıldığı aydan başlamak üzere çocukların evlerine yapılacak ev ziyaretleri aile katılımının sağlanmasında olumlu bir süreçtir.					
50. Velilere okulun açıldığı ayda “Aile katılım formu” doldurtmanın aile eğitimlerinin planlamasına katkı sağladığını düşünmüyorum.					
51. Velilere okulun açıldığı ayda “Aile eğitimi ihtivaç belirleme formu” doldurtmanın aile eğitimlerinin planlamasına katkı sağladığına inanıyorum.					
52. Velilere okulun açıldığı ayda, aileyi tanıma dosyasında bulunan formları doldurtmak velilerle iletişim açısından olumlu katkı sağlar.					
53. Velilere okulun açıldığı ayda, okul tanıtım dosyasında bulunan formları doldurtmak velilerle iletişim açısından olumlu bir gelişmedir.					

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Adı Soyadı:	Ayşen TÜKEL
Doğum Yeri:	İstanbul
Doğum Tarihi:	27.10.1971
Medeni Durumu:	Evli
Öğrenim Durumu	
İlköğretim:	Sakarya İlkokulu /İstanbul
Ortaöğretim:	Yenisahra Ortaokulu /İstanbul
Lise:	Avanos Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Programı /Nevşehir Adıyaman Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Programı / Adıyaman
Lisans.	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı. Ankara/1988-1992
Yüksek Lisans.	Selçuk Üniversitesi
İş Deneyimi:	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmenliği 1992-1994 Hacıbektaş Kız Meslek Lisesi/ Nevşehir Çocuk Gelişimi ve Öğretmenliği 1994-1995 Avanos Kız Meslek Lisesi/ Nevşehir Çocuk Gelişimi ve Öğrt. 1995-1998 Bayburt Kız Meslek Lisesi/ Bayburt Çocuk Gelişimi ve Öğretmenliği 1998-2006 Nevşehir Kız Meslek Lisesi/ Nevşehir Okul Öncesi Öğretmenliği 2006-2013 TOKİ 125. Yıl Ortaokulu/ Nevşehir Öğretim Görevlisi 2013-Halen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO Çocuk Gelişimi Programı
Aldığı Ödüller	Nevşehir Valiliğince; Takdirname (Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışacak Eğitimci Olmayan Yardımcı Personel Projesi)
Adres:	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Prof. Dr. Filiz Kılıç Yerleşkesi Sağlık Hizmetleri MYO / Nevşehir